

DEPARTAMENTO DIDÁCTICO DE LATÍN

IES G. TORRENTE BALLESTER. PONTEVEDRA

PROGRAMACIÓN DE LATÍN

CURSO ACADÉMICO 2019 - 2020

LINGUAE LATINAE ACADEMICUM COLLEGIUM

PONTEVETERENSIS LYCEI G. TORRENTE BALLESTER

STUDIORUM LATINORUM PROGRAMMA

ANNO SCHOLASTICO MMXIX-MMXX

ÍNDICE / INDEX

PARS PRIMA: PRINCIPIOS COMÚNS / PRINCIPIA COMMUNIA (p. 14)

- 0. Nota bene (p. 15)
- 1. Cuestións xerais / Universae res (p. 15)
 - 1.1 Introducción / Praefatio (p. 15)
 - 1.1.1 Finalidade da programación / Programmatis propositum (p. 15)
 - 1.1.2 Composición do departamento / Collegii academici compositio (p. 16)
 - 1.1.3 Marco legal de referencia / Normae praeceptivae relationis (p. 17)
 - 1.2 Contextualización / Contextus (p.18)
 - 1.3 Relación do latín con outras materias / Studiorum latinorum coniunctio cum aliis disciplinis (p. 18)
- 2. Actividades complementarias e extraescolares / Labores completorii atque extrascholares (p.20)
- 3. Revisión, avaliación e modificación da programación / Recognitio, aestimatio atque mutatio programmatis (p. 21)
- 4. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente / Elementa agnitionalia ad institutionis rationem atque docendi viam aestimandas (p. 22)
 - 4.1 Avaliación interna (p. 24)
 - 4.2 Avaliación do profesorado polo alumnado (p. 26)
 - 4.3 Propostas de mellora (p. 28)
- 5. Plan de lecturas do departamento / Ratio collegii ad lectionem incitandam (p. 29)
- 6. Actuacións para contribuír ao plan de convivencia / Actiones ad rationem convictus adiuvandam (p. 29)
- 7. Procedementos para dar coñecemento da programación da materia / Viae ad disciplinae programma palam cognoscendum (p. 30)
- 8. Incorporación de modificacións propostas no curso anterior / Ex superiore anno adiunctio mutationum (p. 31)
- 9. Criterios de actuación ante unha reclamación sobre cualificacións finais / Agendi rationes de aestimationum globalium reclamatione (p. 32)
- 10. Directrices, procedementos e instrumentos para a realización da avaliación inicial / Normae, agendi rationes atque instrumenta ad aestimationem initialem faciendam (p. 33)

**PARS SECUNDA: PROGRAMACIONES DOS CURSOS / CURSUUM
PROGRAMMATA (p. 36)**

**PROGRAMACIÓN DE LATÍN DE 4º CURSO DE ESO/LINGVAE LATINAE PROGRAMMA
GRADUS QUARTI INSTITUTIONIS SCHOLASTICAE SECUNDI ORDINIS OBLIGATORIAE (p. 37)**

1. Introducción / Praefatio (p. 38)
2. Obxectivos xerais da etapa / Proposita itineris educativi universa (p. 38)
3. Obxectivos xerais do latín na ESO / Linguae latinae institutionis scholasticae secundi ordinis obligatoriae proposita universa (p. 40)
4. Obxectivos específicos do latín en 4º ESO / Linguae latinae institutionis scholasticae secundi ordinis obligatoriae singularia proposita (p. 41)
5. Contribución da materia á consecución das competencias clave. Perfil competencial / Disciplinae contributio ad facultates potissimas consequendas. Cognitiva lineamenta. (p. 42)
 - 5.1 Aspectos xerais / Universae res (p. 43)
 - 5.2 Concrecións / Specificationes (p. 45)
 - 5.3 Determinación do perfil competencial (p. 48)

Relación entre competencias e estándares de aprendizaxe (p. 48)

Índice de frecuencia en bloques por competencia (p. 57)

Correlación entre estándares de aprendizaxe asignados e competencias clave (p. 59)
6. Currículo da materia, segundo a normativa vixente / Disciplinae curriculum ex hodierna lege (p. 61)
7. Adaptación do currículo ás decisións organizativas do departamento / Disciplinae accommodatio ad collegii ordinata consilia (p. 66)
 - 7.1 Correspondencia entre bloques / Convenientia thematum (p. 66)
 - 7.2 Correspondencia entre bloques temáticos e estándares de aprendizaxe e a ponderación global / Thematum convenientia cum discentiae exemplaribus atque universo pondere (p. 67)
 - 7.3 Correspondencia de estándares e competencias / Exemplarium convenientia cum facultatibus potissimis (p. 69)
8. Concrecións metodolóxicas / Singularitas ad methodologiam attinens (p. 71)
 - 8.1 Principios metodolóxicos normativos / Principia ad methodologiam attinentia ex lege (p. 71)
 - 8.2 Especificacións metodolóxicas para latín 4º ESO / Singularitates ad methodologiam attinentes de gradus quarti institutionis scholasticae secundi ordinis lingua latina (p. 71)

9. Materiais e recursos didácticos / Instrumenta atque didactica consilia (p. 74)
10. Procedemento de avaliación / Aestimationis agendi ratio (p. 75)
 - 10.1 Contidos e criterios de avaliación / Continentes res atque iudicandi normae (p. 75)
 - 10.2 Concreción de estándares de aprendizaxe avaliábeis / Singularitas exemplarium discentiae aestimabilium (p. 77)
 - 10.3 Relación de estándares, tipoloxía e ponderación / Exemplarium tabula, genus atque computatio (p. 81)
 - 10.4 Temporalización / Dispositio ad tempus (p. 86)
 - 10.4.1 Estándares básicos de aprendizaxe / Praecipua institutionis exemplaria (p. 86)
 - 10.4.2 Tipo e número de estándares por bloque en cada avaliación / Exemplarium genus et numerus in thematibus ex quaque aestimatione (p. 92)
 - 10.4.3 Puntuación asignada a estándares por avaliación e bloque para a obtención de nota / Interpunctio exemplaribus destinata ex quaque aestimatione atque quoque themate ad qualificationem obtinendam (p. 93)
 - 10.4.4 Disposición temporal de contidos / Continentium rerum dispositio ad tempus (p. 94)
 - 10.4.4.1 Distribución xeral / Universa dispositio (p. 94)
 - 10.4.4.2 Distribución específica de contidos por avaliación / Ex quaque aestimatione definita rerum continentium dispositio (p. 97)
 - 10.5 Grao mínimo de consecución de estándares para a superación da materia / Exemplarium minimus gradus ad disciplinam superatam adipiscendam (p. 99)
 - 10.6 Procedementos e instrumentos de avaliación utilizados cos estándares de aprendizaxe / Agendi rationes atque aestimationis instrumenta in usum cum discentiae exemplaribus (p. 106)
 - 10.6.1 Aplicación de instrumentos de avaliación / Usus aestimationis instrumentorum (p. 106)
 - 10.6.2 Relación entre procedementos utilizados e instrumentos de avaliación aplicados / Agendi rationum tabula cum aestimationis instrumentis in usum (p. 111)
 - 10.7 Temporalización das sesións de avaliación / Dispositio ad tempus ex aestimationis coetibus (p. 111)
 - 10.8 Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a titulación / promoción / Normae ad aestimationem, qualificationem atque promotionem attinentes (p. 112)
 - 10.8.1 Criterios de avaliación, segundo bloques / Aestimationis normae ex thematibus (p. 112)
 - 10.8.2 Procedementos e instrumentos de avaliación. Valoración aplicable / Agendi rationes atque aestimationis instrumenta. Ponderatio agenda (p. 114)
 - 10.8.2.1 Concepto / Cognitio (p. 114)
 - 10.8.2.2 Concrecións / Singularitates (p. 115)

10.9 Deseño da avaliación inicial e medidas adoptables como consecuencia / Initialis aestimationis delineamentum atque ex illa rationes instituendae (p. 116)

10.10 Criterios de cualificación / Qualificationis normae (p. 116)

10.11 Probas extraordinarias de recuperación da materia / Singulares probationes novae acquisitionis disciplinae (p. 121)

10.11.1 Antes da avaliación final ordinaria / ante consuetam aestimationem globalem (p. 121)

- Casuística
- Características da proba
- Deseño e estrutura da proba
- Criterios de cualificación/corrección da proba
- Obtención da nota e valoración positiva da proba
- Datas de realización e duración da proba

10.11.2 Proba extraordinaria de recuperación despois da avaliación final ordinaria / Novae acquisitionis singular probatio post consuetam aestimationem globalem (p. 123)

- Contidos mínimos da proba
- Deseño/estrutura da proba
- Datas de realización e duración da proba

10.11.3 Contidos mínimos para avaliacións extraordinarias / Res continentis minimae ad singulares probationes (p. 124)

10.11.3.1 Convocatoria extraordinaria para perda do dereito á avaliación continua, abandono de materia (antes da avaliación final ordinaria) ou de curso suspendido (posterior á avaliación final ordinaria) (p. 125)

10.11.3.2 Convocatoria para a 3ª avaliación suspensa ou subir nota (p. 125)

10.11.3.3 Contidos mínimos esixibles para a recuperación de latín de 4º ESO / Minimae continentis res necessariae ad linguae latinae 4º ESO novam acquisitionem (p. 125)

10.12 Porcentaxe de faltas para a perda do dereito á avaliación continua. Consecuencias / Centesima pars muneris infrequentiae ad continuae aestimationis ius perdendum. Consequentiae (p. 127)

10.13 Fixación de criterios para a declaración de abandono da materia. Consecuencias / Agendarum rerum conditio ad disciplinae neglectae indicationem (p. 128)

10.14 Seguimento, recuperación e avaliación de materia pendente de cursos anteriores / Cura novaque acquisitio atque aestimatio disciplinae ex superiore cursu reprobatae (p. 129)

10.14.1 Programa de reforzo para a recuperación de materia de continuidade non superada no curso precedente / *Adiuvaminis via ad disciplinae ex praecedenti cursu reprobatae novam acquisitionem*

10.14.2 Materia non superada no curso precedente e que non se estuda no actual / *Disciplina ex praecedenti cursu reprobata non hodierno studenda*

10.14.3 Acreditación de coñecementos da materia de continuidade non cursada anteriormente / *Cognitionum fides de reprobata disciplina quae non per praecedentem cursum studenda*

10.14.4 Avaliación de competencias / *Potissimarum facultatum aestimatio* (p. 129)

10.14.4.1 Referentes

10.14.4.2 Procedemento

10.14.4.3 Asignación de puntuación a cada competencia segundo os bloques nos que son máis representativas

10.14.4.4 Instrumento para a avaliación de competencias

11. Medidas de atención á diversidade en latín 4º ESO / *Actiones ad dissimilitudines curandas ex 4º ESO latina lingua* (p. 134)

12. Concreción de elementos transversais en latín de 4º ESO / *Collateralium elementorum definitio ex 4º ESO latina lingua* (p. 137)

PROGRAMACIÓN DE LATÍN DE 1º CURSO DE BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE PROGRAMMA GRADUS PRIMI BACCALAUREATUS* (p. 140)

1. Introducción / *Praefatio* (p. 141)

2. Obxectivos xerais da etapa / *Proposita itineris educativi universa* (p. 143)

3. Obxectivos xerais de latín no bacharelato / *Linguae latinae bacchalaureatus proposita universa* (p.144)

4. Obxectivos específicos de latín no bacharelato / *Linguae latinae bacchalaureatus singularia proposita* (p. 144)

5. Obxectivos específicos do latín en 1º de bacharelato / *Linguae latinae primi gradus bacchalaureatus singularia proposita* (p. 145)

6. Contribución da materia á consecución das competencias clave. Perfil competencial / *Disciplinae contributio ad facultates potissimas consequendas. Cognitiva lineamenta* (p.146)

6.1 Aspectos xerais / *Universae res*(p. 147)

- 6.2 Concrecións / *Specificationes* (p. 149)
- 6.3 Determinación do perfil competencial (p. 152)
 - 6.3.1 Relación entre competencias e estándares de aprendizaxe (p. 152)
 - 6.3.2 Índice de frecuencia en bloques por competencia (p. 162)
 - 6.3.3 Correlación entre estándares de aprendizaxe asignados e competencias clave (p. 164)
- 7. Currículo da materia, segundo a normativa vixente / *Disciplinae curriculum ex hodierna lege* (p. 166)
- 8. Adaptación do currículo ás decisións organizativas do departamento/ *Disciplinae accommodatio ad collegii ordinata consilia*(p. 178)
 - 8.1. Correspondencia entre bloques/ *Convenientia thematum* (p. 179)
 - 8.2 Correspondencia entre bloques temáticos e estándares de aprendizaxe e a ponderación global / *Thematum convenientia cum discentiae exemplaribus atque universo pondere*(p. 180)
 - 8.3 Correspondencia de estándares e competencias / *Exemplarium convenientia cum facultatibus potissimis* (p. 183)
- 9. Concrecións metodolóxicas / *Singularitas ad methodologiam attinens* (p. 187)
 - 9.1 Principios metodolóxicos normativos/ *Principia ad methologiam attinentia ex lege* (p. 187)
 - 9.2 Especificacións metodolóxicas para latín I / *Singularitates ad methodologiam attinentes de primi cursus latina lingua* (p. 187)
- 10. Materiais e recursos didácticos / *Instrumenta atque didactica subsidia* (p. 190)
- 11. Procedemento de avaliación / *Aestimationis agendi ratio* (p. 192)
 - 11.1 Contidos e estándares de aprendizaxe / *Continentes res atque exemplaria discentiae aestimabilia* (p. 192)
 - 11.2 Contidos e criterios de avaliación / *Res continentes atque iudicandi normae* (p. 196)
 - 11.3 Relación de estándares, tipoloxía e ponderación / *Exemplarium tabula, genus atque computatio* (p. 199)
- 11.4. Temporalización/ *Dispositio ad tempus* (p. 204)
 - 11.4.1 Estándares básicos de aprendizaxe / *Ppraecipua institutionis exemplaria* (p. 204)
 - 11.4.2 Tipo e número de estándares por bloque en cada avaliación / *Exemplarium genus et numerus in thematibus ex quaque aestimatione* (p. 212)

11.4.3 Puntuación asignada a estándares por avaliación e bloque para obtención de nota / *Interpunctio exemplaribus destinata ex quaque aestimatione atque quoque themate ad qualificationem obtinendam* (p. 213)

11.4.4 Disposición temporal de contidos (complementados e especificados pola "programación de aula") / *Continentium rerum dispositio ad tempus*(p. 214)

11.4.1.1 Distribución xeral / *Universa dispositio* (214)

11.4.1.2 Distribución específica de contidos por avaliación / *Ex quaque aestimatione definita rerum continentium dispositio* (p. 219)

11.5 Grao mínimo de consecución de estándares para a superación da materia / *Exemplarium minimus gradus ad disciplinam superatam adipiscendam* (p. 222)

11.6 Procedementos e instrumentos de avaliación utilizados cos estándares de aprendizaxe / *Agendi rationes atque aestimationis instrumenta in usum cum discentiae exemplaribus* (p. 230)

11.6.1 Aplicación de instrumentos de avaliación / *Usus aestimationis instrumentorum* (p. 230)

11.6.2 Relación entre procedementos utilizados e instrumentos de avaliación aplicados / *Agendi rationum tabula cum aestimationis instrumentis in usum* (p. 237)

11.7 Temporalización das sesións de avaliación / *Dispositio ad tempus ex aestimationis coetibus* (p.237)

11.8 Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a titulación/promoción / *Normae ad aestimationem, qualificationem atque promotionem attinentes* (p. 238)

11.8.1 Criterios de avaliación, segundo os bloques / *Aestimationis normae ex thematibus* (p. 238)

11.8.2 Procedementos e instrumentos de avaliación. valoración aplicable / *Agendi rationes atque aestimationis instrumenta. Ponderatio agenda* (p. 241)

11.8.2.1 Concepto / *Cognitio* (p. 241)

11.8. 2.2 Concrecións / *Singularitates* (p. 242)

11.9 Deseño da avaliación inicial e medidas adoptables como consecuencia / *Initialis aestimationis delineamentum atque ex illa rationes instituendae* (p. 243)

11.10 Criterios de cualificación / *Qualificationis normae* (p. 243)

11.11 Probas extraordinarias de recuperación da materia / *Singulares probationes novae acquisitionis disciplinae* (p. 247)

11.11.1 Antes da avaliación final ordinaria / *Ante consuetam aestimationem globalem* (p. 247)

Casuística

Características da proba

Deseño e estrutura da proba

Criterios de cualificación/corrección da proba

Obtención da nota e valoración positiva da proba

Datas de realización e duración da proba

11.11.2 Proba extraordinaria de recuperación despois da avaliación final ordinaria / *Novae acquisitionis singular probatio ante consuetam aestimationem globalem* (p. 249)

Contidos mínimos da proba

Deseño/estrutura da proba

Datas de realización e duración da proba

11.11.3 Contidos mínimos para avaliacións extraordinarias / *Res continentis minimae ad singulares probationes* (p. 251)

11.11.3.1 Convocatoria extraordinaria para perda do dereito á avaliación continua, abandono da materia (antes da avaliación final ordinaria) ou de curso suspendido (posterior á avaliación final ordinaria)

11.11.3.2 Convocatoria para 3ª avaliación suspensa ou subir nota

11.11.3.3 Contidos mínimos esixibles para a recuperación de latín de 1º bacharelato / *Minimae continentis res necessariae ad linguae latinae 1º baccalaureatus novam acquisitionem*

11.12 Porcentaxe de faltas para a perda do dereito á avaliación continua. Consecuencias / *Centesima pars muneris infrequentiae ad continuae aestimationis ius perdendum. Consequentiae* (p. 254)

11.13 Fixación de criterios para a declaración de abandono da materia. consecuencias / *Agendarum rerum conditio ad disciplinae neglectae indicationem. Consequentiae* (p. 254)

11.14 Seguimento, recuperación e avaliación de materia pendente de cursos anteriores / *Cura novaque acquisitio atque aestimatio disciplinae ex superiori cursu reprobatae* (p. 255)

11.14.1 Programa de reforzo para a recuperación de materia de continuidade non superada no curso precedente / *Adiuvaminis via ad disciplinae ex praecedenti cursu reprobatae novam acquisitionem*

11.14.2 Materia non superada no curso precedente e que non se estuda no actual / *Disciplina ex praecedenti cursu reprobata non hodierno studenda*

11.14.3 Acreditación de coñecementos da materia de continuidade non cursada anteriormente / *Cognitionum fides de reprobata disciplina quae non per praecedentem cursum studenda*

11.14.4 Avaliación de competencias clave / *Potissimarum facultatum aestimatio*

11.14.4.1 Referentes

11.14.4.2 Procedemento

11.14.4.3 Asignación de puntuación a cada competencia segundo os bloques nos que son máis representativas

11.14.4.4 Instrumento para avaliación de competencias

12. Medidas de atención á diversidade en latín de 1º bacharelato / *Actiones ad dissimilitudines curandas ex 1º bacculaureatus latina lingua (p. 260)*

13. Concreción de elementos transversais en latín de bacharelato/ *Collateralium elementorum definitio ex bacculaureatus latina lingua (p. 263)*

PROGRAMACIÓN DE LATÍN DE 2º CURSO DE BACHARELATO / LINGVAE LATINAE PROGRAMMA GRADUS SECUNDI BACCALAUREATUS (p. 266)

1. Introducción / Praefatio (p. 267)

2. Obxectivos xerais da etapa / Proposita itineris educativi universa (p. 268)

3. Obxectivos xerais do latín no bacharelato / Linguae latinae bacculaureatus proposita universa (p. 270)

4. Obxectivos específicos de latín no bacharelato / Linguae latinae bacculaureatus singularia proposita (p. 271)

5. Obxectivos específicos de latín en 2º de bacharelato / Linguae latinae secundi gradus bacculaureatus singularia proposita (p. 272)

6. Contribución da materia á consecución das competencias clave. Perfil competencial / *Disciplinae contributio ad facultates potissimas consequendas. Cognitiva lineamenta (p. 273)*

7. Currículo da materia, segundo a normativa vixente / *Disciplinae curriculum ex hodierna lege (p. 283)*

8. Adaptación do currículo á proba de avaliación de bacharelato para o acceso á universidade (ABAU-CIUG) / *Disciplinae accommodatio ad baccalaureatus aestimationem ingressus universitatis causa* (p. 289)
 - 8.1 Correspondencia entre bloques e peso específico global na avaliación (currículo de Latín II / ABAU - CIUG) / *Convenientia thematum cum specifico pondere universo ex aestimatione* (p. 289)
 - 8.2 Correspondencia entre bloques temáticos e peso específico global na avaliación para a ABAU (currículo latín II - ABAU) / *Convenientia thematum cum specifico pondere universo ex ABAU aestimatione* (p. 290)
 - 8.3 Correspondencia entre bloques temáticos ABAU, estándares de aprendizaxe e ponderación global // *Thematum convenientia ABAU cum discentiae exemplaribus atque universo pondere* (p. 291)
9. Concrecións metodolóxicas / *Singularitas ad methodologiam attinens* (p. 296)
 - 9.1 Principios metodolóxicos normativos / *Principia ad methodologiam attinentia ex lege* (p. 296)
 - 9.2 Especificacións metodolóxicas para Latín II / *Singularitates ad methodologiam attinentes de secundi cursus latina lingua* (p. 296)
10. Materiais e recursos didácticos / *Instrumenta atque didactica subsidia* (p. 301)
11. Procedementos de avaliación / *Aestimationis agendi ratio* (p. 302)
 - 11.1 Contidos e criterios de avaliación / *Continentes res atque iudicandi normae* (p. 302)
 - 11.2 Concreción de estándares de aprendizaxe avaliábeis / *Singularitas Exemplarium discentiae aestimabilium* (p. 304)
 - 11.3 Relación de estándares, tipoloxía e ponderación / *Exemplarium tabula, genus atque computatio* (p. 307)
 - 11.4 Temporalización / *Dispositio ad tempus* (p. 310)
 - 11.4.1 Estándares / *Exemplaria* (p. 310)
 - 11.4.2 Contidos / *Continentes res* (p. 315)
 - 11.4.3 Distribución temporal de contidos por avaliación / *Rerum continentium dispositio ad tempus ex quaque aestimatione* (p. 319)
 - 11.5 Grao mínimo de consecución para a superación da materia / *Minimus gradus ad disciplinam superatam adipiscendam* (p. 322)
 - 11.5.1 Estándares / *Exemplaria* (p. 322)
 - 11.5.2 Contidos / *Continentes res* (p. 324)

11.6 Procedementos e instrumentos de avaliación utilizados cos estándares de aprendizaxe / Agendi rationes atque aestimationis instrumenta in usum cum discentiae exemplaribus (p. 325)

11.6.1 Aplicación de instrumentos de avaliación / Usus aestimationis instrumentorum (p. 325)

11.6.2 Relación entre procedementos utilizados e instrumentos de avaliación aplicados / Agendarum rationum tabula cum aestimationis instrumentis in usum (p. 330)

11.7 Temporalización das sesións de avaliación / Dispositio ad tempus ex aestimationis coetibus (p. 330)

11.8 Deseño da avaliación inicial e medidas adoptables como consecuencia / Initialis aestimationis delineamentum atque ex illa rationes instituendae (p. 331)

11.8.1 Concepto / Cognitio (p. 331)

11.8.2 Finalidade / Propositum (p. 331)

11.8.3 Instrumentos de avaliación / Aestimationis instrumenta (p. 331)

11.8.4 Decisións / Necessariae rationes (p. 332)

11.9 Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a titulación-promoción / Normae ad aestimationem qualificationemque atque promotionem attinentes (p. 332)

11.9.1 Criterios de avaliación, segundo os bloques ABAU / Aestimationis normae ex ABAU thematibus (p. 332)

11.9.2 Procedementos e instrumentos de avaliación. Valoración aplicable / Agendi rationes atque aestimationis instrumenta. Ponderatio agenda (p. 333)

- Delimitación
- Concrecións

11.9.3 Criterios de cualificación / Qualificationis normae

11.10 Probas extraordinarias de recuperación da materia / Singulares probationes novae acquisitionis disciplinae (p. 336)

11.10.1 Antes da avaliación final ordinaria / Ante consuetam aestimationem globalem (p.340)

11.10.2 Proba extraordinaria de recuperación despois da avaliación final ordinaria / Novae acquisitionis singular probatio post consuetam aestimationem globalem (p. 342)

11.10.3 Porcentaxe de faltas para a perda do dereito á avaliación continua. Consecuencias / Centesima pars muneris infrequentiae ad continuae aestimationis ius perdendum (p. 344)

11.10.4 Fixación de criterios para a declaración de abandono da materia.
Consecuencias / Agendarum rerum conditio ad disciplinae neglectae indicationem

11.11 Seguimento, recuperación e avaliación de materia pendente de cursos anteriores /
Cura novaque acquisitio atque aestimatio disciplinae ex superiore cursu reprobatae (p. 345)

11.11.1 Programa de reforzo para a recuperación de materia de continuidade non
superada no curso precedente / Adiuvaminis via ad disciplinae ex praecedenti cursu
reprobatae novam acquisitionem (p. 345)

11.11.2 Materia non superada no curso precedente e que non se estuda no actual /
Disciplina ex praecedenti cursu reprobata non hodierno studenda (p. 347)

11.11.3 Contidos mínimos esixibles para a recuperación de latín I / Minimae
continentes res necessariae ad linguae latinae I novam acquisitionem (p. 350)

11.11.4 Acreditación de coñecementos da materia de continuidade non cursada
anteriormente / Cognitionum fides de reprobata disciplina quae non per
praecedentem cursum studenda (p. 351)

11.12 Información sobre a ABAU / De ABAU nuntium (p. 353)

11.12.1 Instrucións / Ordinationes (p. 353)

11.12.2 Modelo de exame / Probationis exemplar (p. 355)

12. Medidas de atención á diversidade en latín de bacharelato / Actiones ad dissimilitudines
curandas ex baccalaureatus latina lingua (p. 357)

13. Concreción de elementos transversais en latín de bacharelato / Collateralium elementorum
definitio ex baccalaureatus latina lingua (p. 359)

PARS TERTIA: ANEXOS / ADDITAMENTA SIVE ADIUNCTA (p. 362)

Anexo I : INFORME DE ACREDITACIÓN/NON ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS (p. 363)

Anexo II: INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL (p. 365)

Anexo III: MODELO DE PROGRAMACIÓN REDUCIDA (PROCEDEMENTO DE INFORMACIÓN SOBRE AS
PROGRAMACIÓN DOS CURSOS A ALUMNADO E FAMILIAS) (p. 367)

Anexo IV: MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 2º BACHARELATO (p. 368)

Anexo V: MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 4º ESO (p. 369)

Anexo VI: MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 1º BACHARELATO (p. 370)

PARS QUARTA: REGISTRO DE IDENTIFICACIÓN DOCUMENTAL / IDENTITATIS CHARTA PROBATIVA (p. 371)

REGISTRO DE IDENTIFICACIÓN DOCUMENTAL / IDENTITATIS CHARTA PROBATIVA (p. 372)

PARS PRIMA:

***PRINCIPIA
COMMUNIA***

0. NOTA BENE

Esta programación, seguindo ordes da Consellería , elabórase antes de empezar o curso; polo tanto, sen “coñecer” o alumnado de cada grupo e sen ter realizado as avaliacións iniciais. Esta é a razón pola que o profesorado do departamento poderá facer os cambios que, sen afectar ás liñas xerais do Proxecto Didáctico, sexan máis adecuados ao contexto concreto de cada grupo en función das necesidades e peculiaridades do seu alumnado.

1. CUESTIÓNS XERAIS / *UNIVERSAE RES*

1.1 INTRODUCCIÓN / *PRAEFATIO*

1.1.1 FINALIDADE DA PROGRAMACIÓN / *PROGRAMMATIS PROPOSITUM*

A programación didáctica que se presenta é un instrumento que o departamento de latín elabora para a planificación, desenvolvemento e avaliación de cada materia e nivel que ten asignados. Un instrumento de planificación curricular para facer explícitas as intencións e as intervencións educativas desde unha toma de decisións deliberada e sistemática.

Con esta programación, o departamento de latín pretende garantir:

- A coherencia co proxecto educativo de centro.
- A coordinación e equilibrio entre grupos dun mesmo nivel educativo.
- A continuidade das aprendizaxes ao longo dos cursos/niveis e etapas.

Entre as funcións que corresponde atribuír a esta programación figuran:

- Planificar o proceso de ensino-aprendizaxe para evitar disfuncións, actuacións improvisadas e pouco coherentes.
- Asegurar a coherencia horizontal e vertical do desenvolvemento curricular no centro docente.
- Proporcionar elementos de análise, reflexión, revisión e avaliación da práctica docente.
- Facilitar a implicación do alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe.
- Atender a diversidade de intereses, expectativas, características, ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado.
- Ser referente da Programación de Aula.
- Informar das decisións de planificación a: familias, alumnado, comunidade educativa (centro) e Administración educativa.

1.1.2 COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO / COLLEGI ACADEMICI COMPOSITIO

MEMBROS DO DEPARTAMENTO:

Nome	Situación administrativa	Responsabilidade
José Ramón Couto Fariña	Funcionario de carreira Destino definitivo	Xefatura de departamento

MATERIAS E CURSOS E HORAS ASIGNADAS AO DEPARTAMENTO

MATERIAS	CURSOS/NIVEIS	Nº ALUMNADO	Nº DE HORAS
LATÍN	4º ESO		3
LATÍN I	1º BACHARELATO (2 grupos)		8
LATÍN II	2º BACHARELATO (2 grupos)		8
TOTAL HORAS			19

HORARIO DE DISTRIBUCIÓN DE GRUPOS/HORAS POR MEMBRO DO DEPARTAMENTO

MEMBRO 1: José Ramón Couto Fariña					
HORAS	LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
08.30-09.20	LAT 4ºESO C	GC			
09.20-10.10	LAT 2BA	LAT1BA		LAT2BB	LAT1BA
10.25-11.15	LAT2BB	LAT2BB	LAT4ESOC	LAT2BA	LAT4ºESOC
11.15-12.05	LAT1BA	LAT1BB	LAT1BA	AF	LAT1BB
12.30-13.20		XD	LAT1BB	LAT1BB	LAT2BB
13.20-14.10		LAT2BA	GC		LAT2BA
14.10-15.00					
DATA REUNIÓN/XEFATURA DE DEPARTAMENTO			Día: MARTES Hora: 12.30 - 13.20		

DÍA E HORA DE ATENCIÓN A FAMILIAS: XOVES, 11.15 - 12.05

1.1.3 MARCO LEGAL DE REFERENCIA / *NORMAE PRAECEPTIVAE RELATIONIS*

ÁMBITO ESTATAL:

- Real Decreto-ley 5/2016, de 9 de diciembre, de medidas urgentes para la ampliación del calendario de implantación de la Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa.
- Real Decreto 310/2016, de 29 de julio, por el que se regulan las evaluaciones finales de Educación Secundaria Obligatoria y de Bachillerato.
- Real Decreto 1058/2015, de 20 de noviembre, por el que se regulan las características generales de las pruebas de la evaluación final de Educación Primaria establecida en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.
- Real Decreto 665/2015, de 17 de julio, por el que se desarrollan determinadas disposiciones relativas al ejercicio de la docencia en la Educación Secundaria Obligatoria, el Bachillerato, la Formación Profesional y las enseñanzas de régimen especial, a la formación inicial del profesorado y a las especialidades de los cuerpos docentes de Enseñanza Secundaria
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.
- Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa
- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE)-Texto consolidado

ÁMBITO AUTONÓMICO:

- RESOLUCIÓN do 29 de maio de 2019, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento no curso académico 2019/2020 do currículo establecido no Decreto 86/2015.
- Orde do 7 de agosto de 2018 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.
- Orde do 3 de agosto de 2017 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes na etapa de educación secundaria obrigatoria, e se regula o seu currículo e a súa oferta
- Instrucións para a adopción das medidas necesarias para a aplicación do disposto no Real Decreto 562/2017, de 2 de xuño, polo que se regulan as condicións para a obtención do título de Graduado en ESO e modelo de Consello Orientador da ESO
- ORDE do 13 de xullo de 2016 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato e se regula o seu currículo e a súa oferta.
- CORRECCIÓN de erros. Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- ORDE do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

- Aclaracións relativas a diversos aspectos do bacharelato derivados do réxime transitorio da implantación da LOMCE para o curso 2016/2017
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

1.2 CONTEXTUALIZACIÓN / CONTEXTUS

O IES G. Torrente Ballester está situado na zona sur do núcleo urbano de Pontevedra. Conta con 3 centros de primaria adscritos pertencentes a parroquias rurais ou semirurais do concello: CEIP A Carballeira de Lourizán e os CEIP San Martiño e CEIP de Cabanas en Sacedo. Ademais, no bacharelato, segue a recibir alumnado de concellos limítrofes como Vilaboa e Soutomaior (hoxe con escasa significancia por mor da creación dun IES no concello de Soutomaior), Barro, Cotobade, Marín... Tamén, como é obvio, recibe alumnado do núcleo urbano.

Desde o punto de vista sociocultural, aínda existindo unha gran diversidade, pódese catalogar a procedencia do alumnado como dunha franxa de tipo medio. No ámbito do idioma, parece predominar o uso familiar do galego (afincado especialmente nos de procedencia máis rural), aínda que as súas manifestacións cotiás soen acontecer en castelán.

O centro está dotado dunhas infraestruturas e recursos (materiais e humanos) suficientes para poder exercer con normalidade as actuacións didácticas pertinentes. Cabe destacar a biblioteca do centro e as aulas con material informático e acceso a internet, así como o servizo de reprografía e informática.

Con respecto á tipoloxía do alumnado, aínda é moi pronto para describir as características competenciais do mesmo, dado que, como xa se dixo, esta programación elabórase sen coñecer con exactitude a conformación dos diferentes grupos e cursos e sen realizar a avaliación inicial pertinente.

1.3 RELACIÓN DO LATÍN CON OUTRAS MATERIAS / *STUDIORUM LATINORUM CONIUNCTIO CUM ALIIS DISCIPLINIS*

O estudo do latín, tanto a lingua como os aspectos culturais, sociais, políticos e literarios, relaciónase intimamente con outras materias representativas dos coñecementos e saberes humanos. Tomando como apoio o uso da lingua, como instrumento indispensable para a aprendizaxe doutras materias, permitírase que os alumnos adquiran o dominio dos vocabularios específicos e consoliden as súas capacidades expresivas nos distintos ámbitos. Así, o latín relaciónase, entre outras, coas seguintes materias:

- **LINGUA CASTELÁ/GALEGA E LITERATURA.**

Grazas ó achegamento á cultura e lingua latina e á observación dalgúns aspectos primordiais en canto ó seu funcionamento, preténdese un maior coñecemento das propias linguas, o interese por coñecerlas e o respecto polos seus falantes. Contribuirá, ademais, a consolidar o correcto uso dos idiomas vehiculares (galego ou castelán).

- **LINGUA ESTRANXEIRA.**

A observación e a adquisición dos mecanismos funcionais do latín facilitan o acceso por parte dos alumnos á lingua estranxeira estudada, e permítelles comparar estruturas básicas desta coas daquela que participou na súa formación dalgún modo (léxico, estruturas, etc).

- **HISTORIA.**

A análise da realidade histórica, xeográfica, social, política e cultural é imprescindible para entender o contorno no que viviron escritores, pensadores, artistas e calquera outro personaxe da Antigüidade. A observación de todos estes aspectos nas épocas en que se produciron e a súa comparación cos das sociedades actuais permiten un maior coñecemento e comprensión dos feitos e fenómenos actuais. Do mesmo modo, tamén se pretende que os alumnos coñezan e aprecien a arte e se impliquen persoalmente na conservación do patrimonio cultural. Desta forma, tamén se busca mellorar o uso e manexo de linguaxes non verbais como medio para enriquecer a expresión e comprensión dos estudantes.

- **FILOSOFÍA.**

A historia do pensamento humano, a observación e comprensión da súa complexidade permiten ó alumno comprender as formas de vida e de organización das civilizacións clásicas e actuais. Estes coñecementos promoven o sentido crítico e a valoración de calquera forma de pensamento.

- **BIOLOXÍA E XEOLOXÍA.**

O coñecemento e comprensión do léxico latino permite o achegamento dos alumnos ó coñecemento dos nomes latinos de plantas, animais e outras expresións propias do mundo científico.

2. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES / LABORES COMPLETORII ATQUE EXTRASCHOLARES

Este departamento considera as actividades complementarias e extraescolares fundamentais para o desenvolvemento integral dos alumnos. A organización das mesmas contará sempre cun criterio pedagóxico e cunha preparación previa, co fin de que os alumnos poidan aproveitar mellor as saídas.

Para este curso propóñense as seguintes :

RELACIÓN DE ACTIVIDADES PREVISTAS / LABORUM PRAEVIORUM TABULA		
CURSO/NIVEL	TIPO DE ACTIVIDADE	
4º ESO	<ul style="list-style-type: none"> • Visita a museos (Pontevedra, sección de romanización; Lugo, arqueolóxico). • Asistencia a representacións dramáticas de asunto latino e proxección dalgún film. 	
	FINALIDADE	CONTIDOS QUE SE VAN TRABALLAR
	Coñecer os restos arqueolóxicos das pegadas da Romanización no contorno inmediato do alumnado	<ul style="list-style-type: none"> • Contacto directo cos materiais. • Estudo das unidades didácticas preparadas. • Epigrafía.
	Asistir a unha representación en vivo/ ou visionar un film de pezas teatrais de asunto romano actualizadas ou non.	<ul style="list-style-type: none"> • Descuberta do xénero dramático romano (principalmente a comedia). • Conciencia das orixes do drama actual e da pervivencia de temas e personaxes.
1º BACHARELATO	<ul style="list-style-type: none"> • Visita a museos (Pontevedra, sección de romanización; Lugo, arqueolóxico). • Asistencia a representacións dramáticas de asunto latino e proxección dalgún film. 	
	FINALIDADE	CONTIDOS QUE SE VAN TRABALLAR
	Coñecer os restos arqueolóxicos das pegadas da Romanización no contorno inmediato do alumnado.	<ul style="list-style-type: none"> • Contacto directo cos materiais. • Estudo das unidades didácticas preparadas. • Epigrafía.
	Asistir a unha representación en vivo/ ou visionar un film de pezas teatrais de asunto romano actualizadas ou non.	<ul style="list-style-type: none"> • Descuberta do xénero dramático romano (principalmente a comedia). • Conciencia das orixes do drama actual e da pervivencia de temas e personaxes.
2º BACHARELATO	<ul style="list-style-type: none"> • Visitas de carácter arqueolóxico : museos de Pontevedra, Lugo... • Asistencia a representacións dramáticas de asunto latino e proxección dalgún film. • Posibilidade de participar nalgún dos Certamen que se convocan por parte de Asociacións de profesores de latín e grego ou no <i>Certamen Ciceronianum</i>. 	
	FINALIDADE	CONTIDOS QUE SE VAN TRABALLAR
	Coñecer os restos arqueolóxicos das pegadas da Romanización no contorno inmediato do alumnado	<ul style="list-style-type: none"> • Contacto directo cos materiais. • Estudo das unidades didácticas preparadas. • Epigrafía.
	Asistir a unha representación en vivo/ ou visionar un film de pezas teatrais de asunto romano actualizadas ou non	<ul style="list-style-type: none"> • Descuberta do xénero dramático romano (principalmente a comedia). • Conciencia das orixes do drama actual e da pervivencia de temas e personaxes.
	Contribuír a creatividade do alumnado e valorar as propias habilidades e coñecementos	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de traballo de investigación. • Asentar os principios básicos da tradución dun autor latino.

3. REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN / *RECOGNITIO, AESTIMATIO ATQUE MUTATIO PROGRAMMATIS*

En consonancia co disposto na lexislación vixente sobre a que se fundamentan os principios de planificación e organización desta programación, o departamento de latín establece a necesidade de realizar unha avaliación da programación didáctica, a través da que se permita visualizar aqueles elementos da mesma que son susceptibles de ser mellorados en relación cos resultados académicos obtidos e co cumprimento esperado dauqueles elementos que a configuran. Para estes efectos, poñerase en marcha un proceso de revisión que contemplará, como mínimo, os seguintes apartados:

A) PERÍODO DE REALIZACIÓN

A avaliación da programación -planificación, aplicación e impacto- en tanto avaliación dos elementos implicados no proceso de ensinanza e o mesmo deseño curricular (obxectivos, contidos, competencias básicas, metodoloxía, recursos organizativos e materiais e o propio sistema de avaliación) e a súa adecuación, levarase a cabo:

- De forma continuada (como mínimo, por trimestre-avaliación), ante a posible necesidade de reorientación continua desta a partir da súa aplicación na aula, baseándose nos resultados observados e obtidos polo alumnado. Como concreción, determínase:

Períodos de obtención parcial de información:

a) Remate avaliación ordinaria

- Final de 1ª avaliación
- Final de 2ª avaliación
- Final de 3ª avaliación/final

b) Remate de probas extraordinarias

- Remate das probas extraordinarias xerais (segundo a normativa vixente).
- Remate das probas extraordinarias de recuperación de alumnos con materias pendentes de cursos anteriores.
- Outras situacións extraordinarias: casos de abandono de materia e de perda do dereito á avaliación continua.

- **Períodos de avaliación global da programación:** Ao final del proceso (no remate de curso), trala súa aplicación real, cando teñamos a perspectiva completa. Os resultados e posibles modificacións reflectiranse na Memoria final do Departamento, co fin de que sirva como punto de inflexión e partida para a elaboración da próxima programación.

B) ASPECTOS AVALIABLES

Como ferramenta de análise, e tendo moi en conta os resultados obtidos polo alumnado de cada curso/nivel (fundamentalmente a porcentaxe dos que non superan a materia na avaliación final, o departamento empregará o instrumento que se recolle máis abaixo.

Para valorar o axuste entre a programación e os resultados obtidos atenderase á presentación duns indicadores de efectividade no cumprimento cunha escala de valoración onde 1 á a valoración máis baixa e 4, a máis alta.

Escala de valores: 1=totalmente incumprido; 2= pouco cumprido; 3= bastante cumprido; 4= totalmente cumprido				
INDICADORES	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento..				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun examen e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria..				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes				

20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				

C) CONSECUENCIAS DA REVISIÓN (PROCESOS DE MELLORA)

Tralo proceso de autoavaliación, definirase un plan de mellora vinculado aos indicadores que obtivesen puntuacións máis baixas no instrumento de avaliación, co fin de mellorar os resultados académicos do alumnado.

4. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE *ELEMENTA AGNITIONALIA AD INSTITUTIONIS RATIONEM ATQUE DOCENDI VIAM AESTIMANDAS*

No remate de curso, o departamento de latín, ao abeiro do establecido na lexislación vixente realizará unha avaliación do proceso de ensino e práctica docente, co fin de que tamén se incorpore á memoria final do departamento, a través de ferramentas onde se recollerán os correspondentes indicadores de cada apartado e os índices de logro dos mesmos. Esta avaliación realizarase en dous niveis: avaliación interna do departamento (realizada polo profesorado) e avaliación externa realizada polo alumnado de cada curso/nivel. Finalmente, elaborarse a proposta de mellora correspondentes.

4.1 AVALIACIÓN INTERNA

1. PLANIFICACIÓN

INDICADORES	VALORACIÓN		ÍNDICE DE LOGRO	
	SI	NON	SI = ACCEPTABLE	NON = NON ACCEPTABLE
Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe				
Programa a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento				
Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos, tendo en conta a diversidade da aula				
Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe				
Planifica as clases de modo flexible, con actividades e recursos axustados á programación de aula e as necesidades do alumnado				
Establece os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe do alumnado				
Coordínase co profesorado doutros departamentos que poidan ter contidos afíns coa súa materia				

2. XERACIÓN DE INTERESE NO ALUMNADO

INDICADORES	VALORACIÓN		ÍNDICE DE LOGRO	
	SI	NON	SI = ACCEPTABLE	NON = NON ACCEPTABLE
Proporciona un plan de traballo no comezo de cada unidade				
Formula situacións para introducir a unidade (lecturas, diálogos...)				
Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade				
Informa sobre os progresos acadados e as dificultades encontradas				
Relaciona os contidos e actividades cos intereses do alumnado				
Estimula a participación activa do alumnado na clase				
Promove a reflexión sobre os temas tratados				

3. DESENVOLVEMENTO DO ENSINO

INDICADORES	VALORACIÓN		ÍNDICE DE LOGRO	
	SI	NON	SI = ACCEPTABLE	NON = NON ACCEPTABLE
Resume as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema (con esquemas, etc.)				
Relaciona os conceptos novos cos xa coñecidos, se é posible; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...				
Aclara dúbidas e asesora dentro e fóra da clase				
Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade				
Utiliza axuda audiovisual ou doutro tipo para apoiar os contidos na aula				
Promove o traballo colectivo e mantén unha comunicación fluída co alumnado				
Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible				
Presenta actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa				
Formula actividades en grupo e individuais				
Pregunta con frecuencia na clase				
Orienta individualmente o traballo do alumnado				

4. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE

INDICADORES	VALORACIÓN		ÍNDICE DE LOGRO	
	SI	NON	SI = ACCEPTABLE	NON = NON ACCEPTABLE
Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel do alumnado				
Detecta os coñecementos previos de cada unidade				
Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela				
Proporciona información necesaria sobre a resolución de tarefas ou actividades ou como pode melloralas				
Corrixe e explica de forma habitual os traballos e actividades do alumnado, e as pautas para a mellora das súas aprendizaxes				
Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de				

maneira equilibrada á avaliación dos diferentes contidos				
Propón novas actividades que faciliten a consecución de obxectivos cando estes non foron acadados suficientemente				
Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron acadados				
Utiliza diferentes procedementos e instrumentos de avaliación en función dos contidos, do nivel do alumnado, etc				
Emprega diferentes medios para informar dos resultados académicos ao alumnado e ás familias.				
Valora o traballo do alumnado na clase				
Valora o traballo do alumnado fóra da clase				
Informa ao alumnado sobre os criterios de avaliación e cualificación				

4.2 AVALIACIÓN DO PROFESORADO POLO ALUMNADO

INDICADORES	VALORACION		
	1= Nunca;	2= A veces;	3= Sempre
1. O profesor desta asignatura explica con claridade			
2. O profesor é ordenado e sistemático nas súas exposicións			
3. É fácil tomar apuntes con este profesor			
4. É fácil seguir a materia con este profesor			
5. O profesor fai resumos que facilitan a comprensión e retención			
6. O profesor demostra, coas súas explicacións que preparou as clases			
7. O profesor demostra un bo dominio da materia que explica			
8. El profesor demostra interese pola materia que imparte			
9. O profesor insiste nos aspectos máis importantes e nos de difícil comprensión			
10. O profesor distribúe o tempo entre os temas segundo a súa dificultade			
11. O profesor relaciona os novos conceptos con outros xa coñecidos			

12. O profesor expón a materia con dinamismo e entusiasmo			
13. O profesor fai a clase amena e divertida			
14. O profesor consegue manter a atención durante as clases			
15. O profesor relaciona os conceptos teóricos con exemplos, exercicios e problemas			
16. O profesor procura adaptarse aos coñecementos previos do alumnado			
17. As explicacións do profesor axudáronme a entender mellor a materia explicada			
18. O profesor transmite interese pola asignatura			
19. O clima creado na aula é distendido			
20. O profesor sabe cando a clase está entendendo o que explica e cando non			
21. O profesor fomenta a participación dos alumnos			
22. O profesor consegue que os estudantes participen activamente nas súas clases			
23. O profesor fai preguntas frecuentes e estimulantes en clase			
24. O profesor resolve as dúbidas con exactitude			
25. O profesor procura saber se entendemos o que explica			
26. O profesor manifesta unha actitude receptiva e respectuosa na súa relación co alumnado			
27. O profesor móstrase disposto a axudar aos estudantes que teñen dificultades			
28. O profesor móstrase accesible			
29. O trato persoal que recibín por parte do profesor foi correcto			
30. O profesor trata aos estudantes de forma afectuosa			

4.3 PROPOSTAS DE MELLORA

Como consecuencia da análise de resultados das dúas ferramentas anteriores en cada un dos niveis de impartición das materias asignadas ao departamento, elaborárase unha matriz que inclúa as debilidades e fortalezas dos dous ámbitos (interno e externo) xunto cunha proposta de mellora nos indicadores ou apartados que corresponda.

Como modelo para estes efectos poderá utilizarse o seguinte:

ANÁLISE INTERNA

	FORTALEZAS	DEBILIDADES	PLAN DE MELLORA
1. PLANIFICACIÓN			
2. XERACIÓN DE INTERESE E PARTICIPACIÓN			
3. DESENVOLVEMENTO DO ENSINO			
4. SEGUIMENTO E AVALIACIÓN DE E-A			

ANÁLISE EXTERNA

VALORACIÓN DE ÍTEMS		CURSO:	
MEDIA ÍTEMS POSITIVOS	MEDIA ÍTEMS MEDIOS	MEDIA ÍTEMS NEGATIVOS	
VALORACIÓN			
PROPOSTAS DE MELLORA			

5. PLAN DE LECTURAS DO DEPARTAMENTO / *RATIO COLLEGII AD LECTIIONEM INCITANDAM*

NIVEL	TIPO DE LECTURAS	PERIODIZACIÓN
4º ESO	<ul style="list-style-type: none"> Fragmentos de textos clásicos <ol style="list-style-type: none"> <i>Eneida</i> de Virxilio. <i>Metamorfoses</i> de Ovidio. <i>Soneto XIII</i> de Garcilaso. Lecturas sobre cultura e sociedade. Lectura obrigatoria dunha novela contemporánea de asunto romano. 	Trimestral (por avaliacións en función das necesidades).
1º BACHARELATO	<ul style="list-style-type: none"> Fragmentos escollidos de textos clásicos latinos. Lectura obrigatoria dunha novela contemporánea de asunto romano. 	Trimestral (por avaliación en función das necesidades).
2º BACHARELATO	<ul style="list-style-type: none"> Historia de Lucrecia. Discursos de Calgaco e Agrícola. 	1ª avaliación
	<ul style="list-style-type: none"> Poemas de Catulo. Mitos de Ovidio. 	2ª avaliación
	<ul style="list-style-type: none"> “Amphitruo”/ “Casina” /”Miles gloriosus” de Plauto. 	3ª avaliación

6. ACTUACIÓNS PARA CONTRIBUÍR AO PLAN DE CONVIVENCIA/ *ACTIONES AD RATIONEM CONVICTUS ADIUVANDAM*

Os membros deste departamento contribuirán á aplicación do plan de convivencia do centro mediante dúas vías de intervención:

a) De carácter explicativo e de difusión:

Será unha información complementaria á ofrecida desde a correspondente titoría e que estará enmarcada na propia situación da aula ou de posibles saídas, e basearase en proporcionar ao alumnado as aclaracións pertinentes sobre as normas de convivencia e funcionamento.

b) De carácter executivo

O profesorado do departamento, no exercicio do seu labor docente na aula, é responsable de organizar a convivencia do grupo.

Aplicarase, en cada caso, a normativa vixente e darase conta de inmediato ás instancias oportunas para o seu coñecemento, constancia e posterior confirmación ou toma de decisións complementarias, se fose o caso.

7. PROCEDEMENTOS PARA DAR COÑECEMENTO DA PROGRAMACIÓN DA MATERIA / VIAE AD DISCIPLINAE PROGRAMMA PALAM COGNOSCENDUM

Esta actuación realizarase por parte do departamento, sen prexuízo das recomendacións de tempo e forma que poida adoptar o centro como institución, nun prazo temporal relativamente curto desde o inicio da actividade lectiva con cada curso/nivel.

Distinguiranse dous ámbitos de actuación:

- Información para o alumnado (e familia).
- Información para a comunidade educativa.

a) Información mínima que se dará ao alumnado e á familia de cada materia sobre a programación

De cada unha das materias programadas por este departamento ofreceráselle, como mínimo, ao alumnado, por parte do profesor, durante os primeiros días de clase, información relativa aos seguintes puntos:

- Obxectivos.
- Contidos.
- Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis.
- Criterios de cualificación e corrección.
- Procedemento de avaliación.
- Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva.
- Material necesario para o desenvolvemento da materia.

Os medios que se utilizarán para a transmisión desta información serán:

- a) O propio profesor na clase.
- b) Resumo por escrito (programación reducida).
- c) Indicacións de que se pode consultar calquera aspecto relacionado coa programación mediante petición ao profesorado ou xefe de departamento.

d) A través de correo electrónico (con acuse de recibo).

b) Información que se dará á comunidade educativa de cada materia sobre a programación

Para a información ao resto da comunidade educativa, o departamento establece como mecanismo máis directo a consulta dos detalles de programación mediante petición ao profesorado ou xefe de departamento.

Desta situación deixarase constancia nos taboleiros de anuncios e por calquera outro procedemento que o centro poida utilizar. Así mesmo, e se houberse un sitio adecuado para a súa exposición e consulta, poderá existir unha copia desta programación na biblioteca do centro, para ser utilizada seguindo os criterios de uso establecidos polo servizo da mesma. Así mesmo, de ser posible, colgarase na páxina web.

8. INCORPORACIÓN DE MODIFICACIÓNS PROPOSTAS NO CURSO ANTERIOR / EX SUPERIORE ANNO ADIUNCTIO MUTATIONUM

Para a modificación de programacións didácticas futuras, este departamento considera necesario deixar constancia por escrito, en documento *ad hoc*, dos cambios que son necesarios realizar, e no que como mínimo deberán constar (co fin de recollelos detalladamente na próxima programación e anexalo á acta correspondente do departamento), os seguintes elementos:

- Breve descrición das modificacións: motivos e argumentos.
- Causas das modificacións:
 - a) Derivadas de cambios lexislativos xerais.
 - b) Derivadas de adaptación a normativa complementaria.
 - c) Derivadas da análise interna do departamento.
- Concreción das modificacións:
 - a) Obxectivos, contidos.
 - b) Metodoloxía.
 - c) Temporalización.
 - d) Sistema de avaliación.
 - e) Cambios nos materiais e recursos didácticos.
 - f) Outras.

9. CRITERIOS DE ACTUACIÓN ANTE UNHA RECLAMACIÓN SOBRE CUALIFICACIÓN FINAIS /AGENDI RATIONES DE AESTIMATIONUM GLOBALIUM RECLAMATIONE

Con independencia do nivel do que se trate, este departamento considera necesario fixar uns criterios de actuación ante unha posible reclamación de nota final. Polo tanto, queda establecido o seguinte:

Os períodos académico-temporais afectados poderán ser:

a) ORDINARIOS:

- Ordinario de maio para 2º de bacharelato.
- Ordinario de xuño para 4º ESO e 1º bacharelato.

b) EXTRAORDINARIOS:

- Perda do dereito á avaliación continua.
- Caso de abandono de materia.
- Pendentes de cursos anteriores.
- Cambios de modalidade.
- Convocatoria de extraordinaria (segundo normativa vixente).

En calquera dos casos, a actuación do departamento responderá ás seguintes actuacións:

1. Convocatoria de reunión dos membros integrantes do departamento.
2. Estudo da causa/s alegada/s de reclamación. Comprobación de que se respectaron os prazos de presentación e a súa forma.
3. Informe motivado do profesorado afectado.
4. Análise das cualificacións emitidas.
5. Valoración dos traballos (se fose o caso) e das probas obxectivas realizadas polo alumno/a.
6. Comprobación de que os contidos se axustan á programación.

7. Comprobación da correcta aplicación dos criterios de cualificación e corrección.
8. Emisión de informe/ditame do departamento sobre a reclamación, ratificando ou rectificando a nota outorgada.
9. Recollida en acta dos puntos esenciais do procedemento de actuación e dos seus resultados.
10. Traslado á xefatura de estudos da documentación pertinente.

10. DIRECTRICES, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL / *NORMAE, AGENDI RATIONES ATQUE INSTRUMENTA AD AESTIMATIONEM INITIALEM FACIENDAM*

10.1 DIRECTRICES

10.1.1 FINALIDADE DA AVALIACIÓN INICIAL

- Coñecer e axustar as condicións de ensino-aprendizaxe de cada grupo, co fin de obter un rendimento adecuado.
- Non conleva emitir cualificación para o alumnado.

10.1.2 OBXECTIVOS DA AVALIACIÓN INICIAL

- Distinguirase, para o seu tratamento, entre:
 - a) Niveis/cursos:
 - 1) Prestarase especial atención ao alumnado que ingresa en 4º curso da ESO e 1º de bacharelato.
 - 2) Realizarase unha análise do nivel de coñecementos adquiridos en primeiro de bacharelato (para determinar o nivel de coñecemento de alumnos que cursaron latín en 4º ESO) e en segundo de bacharelato, co fin de programar un repaso xeral para a adaptación ao programa de 2º).

b) Tipo de obxectivos:

1) Instrumentais (xerais): dominio das técnicas de escritura e lectura.

2) Específicos:

a) De continuidade na etapa ou interetapas: consolidación do grao de coñecementos adquiridos (1º-2º bacharelato).

b) De non continuidade (4º ESO e/ou 1º bacharelato).

- Que AVALIAR?

Os coñecementos previos necesarios para a aprendizaxe no novo nivel académico (tanto a nivel instrumental-xeral como específico).

- Cando AVALIAR?

No inicio do curso escolar, dentro do primeiro mes de clase, aproximadamente. Atenderase á aplicación que estea deseñada, para o curso correspondente, por parte do equipo directivo e o departamento de orientación.

10.2 PROCEDEMENTOS

Con carácter xeral, para a realización da avaliación inicial atenderase aos seguintes aspectos:

- a) Verificación do grao de consolidación dos obxectivos académicos (fundamentalmente, no caso de cambio de etapa e de materias que supoñan continuidade).
- b) Análise da motivación e da autonomía do alumnado, fixándose especialmente no método de traballo.
- c) Comprobación do grao de cumprimento das tarefas encomendadas (tanto na aula como na casa).
- d) Atención ás dificultades amosadas respecto ás capacidades comprensiva e expresiva de carácter xeral (habilidades básicas para a aprendizaxe de calquera materia) e o dominio das específicas de cada nivel (flexión nominal e verbal, análise e tradución).
- e) Constatación do clima de traballo e de relación no grupo. Asistencia.

10.3 INSTRUMENTOS

Para a realización da avaliación inicial (en sesión específica para cada grupo), distinguirase entre dous tipos de instrumentos que, pese a ser distintos, están interrelacionados e resultan complementarios:

❖ **As fontes de información de carácter institucional:**

1.1 Historia escolar do alumnado.

1.2 Información adicional ofrecida pola titoría, polo equipo directivo e polo departamento de orientación.

❖ **As do propio departamento como órgano de coordinación:**

2.1 Rexistro de coñecementos: mediante, se é o caso,

- Probas de nivel.
- Traballo diario.
- Exercicios encomendados .
- Análise de áreas pendentes na secundaria.
- Promoción por imperativo legal (no caso de 4º ESO).
- Repitições.
- Recomendación de apoios en materias ou determinados reforzos, etc.

2.2 Rexistro de actitudes ante a materia:

- Realización de actividades.
- Capacidade comprensiva e expresiva xeral e específica, no contido da propia materia.

2.3 Rexistro de comportamento e convivencia.

10.4 ELABORACIÓN DE INFORME E TOMA DE DECISIONS

O profesorado elaborará un pequeno informe onde se recollan as deficiencias detectadas e se realicen propostas de actuación (reforzos, apoios,...)

10.5 TRANSMISIÓN DE DATOS

Distinguirase dous tipos de instancias como destinatarias da información recollida e elaborada:

- **O propio departamento**, que o someterá a análise e adoptará as decisións que estime oportunas con respecto a ese curso/grupo.
- **A xunta de avaliación inicial**, constituída para os efectos polos equipos educativos correspondentes.

***PARS SECUNDA:
CURSUUM
PROGRAMMATA***

**PROGRAMACIÓN DE LATÍN
DE 4º CURSO DE ESO**

***LINGVAE LATINAE PROGRAMMA GRADUS
QUARTI INSTITUTIONIS SCHOLASTICAE SECUNDI
ORDINIS OBLIGATORIAE***

1. INTRODUCCIÓN / PRAEFATIO

O presente documento refírese á programación da Etapa de Educación Secundaria Obligatoria (ESO) para a materia de Latín en 4º. Esta materia de Latín na etapa da ESO ten como principal finalidade introducir ao alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e a cultura latina, facendo fincapé asemade no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental. Isto non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que á súa vez proporciona unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras llinguas. O Latín de 4º de ESO é unha materia determinante de cara a futuros estudos especializados, na que o alumnado poderá adquirir nocións básicas da lingua latina e a súa civilización. O Latín de 4º de ESO ten como obxecto preferente o traballo con textos latinos de contido variado, dos que emanará a formación dunha base mínima de contidos gramaticais e culturais, grazas aos que o alumnado entenda, dun lado, o funcionamento dunha lingua flexiva como a latina, e, doutro, coñeza a grandes trazos os fitos culturais, históricos, artísticos e de civilización dos antigos romanos, sen esquecer a proxección que estes factores de romanización supuxeron para a Hispania romana, en xeral, e, moi en particular, para a Gallaecia romana, así como os usos, costumes e patrimonio da España e Galicia actuais. Resulta obvio que o Latín non é unha materia illada do seu contorno académico (véxase a este respecto o que se recolle no apartado 1.3 da INTRODUCCIÓN XERAL), senón que mantén unha evidente relación con departamentos que traballan no seu propio ámbito dentro da área socio-lingüística e con outros adscritos ás áreas científico-tecnolóxica e artística en actividades interdisciplinares.

2. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA / PROPOSITA ITINERIS EDUCATIVI UNIVERSA

Segundo se recolle no artigo 10 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, a educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de

oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3. OBXECTIVOS XERAIS DE LATÍN NA ESO / *LINGVAE LATINAE INSTITUTIONIS SCHOLASTICAE SECUNDI ORDINIS OBLIGATORIAE PROPOSITA UNIVERSA*

O ensino do Latín na ESO terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Introducir ao alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e a cultura latina.
2. Aprezar o papel que a lingua e a cultura latina desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental.
3. Dotar ao alumnado dunha sólida base científica para o estudio e perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.
4. Analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego e do castelán así como das outras linguas romances que se falan na actualidade na Europa romanizada e noutros países do mundo.
5. Entender o proceso de expansión que a cultura e a lingua latina experimentan ao longo da súa historia.

6. Analizar a orixe do abecedario latino e a súa pronuncia.
7. Iniciar ao alumnado no concepto de flexión e estudar a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración e a súa relación coas linguas faladas polos alumnos e polas alumnas.
8. Estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características.
9. Iniciar ao alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas da antigüidade romana tanto nos seus monumentos literarios como plásticos.
10. Comprender as claves da sociedade que fixo posibles as manifestacións artísticas clásicas.
11. Estudar o léxico latino non só para entender os textos orixinais senón para adentrarse no estudo da etimoloxía para percibir as raíces latinas nas linguas modernas con especial énfase no galego e no castelán.

4. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO LATÍN EN 4º ESO / *LINGVAE LATINAE INSTITUTIONIS SCHOLASTICAE SECUNDI ORDINIS OBLIGATORIAE SINGULARIA PROPOSITA*

1. Comprender textos latinos en contextos onde o sentido sexa fácilmente deducible.
2. Identificar e relacionar elementos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina que permitan a análise e tradución de textos sinxelos.
3. Desenvolver hábitos de organización, traballo e disciplina no estudo, a partir do proceso de análise e tradución de textos latinos.
4. Mellorar a lectura comprensiva e a expresión oral e escrita mediante o coñecemento de vocabulario e estruturas gramaticais latinas.
5. Coñecer a orixe e evolución das linguas romances, para valorar os trazos comúns e a diversidade lingüística

como mostra da riqueza cultural dos pobos de Europa.
6. Utilizar as regras fundamentais da evolución fonética do latín ás linguas romances e identificar palabras patrimoniais, cultismos e expresións latinas en diversos contextos lingüísticos.
7. Entender o significado do léxico común de orixe grecolatina da propia lingua e comprender o vocabulario culto, científico e técnico a partir dos seus componentes etimolóxicos.
8. Reflexionar sobre os elementos formais e as estruturas das linguas romances coñecidas polo alumno, a través da comparación co latín, modelo de lingua flexiva.
9. Coñecer os aspectos máis relevantes da cultura e civilización romanas, utilizando diversas fontes de información e diferentes soportes, para identificar e valorar a súa continuidade no noso patrimonio cultural, artístico e institucional.
10. Coñecer os xéneros literarios latinos máis importantes.

5. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Á CONSECUCIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL / DISCIPLINAE CONTRIBUTIO AD FACULTATES POTISSIMAS CONSEQUENDAS. COGNITIVA LINEAMENTA

As competencias do currículo establecidas pola normativa básica para o noso sistema educativo son:

- a) Comunicación lingüística (CCL)
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)
- c) Competencia dixital (CD)
- d) Aprender a aprender (CAA)
- e) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
- g) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A materia de Latín, segundo o marco ormativo actualmente vixente, desempeñará un papel esencial, xunto coas demais materias que cursa o alumnado, no desenvolvemento e adquisición das competencias.

Por outra parte, resulta evidente que a materia de Latín contribuirá en maior medida ao desenvolvemento de determinadas competencias, polo que é preciso sinalar en que aspectos contribúe a materia a ese desenvolvemento en cada unha, explicitándoos a continuación:

5.1 ASPECTOS XERAIS / *UNIVERSAE RES*

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)

A contribución da materia ao desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística establécese desde practicamente todos os seus contidos, non só polo coñecemento da compoñente lingüística do latín, senón pola interacción de destrezas como a oralidade, a lectura comprensiva de textos, a escrita e a profundización nos seus sistemas ou a utilización de soportes variados. A comprensión e axuízamento dos valores clásicos potenciará ademais actitudes de curiosidade, interese e análise crítica do legado romano. Deste modo, o coñecemento da estrutura morfosintáctica da lingua latina fai posible unha comprensión profunda da gramática funcional das linguas europeas de orixe romance e doutras que comparten co latín o carácter flexivo, ou recibiron unha achega léxica importante da lingua latina. A interpretación dos elementos morfosintácticos e léxicos, así como a práctica da tradución e da retroversión, supoñen a adquisición da habilidade para recoller e procesar a información dada e utilizala apropiadamente. Así mesmo, a análise dos procedementos para a formación das palabras e os fenómenos de evolución fonética colabora eficazmente na ampliación do vocabulario básico e potencia a habilidade para utilizar a linguaxe como instrumento de comunicación. A identificación das etimoloxías latinas proporciona a comprensión e incorporación dun vocabulario culto e explica o vocabulario específico de termos científicos e técnicos. A partir do coñecemento da evolución da lingua latina foméntase ser consciente da variabilidade das linguas a través do tempo e dos diferentes ámbitos xeográficos e sociais, así como da comunicación intercultural e riqueza que supón. O contacto con textos variados fomenta igualmente o interese e o respecto por todas as linguas, incluíndo as antigas e as minoritarias, e o rexeitamento dos estereotipos baseados en diferenzas culturais e lingüísticas. A través deles accederase ademais a valores clásicos que propician a concepción do dialogo como ferramenta primordial para a convivencia e a resolución pacífica de conflitos, o exercicio de cidadanía ou o desenvolvemento do espírito crítico. O coñecemento da literatura latina a través dos seus textos contribuirá a espertar a curiosidade e o interese pola lectura concibida como fonte orixinaria de saber e de deleite.

COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCT)

A metodoloxía didáctica da materia, baseada no método científico, contribúe ao desenvolvemento desta competencia, a través da proposta de preguntas, a formulación de hipóteses e a busca de solucións que cumpran os criterios de rigor, respecto aos datos e veracidade.

COMPETENCIA DIXITAL (CD)

Desde esta materia contribúese á adquisición da competencia dixital, xa que require da busca, selección e tratamento da información. Ademais, a aplicación de técnicas de síntese, a identificación de palabras clave e a distinción entre ideas principais e secundarias achegan instrumentos básicos para a adquisición desta competencia, tan relacionada con destrezas para a continua formación persoal. Da mesma maneira utilizaranse de forma creativa, responsable e crítica as Tecnoloxías da Información e a Comunicación como un instrumento que universaliza a información e como unha ferramenta para a comunicación do coñecemento adquirido e propiciarase a propia reflexión sobre un uso ético das msmas.

COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)

O estudo do Latín contribúe ao desenvolvemento da competencia de aprender a aprender, na medida en que a base da súa metodoloxía didáctica é que o alumnado se constitúa en protagonista do proceso e do resultado da súa aprendizaxe. Incide na adquisición das destrezas de autonomía, planificación, disciplina e reflexión consciente, exercita a recuperación de datos mediante a memorización e sitúa o proceso formativo nun contexto de rigor lóxico.

COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)

A contribución da materia ás competencias sociais e cívicas establécese desde o coñecemento das formas políticas, institucións e modo de vida dos romanos como referente histórico de organización social, participación dos cidadáns na vida pública e delimitación dos dereitos e deberes dos individuos e das colectividades. Paralelamente, a análise das desigualdades existentes nesa sociedade favorece unha reacción crítica ante a discriminación pola pertenza a un grupo social ou étnico determinado, ou pola diferenza de sexos. Fomenta así no alumnado unha actitude de valoración positiva da participación cidadá, a negociación e a aplicación de normas iguais para todos e todas como instrumentos válidos na resolución de conflitos, asemade que se analizan e contrastan valores como a integridade e honestidade.

COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPREENDEDOR (CSIEE)

Esta materia contribúe ao sentido de iniciativa e espírito emprendedor na medida en que traballa con destrezas que esixen analizar, planificar, avaliar distintas posibilidades e tomar decisións. O traballo colectivo e a posta en común dos resultados implican valorar as achegas doutros compañeiros e outras compañeiras, aceptar posibles erros, comprender a forma de correxilos e non rendirse ante un resultado inadecuado. En definitiva, achega posibilidades de mellora e fomenta o afán de superación, desde a creatividade, o sentido crítico e a responsabilidade.

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)

A contribución da materia de Latín a esta competencia lógrase mediante o coñecemento do importante patrimonio arqueolóxico, cultural e artístico legado á civilización occidental polos romanos, que potencia o aprezo e o recoñecemento do herdo cultural e o disfrute da arte como produto da creación humana e como testemuño da historia, á vez que fomenta o interese pola conservación do patrimonio. Así mesmo, proporciona referencias para facer unha valoración crítica de creacións artísticas posteriores inspiradas na cultura e a mitoloxía grecolatinas, ou das mensaxes difundidas polos medios de comunicación que, en moitos casos, toman a súa base icónica do repertorio clásico. Á súa vez, co coñecemento do mundo clásico e a súa pervivencia favorécese a interpretación da literatura posterior, na que perduran temas, arquetipos, mitos e tópicos, ao tempo que se desenvolve o interese pola lectura, a valoración do carácter estético dos textos e o gusto pola literatura.

5.2 CONCRECIÓNS / SPECIFICATIONES

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Comunicación lingüística	<ul style="list-style-type: none">• Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e disfrute.• Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.• Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social.• Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.• Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.• Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.• Facilitade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e a comunicación oral e escrita nas mesmas.• Fomento da capacidade creativa lingüística.• Melloría na comprensión e a emisión de mensaxes orais e escritas.• Melloría na motivación da aprendizaxe a partir da melloría na comprensión e expresión lingüísticas.• Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.• Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura

	de textos orixinais.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos. • Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan. • Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos. • Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións. • Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc. • Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias. • Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina. • Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios. • Elaboración de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia. • Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías. • Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Competencia dixital	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento e uso das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e uso para a comunicación, así como a creación de contidos. • Fomento do traballo colaborativo. • Busca de información mediante motores de busca. • Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais. • Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos. • Creación de contidos en distintos formatos (imagen, texto, audio, etc.). • Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki). • Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.

<p>Aprender a aprender</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Motivación por aprender. • Organización e xestión da propia aprendizaxe. • Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe. • Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados. • Capacidade de aprendizaxe en grupo.
<p>Competencias sociais e cívicas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais. • Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica. • Análise de situacións para a resolución de conflitos. • Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade. • Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia. • Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais. • Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde el estudo da súa evolución histórica. • Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural. • Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade. • Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
<p>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para pensar de forma creativa. • Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos. • Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.). • Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas. • Comunicación e presentación de proxectos. Capacidade de traballo individual e en grupo. • Capacidade de autoavaliación. • Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para acadar os obxectivos planificados polo alumnado.
<p>Conciencia e expresións culturais</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento do legado cultural e artístico da Roma antiga. • Aprezo e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas. • Análise do legado cultural e artístico da Roma antiga como elemento fundamental da cultura europea. • Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumnado.

	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas. • Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas romanas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporánea. • Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprezo pola herdanza cultural e artística.
--	--

5.3 DETERMINACIÓN DO PERFIL COMPETENCIAL

Para determinar o perfil competencial da materia Latín 4º ESO, abordaremos os seguintes apartados:

5.3.1 RELACIÓN ENTRE COMPETENCIAS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	33,33 %
	LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
3	LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta	33,33 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
11	LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	100 %
	LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	
	LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	
	LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	
	LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	
	LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	
	LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e reconece a partir destas os modelos de conxugación.	
	LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.		

	LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	
	LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	85,7 %
	LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	
	LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	
	LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	
	LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	
	LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA E CIVILIZACIÓN		
11	LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	63,6 %
	LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	
	LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	
	LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	
	LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	
	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	100 %
	LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	
	LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	
	LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	
	LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	

	LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	
	LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	80 %
	LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	
	LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	
	LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		70,85 %

COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES

Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	100%
	LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	
	LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
	LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
	LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	
	LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	

BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS

1	LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan	33,33 %
---	--	---------

BLOQUE 3. MORFOLOXÍA

11	LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	63,63%
	LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	
	LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	
	LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	

	LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	
	LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	
	LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	43 %
	LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	
	LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA E CIVILIZACIÓN		
11	LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente	36,36 %
	LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan feitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	
	LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	43 %
	LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	
	LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	40 %
	LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		51,33%

COMPETENCIA DIXITAL (CD)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	66,66 %
	LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e reconece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	
	LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
	LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
3	LAB2.1.1. Reconece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	66 %
	LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, reconece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
11	LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	18 %
	LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0 %
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA E CIVILIZACIÓN		
11	LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	45,5 %
	LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	
	LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	
	LAB5.5.1. Reconece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	

BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	14 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	40 %
	LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregarlas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		35,83 %

COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	50 %
	LAB1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
	LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
3	-----	0 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
11	-----	0 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0 %
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN E CULTURA		
11	LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	63,6 %
	LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	
	LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	
	LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de	

	organización do sistema político romano.	
	LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	
	LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	
	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	-----	0 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregarlas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	20 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		19 %

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	16,6 %
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
3	LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función	33,33 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
11	-----	0 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0%
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN E CULTURA		
11	LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico	72,7 %

	correspondente	
	LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	
	LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	
	LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	
	LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	
	LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	
	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	14,3 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	20%
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		22,4 %

COMPETENCIA MATEMÁTICA E CIENCIAS E TECNOLOXÍA (CMCCT)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES

Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	33,2 %
	LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	

BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS

3		0 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
11	LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma	9,9 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	42,9 %
	LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	
	LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN E CULTURA		
11	LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	18 %
	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes	14,3 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	20 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		19,75 %

COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
6	-----	0 %
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
3	-----	0 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		

11	-----	0 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0 %
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN E CULTURA		
11	LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	45 %
	LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	
	LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	
	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	
	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	-----	0 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	-----	0 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		6,4 %

5.3.2 INDICE DE FRECUENCIA EN BLOQUES POR COMPETENCIA

Así mesmo, pódese dicir que a materia de Latín 4º ESO, desde a perspectiva da frecuencia que ofrece cada competencia dentro do marco dos bloques temáticos e, xa que logo, no currículo da materia, presenta o seguinte perfil competencial:

PRIORIZACIÓN	COMPETENCIA	FRECUENCIA ASIGNADA
1ª	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)	31,93 %
2ª	COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)	21,85 %
3ª	COMPETENCIA DIXITAL (CD)	13,45 %
4ª	COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (CCEC)	10,08 %
5ª	COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC)	10,08 %
6ª	COMPETENCIA EN MATEMÁTICAS, CIENCIAS E TECNOLOXÍA (CMCCT)	8,40 %
7ª	COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)	4,20 %

De todo isto, pode deducirse que a priorización competencial na materia de Latín 4º ESO e, por ende, o seu perfil están configurados do seguinte xeito:

1. A materia de Latín 4º ESO está vinculada fundamentalmente á COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA.
2. A materia de Latín 4º ESO pode desenvolver, nunha porcentaxe significativa, as seguintes competencias: APRENDER A APRENDER e DIXITAL.
3. A materia de Latín 4º ESO vencéllase dun xeito menos significativo coas seguintes competencias: CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS e SOCIAL E CÍVICA
4. A materia de Latín 4º ESO carece de vinculación mínimamente significativa coas competencias: MATEMÁTICAS E CIENCIAS E TECNOLOXÍA e SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR.

Para maior claridade neste ámbito, ofrécese a seguinte táboa:

COMPETENCIA	% DE PRESENZA POR Nº DE BLOQUES	% MEDIA PARA PERFIL DA MATERIA
CCL	7 de 7 (100%)	70,85 %
CAA	7de 7 (100%)	51,33 %
CD	6 de 7 (85,7%)	35,83%
CCEC	5 de 7 (71%)	22,4 %
CMCCT	4 de 7 (57%)	19,75%
CSC	3 de 7 (43%)	19%
CSIEE	1 de 7 (14%)	6.4%

5.3.3 CORRELACIÓN ENTRE ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE ASIGNADOS E COMPETENCIAS CLAVE

COMPETENCIA	PRESENCIA EN BLOQUES	% ESTÁNDARES/TOTAL	ESTÁNDARES ASIGNADOS	
CCL	7 de 7	38 de 50 (76 %)	• LAB 1.5.1	• LAB4.6.1
			• LAB1.6.1	• LAB5.1.4
			• LAB 2.3.1	• LAB5.2.1
			• LAB3.1.1	• LAB5.2.2
			• LAB3.2.1.	• LAB5.3.1
			• LAB3.3.1	• LAB5.4.1
			• LAB3.4.1	• LAB5.6.1
			• LAB3.4.2	• LAB5.7.1
			• LAB3.5.1	• LAB6.1.1
			• LAB3.5.2	• LAB6.2.1
			• LAB3.6.1	• LAB6.3.1
			• LAB3.6.2	• LAB6.4.1
			• LAB3.6.3	• LAB6.4.2
			• LAB3.6.4	• LAB6.5.1
			• LAB4.2.1	• LAB6.6.1
			• LAB4.2.2	• LAB7.1.1
			• LAB4.3.1	• LAB7.2.1
			• LAB4.4.1	• LAB7.3.1
			• LAB4.5.1	• LAB7.4.1
CAA	7 de 7	26 de 50 (52 %)	• LAB1.1.1	• LAB3.6.3
			• LAB1.2.1	• LAB4.2.1
			• LAB1.3.1	• LAB4.4.1
			• LAB1.4.1	• LAB4.5.1
			• LAB1.5.1	• LAB5.1.2
			• LAB1.6.1	• LAB5.1.3
			• LAB2.2.1	• LAB5.5.1
			• LAB3.2.1	• LAB5.6.1
			• LAB3.3.1	• LAB6.1.1
			• LAB3.4.2	• LAB6.2.1
			• LAB3.5.1	• LAB6.3.1
			• LAB3.5.2	• LAB7.1.1
			• LAB3.6.1	• LAB7.1.2

COMPETENCIA	PRESENCIA EN BLOQUES	% ESTÁNDARES/TOTAL	ESTÁNDARES ASIGNADOS	
CD	6 de 7	16 de 50 (32%)	• LAB1.1.1	• LAB5.1.1
			• LAB1.2.1	• LAB5.1.3
			• LAB1.3.1	• LAB5.4.1
			• LAB1.4.1	• LAB5.5.1
			• LAB2.1.1	• LAB5.6.1
			• LAB2.2.1	• LAB6.4.2
			• LAB3.4.1	• LAB7.1.2
• LAB3.6.2	• LAB7.4.1			

CCEC	5 de 7	12 de 50 (24 %)	• LAB1.1.1	• LAB5.4.1
			• LAB2.1.1	• LAB5.5.1
			• LAB5.1.2	• LAB5.6.1
			• LAB5.1.4	• LAB5.7.1
			• LAB5.2.2	• LAB6.4.1
			• LAB5.3.1	• LAB7.4.1
CSC	3 de 7	12 de 50 (24 %)	• LAB1.1.1	• LAB5.2.1
			• LAB1.3.1	• LAB5.2.2
			• LAB1.4.1	• LAB5.3.1
			• LAB5.1.1	• LAB5.6.1
			• LAB5.1.2	• LAB5.7.1
			• LAB5.1.4	• LAB7.4.1
CMCCT	4 de 7	10 de 50 (20 %)	• LAB1.1.1	• LAB4.5.1
			• LAB1.2.1	• LAB5.1.3
			• LAB3.1.1	• LAB5.7.1
			• LAB4.1.1	• LAB6.4.2
			• LAB4.4.1	• LAB7.2.1
CSIEE	1 de 7	5 de 50 (10 %)	• LAB5.1.1	
			LAB5.2.1	
			LAB5.2.2	
			LAB5.6.1	
			LAB5.7.1	

De acordo cos datos extraídos a partir da análise efectuada sobre o número dos estándares de aprendizaxe relacionados con cada competencia, pódese concluír que a frecuencia e importancia do conxunto de competencias clave establecidas pola lexislación vixente con respecto á materia de Latín 4º ESO, e, xa que logo, o perfil competencial desta, queda establecido como segue:

PERFIL COMPETENCIAL ESPECÍFICO DA MATERIA LATÍN II					
COMPETENCIA CLAVE	ÍNDICE DE FRECUENCIA / IMPORTANCIA. PERFIL COMPETENCIAL BÁSICO DA MATERIA				
	PREDOMINANTE (≥ 75%)	MAIORITARIA (60 -75%)	SIGNIFICADA (60-40%)	DEFICIENTE (40-25%)	ESCASA/NULA (≤25%)
CCL	X				
CMCT					X
CD				X	
CAA			X		
CSC					X
CSIEE					X
CCEC					X

**6. CURRÍCULO DA MATERIA, SEGUNDO A NORMATIVA VIXENTE / DISCIPLINAE CURRICULUM EX
HODIERNA LEGE**

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances				
f ñ o	B1.1. Marco xeográfico da lingua.	B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CMCCT CCEC CAA CD CSC
e ñ o	B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente.	LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	CD CAA CMCCT
l ñ o	B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.	LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC CAA CD
l ñ o	B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa.	LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC CAA CD
f ñ o	B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B1.5. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	CCL CAA
b ñ o	B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	CCL CAA
Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos				
e	B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguiilos do alfabeto.	LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	CD CCEC
e	B2.2. Orixes do alfabeto latino.	B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa.	LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos	CAA CD

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	
h	B2.3. Pronuncia do latín.	B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.	LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	CCL
Bloque 3. Morfoloxía				
b	B3.1. Formantes das palabras.	B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras.	LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	CMCCT CCL
e	B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras.	LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CAA CCL
e b	B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	CAA CCL
b e	B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.	LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	CD CCL
			LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL CAA
b e	B3.5. Flexión verbal.	B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.	LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	CAA CCL
			LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	CCL CAA
e b h ñ o	B3.5. Flexión verbal.	B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto.	LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	CAA CCL
			LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro	CD CCL

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	
			LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	CAA CCL
			LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	CCL
Bloque 4. Sintaxe				
f	B4.1. Elementos da oración.	B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	CMCCT
h	B4.2. Casos latinos.	B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	CAA CCL
			LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	CCL
e	B4.3. Concordancia.	B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	CCL
b	B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	CMCCT CCA CCL
e	B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.	LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	CAA CMCCT CCL
h	B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.	LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	CCL
Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización				
a f e	B5.1. Períodos da historia de Roma.	B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu	LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias	CSC CSIEE CD

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
ñ		período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	que interveñen no paso de unhas a outras.	
			LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	CAA CCEC CSC
			LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	CD CAA CMCCT
			LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	CSC CCEC CCL
a ñ	B5.2. Organización política e social de Roma.	B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma.	LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	CSIEE CSC CCL
			LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	CSIEE CSC CCEC CCL
c ñ	B5.3. A familia romana.	B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.	LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	CSC CCEC CCL
l n	B5.4. Mitoloxía e relixión.	B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.	LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	CCEC CCL CD
n ñ	B5.4. Mitoloxía e relixión.	B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	CAA CCEC CD
m	B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.	B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, peiteados e cosméticos.	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	CD CCEC CSC CCL CSIEE CCL CAA

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e ñ	B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro.	B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual.	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	CSC CSIEE CCL CMCCT CCEC
Bloque 6. Textos				
h	B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica.	B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.	LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	CCL CAA
d o	B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	CCL CAA
h	B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.	LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	CCL CAA
l f	B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos.	LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	CCEC CCL
			LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	CMCCT CD CCL
b	B6.5. Producción de pequenos textos propios en lingua latina.	B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.	LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	CCL
g	B6.5. Producción de pequenos textos propios en lingua latina.	B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	CCL
Bloque 7. Léxico				
h ñ o	B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	CAA CCL
			LAB7.1.2. Identifica e explica as	CD

Latín. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			palabras transparentes e de maior frecuencia.	CAA
b ñ o	B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	CMCCT CCL
l ñ o	B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	B7.3. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.	LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	CCL
e b	B7.3. Locucións latinas de uso actual.	B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	CD CSC CCEC CCL

7. ADAPTACIÓN DO CURRÍCULO ÁS DECISIÓNS ORGANIZATIVAS DO DEPARTAMENTO/ *DISCIPLINAE ACCOMMODATIO AD COLLEGII ORDINATA CONSILIA*

Co fin de harmonizar os tres cursos de Latín existentes na ESO e Bacharelato, desde unha perspectiva de uniformidade temática, e para que o alumnado que curse esta materia nas diferentes etapas e niveis estea familiarizado coa presentación temática, este departamento determina reformular os 7 bloques temáticos existentes no currículo normativo actualmente existente e reconvertilos en 4 bloques. Esta reformulación en ningún caso supoñerá supresión de contidos, criterios ou estándares, senón unha síntese e confluencia dos que aparecen na lexislación, para permitir unha maior uniformidade vertical e unha mellor disposición organizativa para a avaliación e impartición de temas.

A continuación exprésanse esas decisións organizativas.

7.1. CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES/ *CONVENIENTIA THEMATUM*

CURRÍCULO OFICIAL	ADAPTACIÓN DO DEPARTAMENTO	
	DENOMINACIÓN	ADAPTACIÓN REALIZADA SOBRE CURRÍCULO OFICIAL (BLOQUES QUE INCLÚE)
BLOQUE 1: O latín, orixe das linguas romances	Bloque 1. LINGUA LATINA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 1 (parcialmente): O latín, orixe das linguas romances. • Bloque 2: Sistema da lingua latina: elementos básicos • Bloque 3: Morfoloxía

		<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 4: Sintaxe
BLOQUE 2: Sistema da lingua latina: elementos básicos.	Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 5: Roma: historia, cultura e civilización
BLOQUE 3: Morfoloxía	Bloque 3. TEXTUS	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 6: Textos
BLOQUE 4: Sintaxe	Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 1 (parcialmente): O latín, orixe das linguas romances. • Bloque 7: Léxico
BLOQUE 5: Roma: historia, cultura e civilización		
BLOQUE 6: Textos		
BLOQUE 7: Léxico		

7.2 CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES TEMÁTICOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E A PONDERACIÓN GLOBAL / *THEMATUM CONVENIENTIA CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS ATQUE UNIVERSO PONDERE*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (25)	PONDERACIÓN/BLOQUE
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	60% (= 6 puntos)
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función.	
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	
LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conjugación.	
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	
LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.	
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	

LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (11)	PONDERACIÓN/BLOQUE
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	15 % (= 1,5 puntos)
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	
LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrastaos cos da actualidade.	
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	

BLOQUE 3. TEXTUS	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (7)	PONDERACIÓN/BLOQUE
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	12,5 % (1,25 puntos)
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	

BLOQUE 4.LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (7)	PONDERACIÓN/BLOQUE
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	12,5 % (1,25 puntos)
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	
LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	

7.3 CORRESPONDENCIA DE ESTÁNDARES E COMPETENCIAS / EXEMPLARIUM CONVENIENTIA CUM FACULTATIBUS POTISSIMIS

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	COMPETENCIAS
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CMCCT , CCEC, CAA, CD, CSC
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	CD, CAA, CMCCT
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC, CAA, CD
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC, CAA, CD
LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	CD, CCEC
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	CAA, CD
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	CCL
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	CMCCT, CCL
LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CAA, CCL
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conjugación.	CAA, CCL
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	CD, CCL
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL, CCA
LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.	CAA, CCL
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	CCL, CAA
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	CAA, CCL
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	CD, CCL

LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	CAA, CCL
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	CCL
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	CMCCT
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	CAA, CCL
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	CCL
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	CCL
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	CMCCT, CAA, CCL
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	CAA, CMCCT, CCL
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analiza e tradúceas correctamente.	CCL

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	COMPETENCIAS
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	CSC, CSIEE, CD
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	CAA, CCEC, CSC
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	CD, CAA, CMCCT
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	CSC, CCEC, CCL
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	CSIEE, CSC, CCL
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	CSIEE, CSC, CCEC, CCL
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	CSC, CCEC, CCL
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	CCEC, CCL, CD
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	CAA, CCEC, CD
LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrasta cos da actualidade.	CD, CCEC, CSC, CCL, CSIEE, CCL, CAA
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	CSC, CSIEE, CCL, CMCCT, CCEC

BLOQUE 3. TEXTUS	COMPETENCIAS
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	CCL, CAA
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	CCL, CAA
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	CCL, CAA
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	CCEC, CCL
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	CMCCT, CD, CCL
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	CCL
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	CCL

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	COMPETENCIAS
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	CCL, CAA
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	CCL, CAA
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	CCL, CAA
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	CD, CAA
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	CMCCT, CCL

LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	CCL
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	CD, CSC, CCEC, CCL

8. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS / *SINGULARITAS AD METHODOLOGIAM ATTINENS*

8.1 PRINCIPIOS METODOLÓXICOS NORMATIVOS/ *PRINCIPIA AD METHODOLOGIAM ATTINENTIA EX LEGE*

No artigo 11 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, establécense como principios metodolóxicos da Educación Secundaria Obrigatoria os seguintes:

- Teranse en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais.
- Favorecerase o traballo individual e en grupo, o pensamento crítico e rigoroso, as técnicas e hábitos de investigación e a aplicación do aprendido.
- Usaranse as TIC como elemento para a aprendizaxe.
- Contribuirase a fomentar as habilidades de comprensión lectora e de uso da información e a capacidade de se expresar correctamente en público.
- Estimularase o uso, por parte do alumnado, e manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedentes de diferentes fontes.
- As materias lingüísticas do centro asumirán establecer acordos, como mínimo, sobre incluírán, polo menos, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar en cada unha delas, co fin de facilitar unha maior integración do currículo no ámbito lingüístico.

Desde o departamento de Latín, asumirase o desenvolvemento destes principios metodolóxicos legais con carácter xeral, en función das necesidades de desenvolvemento da materia ao longo do curso académico, sen prexuízo de establecer concrecións e melloras metodolóxicas específicas que faciliten o proceso de ensino-aprendizaxe.

8.2 ESPECIFICACIÓNS METODOLÓXICAS PARA LATÍN 4º ESO / *SINGULARITATES AD METHODOLOGIAM_ATTINENTES DE GRADUS QUARTI INSTITUTIONIS SCHOLASTICAE SEECUNDI ORDINIS LATINA LINGUA*

Os contidos adaptados do currículo oficial ás decisións adoptadas polo departamento co fin de homoxeneizar o máximo posible os tres niveis de estudo que pode atoparse o alumnado ao longo das etapas de ESO e Bacharelato e que foron expresadas no apartado anterior desta programación (sen ningunha diminución de contidos, criterios ou estándares con respecto á distribución

normativa) que se expresan nesta programación aparecen estruturados en 4 grandes bloques. Os devanditos bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os dous aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias.

- No primeiro bloque (LINGUA LATINA, na nosa distribución), abordarase o estudo do latín como orixe das linguas romances, os elementos básicos da lingua latina, comezando por percorrer os sistemas de escritura coñecidos, para analizar despois a orixe e evolución do abecedario latino e a súa pronuncia; por outro lado, tamén se tratan, como é lóxico, aspectos netamente lingüísticos centrándose na morfoloxía e na sintaxe. Preténdese iniciar ao alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os seus elementos formais; a sintaxe tamén se ocupa de estudar as estruturas oracionais e os seus elementos e construcións máis característicos, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade, co fin de interpretar e comprender textos.
- O segundo bloque (ROMA: HISTORIA ET VITA, na nosa distribución), dedicarase ao estudo da civilización latina, co fin de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política, social e militar, sen esquecer o estudo da vida cotiá, a relixión e a mitoloxía.
- O terceiro bloque (TEXTUS, coincidente na súa totalidade co de "Textos" da normativa), dedicarase a facer fincapé na necesidade de estudar desde os inicios a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. Ademais do labor de tradución, tratarase o latín como unha lingua viva coa que se traballará tamén a comunicación oral e escrita.
- O cuarto bloque (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA, na nosa terminoloxía), abordará especialmente o estudo da etimoloxía, non só porque esta serve para poñer de manifesto o mantemento das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda ao alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, e incorporándoos ao seu vocabulario habitual. Dedicarase un especial interese á composición e á derivación cultas, onde se analizan prefixos, lexemas e sufixos de orixe grecolatina. Abórdase tamén o estudo das locucións e as expresións latinas de uso actual, non só para coñecer o seu significado, senón tamén para saber empregarlas no contexto adecuado.

A orientación metodolóxica utilizada é resultado da combinación de dous modelos complementarios: o discursivo-expositivo e experiencial, por un lado, e polo outro, o traballo autónomo do alumnado.

Entre os principios metodolóxicos nos que se basea a nosa proposta didáctica concreta para este curso de Latín 4º ESO están os seguintes:

- a. Potenciar as destrezas comunicativas (orais e escritas) do alumnado.
- b. Axustarse ao nivel de coñecementos adquiridos (avaliación inicial)
- c. Actividade (a través da resolución de tarefas) e experimentación (secuenciar o ensino para ir desde o máis simple ao máis complexo)
- d. Participación: activa (a través do diálogo, debate e reflexión), creativa (apostarase, entre outras posibilidades, pola redacción en latín de textos sinxelos e por manter pequenos coloquios en latín) e significativa
- e. Xeración de interese pola adquisición de coñecementos
- f. Personalización (medidas de atención específica)
- g. Funcionalidade
- h. Principio de interdisciplinabilidade con aprendizaxes conectadas con contidos doutras materias.

Os aspectos máis importantes da nosa proposta metodolóxica poden resumirse no seguinte:

- a) Realizar un estudo previo necesario da morfoloxía antes de entrar nas técnicas de tradución.
- b) Unir morfoloxía e sintaxe, xa que as palabras non aparecen illadas, senón relacionadas segundo forma e función.
- c) Dar ó estudo da cultura latina a relevancia que merece, sen considerala mero adorno, como base principal para a comprensión do mundo latino e das mensaxes que nos transmiten os seus autores.
- d) Harmonizar lingua e cultura, mediante conexións complementarias.
- e) Relacionar o home de hoxe cos seus devanceiros romanos e ver a influencia destes nos diversos campos da cultura occidental.

Somos sabedores de que non hai unha soa maneira de enfocar as unidades ou temas, e de que, en función do profesor, se pode adoptar unha perspectiva cultural, pola vía da lectura e comentario de textos, ou unha de carácter lingüístico e a través de textos só en latín. De todos modos, neste curso de 4º de ESO resulta conveniente centrarse naqueles aspectos esixibles para que o alumnado acadase a finalidade básica que ten esta materia na etapa: que o alumnado, mediante a adquisición de certa competencia lingüística en latín e na/s súa/s propia/s lingua/s, poida acceder á comprensión de textos sinxelos de dificultade graduada.

No presente curso, o profesorado que imparta a materia, agás que o departamento xa adoptase con anterioridade a decisión de utilizar un determinado libro de texto por parte do alumnado para o desenvolvemento das clases, informará ao alumnado nos primeiros días lectivos sobre a necesidade ou non necesidade de adquiri un libro de texto. Para estes efectos, realizaranse, de ser o caso, as indicacións oportunas sobre a editorial, data de publicación e autor/es do mesmo.

Por outro lado, con independencia da adquisición ou non adquisición dun determinado libro de texto, entre os materiais e recursos didácticos que se empregarán para o desenvolvemento da materia Latín 4º ESO durante o presente curso académico, sen prexuízo de que se poidan complementar en determinados casos, en función das necesidades dunha mellor sistematización da aprendizaxe, estarán os seguintes:

- Material de estudo dos temas sobre a vida cotiá en Roma (elaborado polo departamento)
- Material de estudo dos procedementos de composición e derivación (elaborado polo departamento)
- Material de estudo de estudo de evolución fonética e léxica (elaborado polo departamento)
- Material de estudo das locucións e expresións latinas (elaborado polo departamento)
- Material de textos para a tradución de textos e autores "ad hoc" (elaborado polo departamento).
- Material de apoio sobre as elaboracións de traducións, conversas e composicións escritas (organizado polo departamento)

Ademais, complementarase co material dispoñible:

- Na biblioteca do centro
- No departamento de Latín
- Na rede

Como resulta obvio, o alumnado que curse esta materia deberá contar cun instrumento para tomar apuntamentos e gardar a información que se lle facilite para o seu estudo e realización de exercicios (caderno, carpeta ou similares), de uso exclusivo desta materia.

10. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN / *AESTIMATIONIS AGENDI RATIO*

Neste apartado da programación inclúense os puntos d), g), i), j), e k) da alínea 3 do capítulo V ("Programacións didácticas") da Resolución do 29 de maio de 2019, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do curso académico 2019-2020, referidos en exclusiva ao proceso de aprendizaxe do alumnado, excluíndose os puntos h) e ñ) (por estar formalizados con carácter xeral no corpo común da programación do departamento: puntos 3 e 4).

Para o tratamento deste punto, tomarase como referencia a adaptación (por razóns de homoxeneidade vertical) a 4 bloques temáticos realizada polo departamento desde os bloques curriculares normativos, respectando os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe establecidos nestes.

10.1 CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN / *CONTINENTES RES ATQUE IUDICANDI NORMAE*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.1. Marco xeográfico da lingua.	B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.
B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente.
	B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.
B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa.
B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.
B2.2. Orixes do alfabeto latino.	B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa.
B2.3. Pronuncia do latín.	B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.
B3.1. Formantes das palabras.	B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras.
B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras.
B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.
B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinalas correctamente.
B3.5. Flexión verbal.	B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.
	B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de

	presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto.
B4.1. Elementos da oración.	B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.
B4.2. Casos latinos.	B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.
B4.3. Concordancia.	B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.
B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.
B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.
B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B5.1. Períodos da historia de Roma.	B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.
B5.2. Organización política e social de Roma.	B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma.
B5.3. A familia romana.	B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.
B5.4. Mitoloxía e relixión.	B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.
	B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.
B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.	B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, peiteados e cosméticos.
B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro.	B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual.

BLOQUE 3. TEXTUS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica.	B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.
B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos.
B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.
	B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva..

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	B1.5. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.
B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.
B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.
	B7.3. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.
B7.3. Locucións latinas de uso actual.	B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.

10.2 CONCRECIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES / SINGULARITAS EXEMPLARIUM_DISCENTIAE AESTIMABILIMUM

RELACIÓN ENTRE CONTIDOS E ESTÁNDARES

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B1.1. Marco xeográfico da lingua.	LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.
B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.
	LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.
B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.
B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.
B2.2. Orixes do alfabeto latino.	LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.
B2.3. Pronuncia do latín.	LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.
B3.1. Formantes das palabras.	LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.

B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificarlas e define criterios para clasificalas.
B3.3. Concepto de declinación e conjugación.	LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conjugación.
B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.
	LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.
B3.5. Flexión verbal	LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.
	LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.
	LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.
	LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.
	LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.
	LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.
B4.1. Elementos da oración.	LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.
B4.2. Casos latinos.	LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.
	LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.
B4.3. Concordancia.	LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.
B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.
B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.
B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B5.1. Períodos da historia de Roma.	LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.
	LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.
	LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.
	LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.

B5.2. Organización política e social de Roma.	LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.
	LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.
B5.3. A familia romana.	LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.
B5.4. Mitoloxía e relixión.	LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.
	LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.
B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.	LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.
B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro.	LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.

BLOQUE 3. TEXTUS	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica.	LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.
B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.
B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.
B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.
	LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.
B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.
	LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.
B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.
B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.
	LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.
B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.
	LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.
B7.3. Locucións latinas de uso actual.	LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.

10.3 RELACIÓN DE ESTÁNDARES, TIPOLOXÍA E PONDERACIÓN / *EXEMPLARIUM TABULA. GENUS ATQUE COMPUTATIO*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	NON BÁSICO	0,09	60 % (= 6 puntos)
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	NON BÁSICO	0,09	
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	NON BÁSICO	0,09	
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	BÁSICO	0,31	
LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasificaos consonte a súa natureza e a súa función.	NON BÁSICO	0,013	
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	NON BÁSICO	0,09	
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	BÁSICO	0,31	
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NON BÁSICO	0,09	

LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificarlas e define criterios para clasificalas.	NON BÁSICO	0,09
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	BÁSICO	0,09
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícalos segundo a súa categoría e a súa declinación.	BÁSICO	0,31
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	BÁSICO	0,31
LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	BÁSICO	0,31
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	BÁSICO	0,31
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	BÁSICO	0,31
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	BÁSICO	0,31
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	BÁSICO	0,31
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	BÁSICO	0,31
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	BÁSICO	0,31
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	BÁSICO	0,31
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31

LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31	
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	NON BÁSICO	0,09	
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferénciaas das oracións simples.	BÁSICO	0,31	
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	BÁSICO	0,31	

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	BÁSICO	0,15	15% (= 1,5 puntos)
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	NON BÁSICO	0,1	
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	NON BÁSICO	0,1	
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	BÁSICO	0,15	
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	BÁSICO	0,15	
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15	

LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15	
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	BÁSICO	0,15	
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	NON BÁSICO	0,1	
LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrasta os da actualidade.	BÁSICO	0,15	
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	BÁSICO	0,15	

BLOQUE 3. TEXTUS			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	BÁSICO	0,22	12,5 % (=1,25 puntos)
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NON BÁSICO	0,075	
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	BÁSICO	0,22	

LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	BÁSICO	0,22	
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NON BÁSICO	0,075	
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	BÁSICO	0,22	
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	BÁSICO	0,22	

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	BÁSICO	0,22	12,5 % (= 1,25 puntos)
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	BÁSICO	0,22	
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	NON BÁSICO	0,075	
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	NON BÁSICO	0,075	
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	BÁSICO	0,22	

LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	BÁSICO	0,22	
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	BÁSICO	0,22	

10.4. TEMPORALIZACIÓN/ *DISPOSITIO AD TEMPUS*

10.4.1 ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE / PRAECIPUA INSTITUTIONIS EXEMPLARIA

BLOQUE 1. LINGUA LATINA		Ponderación do bloque: 60% (= 6 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓN		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	BÁSICO	0,31	X		

LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NON BÁSICO	0,09	X		
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	BÁSICO	0,31	X		
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto,	BÁSICO	0,31		X	X

o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.					
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	BÁSICO	0,31		X	X
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	BÁSICO	0,31			X
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	BÁSICO	0,31		X	X
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	BÁSICO	0,31		X	X
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31	X	X	X
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31		X	X
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	NON BÁSICO	0,09		X	X
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	BÁSICO	0,31			X
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	BÁSICO	0,31			X

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA		Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	BÁSICO	0,15	X		
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	NON BÁSICO	0,1	X		
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	NON BÁSICO	0,1	X		
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	BÁSICO	0,15	X		
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	BÁSICO	0,15	X		
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15		X	
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15		X	
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	BÁSICO	0,15		X	
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	NON BÁSICO	0,1			X

LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrasta os cos da actualidade.	BÁSICO	0,15			X
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	BÁSICO	0,15			X

BLOQUE 3. TEXTUS		Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	BÁSICO	0,22	X	X	X
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NON BÁSICO	0,075		X	X
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	BÁSICO	0,22		X	X
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os	BÁSICO	0,22		X	X

coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.					
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NON BÁSICO	0,075			X
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	BÁSICO	0,22		X	X
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	BÁSICO	0,22		X	X

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA		Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	BÁSICO	0,22	X	X	X
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	BÁSICO	0,22	X	X	X
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	NON BÁSICO	0,075		X	X
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	NON BÁSICO	0,075		X	X
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	BÁSICO	0,22	X	X	X

LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	BÁSICO	0,22	X	X	X
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	BÁSICO	0,22	X	X	X

10.4.2 TIPO E NÚMERO DE ESTÁNDARES POR BLOQUE EN CADA AVALIACIÓN / EXEMPLARIUM GENUS ET NUMERUS IN THEMATIBUS EX QUAQUE AESTIMATIONE

1ª Avaliación		2ª Avaliación		3ª Avaliación	
Estándares básicos	Estándares non básicos	Estándares básicos	Estándares non básicos	Estándares básicos	Estándares non básicos
17	10	25	4	27	6
1º bloque: 8	1º bloque: 8	1º bloque: 12	1º bloque: 1	1º bloque: 15	1º bloque: 1
2º bloque: 3	2º bloque: 2	2º bloque: 3	2º bloque: -	2º bloque: 2	2º bloque: 1
3º bloque: 1	3º bloque: -	3º bloque: 5	3º bloque: 1	3º bloque: 5	3º bloque: 2
4º bloque: 5	4º bloque: -	4º bloque: 5	4º bloque: 2	4º bloque: 5	4º bloque: 2

10.4.3 PUNTUACIÓN ASIGNADA A ESTÁNDARES POR AVALIACIÓN E BLOQUE PARA OBTENCIÓN DE NOTA / *INTERPUNCTIO EXEMPLARIBUS DESTINATA EX QUAQUE AESTIMATIONE ATQUE QUOQUE THEMATE AD QUALIFICATIONEM OBTINENDAM*

Bloque 1. Lingua latina Ponderación global (60%) : Total puntos: 6		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAXE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	76% do total (60%)	4,56 sobre o total (6)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	24% do total (60%)	1,44 sobre o total (6)
Bloque 2. Roma: Historia et vita Ponderación global (15%): Total puntos: 1,5		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAXE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	72,7% do total (15%)	1,09 sobre o total (1,5)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	27,3% do total (15%)	0,41 sobre o total (1,5)
Bloque 3. Textus Ponderación global (12,5%): Total puntos: 1,25		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAXE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS

ESTÁNDARES BÁSICOS	57% do total (12,5%)	0,71 sobre o total (1,25)	
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	43% do total (12,5%)	0,54 sobre o total (1,25)	
Bloque 4. Lexicum: vocabula et dicta Ponderación global (12,5%): Total puntos: 1,25			
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAXE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS	
ESTÁNDARES BÁSICOS	57% do total (12,5%)	0,71 sobre o total (1,25)	
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	43% do total (12,5%)	0,54 sobre o total (1,25)	

10.4.4 DISPOSICIÓN TEMPORAL DE CONTIDOS (Complementados e especificados pola "Programación de aula") / *CONTINENTIUM RERUM DISPOSITIO AD TEMPUS*

10.4.4.1 DISTRIBUCIÓN XERAL / *UNIVERSA DISPOSITIO*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA CONTIDOS XERAIS	PONDERACIÓN TOTAL: 60 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación		
	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Marco xeográfico da lingua.	X		
O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	X		
Linguas de España: linguas romances e non romances.	X		

Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	X		
Orixes do alfabeto latino	X		
Pronuncia do latín	X	X	X
Formantes das palabras.	X		
Tipos de palabras: variables e invariables	X		
Concepto de declinación e conxugación.	X		
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	X	X	X
Flexión verbal	X	X	X
Elementos da oración.	X	X	X
Casos latinos.	X	X	X
Concordancia.		X	X
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.		X	X
Oración composta: oracións coordinadas.		X	X
Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.			X

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA			
PONDERACIÓN TOTAL: 15 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación			
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Períodos da historia de Roma.	X		
Organización política e social de Roma.	X	X	
A familia romana.		X	
Mitoloxía e relixión.		X	X
Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.			X
Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro			X

BLOQUE 3. TEXTUS PONDERACIÓN TOTAL: 12,5 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación			
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Análise morfolóxica e sintáctica.	X	X	X
Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.		X	X
Iniciación ás técnicas de tradución.		X	X
Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.		X	X
Produción de pequenos textos propios en lingua latina.		X	X

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA PONDERACIÓN TOTAL: 12,5 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación			
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	X	X	X
Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	X	X	X
Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.		X	X
Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .	X	X	X
Locucións latinas de uso actual	X	X	X

10.4.4.2 DISTRIBUCIÓN ESPECÍFICA DE CONTIDOS POR AVALIACIÓN / *EX QUAQUE AESTIMATIONE DEFINITA RERUM CONTINENTIIUM DISPOSITIO*

PRIMEIRA AVALIACIÓN		
Marco xeográfico da lingua.	Pronuncia do latín	Flexión verbal
O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	Formantes das palabras.	Elementos da oración.
Linguas de España: linguas romances e non romances.	Tipos de palabras: variables e invariables	Casos latinos.
Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	Concepto de declinación e conxugación.	Períodos da historia de Roma.
Orixes do alfabeto latino	Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Organización política e social de Roma.
Análise morfolóxica e sintáctica	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .	
Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	Locucións latinas de uso actual	
Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.		

SEGUNDA A AVALIACIÓN		
Pronuncia do latín	Oración composta: oracións coordinadas.	Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Organización política e social de Roma.	
Flexión verbal	A familia romana.	Produción de pequenos textos propios en lingua latina.
Elementos da oración.	Mitoloxía e relixión.	Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
Casos latinos.	Análise morfolóxica e sintáctica.	Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.
Concordancia.	Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	Iniciación ás técnicas de tradución.	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .
		Locucións latinas de uso actual

TERCEIRA A AVALIACIÓN		
B2.3. Pronuncia do latín	Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	Produción de pequenos textos propios en lingua latina. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Mitoloxía e relixión.	Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.
Flexión verbal	Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.	Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.
Elementos da oración.	Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .
Casos latinos.	Análise morfolóxica e sintáctica.	Locucións latinas de uso actual
Concordancia.	Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	Iniciación ás técnicas de tradución.	
Oración composta: oracións coordinadas.	Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	

10.5_GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA / EXEMPLARIUM MINIMUS GRADUS AD DISCIPLINAM SUPERATAM ADIPISCENDAM

VISIÓN XERAL

BLOQUE 1. LINGUA LATINA (Ponderación do bloque : 60% = 6 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	NON BÁSICO	0,09		
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	NON BÁSICO	0,09		
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	NON BÁSICO	0,09		
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	BÁSICO	0,31		
LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función.	NON BÁSICO	0,09		
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	NON BÁSICO	0,09		
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	BÁSICO	0,31		
LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NON BÁSICO	0,09		

LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NON BÁSICO	0,09	76% do total (= 4,56 sobre 6)	24% do total (=1,44 sobre 6)
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conjugación.	BÁSICO	0,31		
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	BÁSICO	0,31		
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	BÁSICO	0,31		
LAB3.5.1. Identifica as conjugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conjugación a partir do seu enunciado.	BÁSICO	0,31		
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	BÁSICO	0,31		
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	BÁSICO	0,31		
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	BÁSICO	0,31		
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	BÁSICO	0,31		
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	BÁSICO	0,31		
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	BÁSICO	0,31		
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	BÁSICO	0,31		
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31		
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	BÁSICO	0,31		
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	NON BÁSICO	0,09		

LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	BÁSICO	0,31		
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	BÁSICO	0,31		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,31 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	76% : 2 (ou 4,56 : 2 = 2,28)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,09 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	24 % : 2 (ou 1,44: 2 = 0,72)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA (Ponderación do bloque : 15% = 1,5 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	BÁSICO	0,15		
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	NON BÁSICO	0,1		

LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	NON BÁSICO	0,1		
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	BÁSICO	0,15		
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	BÁSICO	0,15		
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15		
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	BÁSICO	0,15		
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	BÁSICO	0,15		
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	NON BÁSICO	0,1		
LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	BÁSICO	0,15		
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	BÁSICO	0,15		
			72,7 % do total (=1,09 sobre 1,5)	27,3 % do total (0,41 sobre 1,5)

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,15 : 2

	50% do valor xeral atribuído no bloque	72,7% : 2 (ou 1,09: 2 = 0,545)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,1 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	27,3 % : 2 (ou 0,41: 2 = 0,205)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 3. TEXTUS (Ponderación do bloque : 12, 5 % = 1,25 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	BÁSICO	0,22	57 % do total (=0,71 sobre 1,25)	43% do total (=0,54 sobre 1,25)
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NON BÁSICO	0,075		
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	BÁSICO	0,22		
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	BÁSICO	0,22		
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NON BÁSICO	0,075		
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	BÁSICO	0,22		
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	BÁSICO	0,22		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,22: 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	57 % : 2 (ou 0,71: 2 = 0,355)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,075 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	43 % : 2 (ou 0,54: 2 = 0,27)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA (Ponderación do bloque : 12, 5 % = 1,25 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	BÁSICO	0,22		
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	BÁSICO	0,22		
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	NON BÁSICO	0,075		

LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	NON BÁSICO	0,075	57 % do total (=0,71 sobre 1,25)	43% do total (=0,54 sobre 1,25)
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	BÁSICO	0,22		
LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	BÁSICO	0,22		
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregarlas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	BÁSICO	0,22		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,22: 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	57 % : 2 (ou 0,71: 2 = 0,355)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,075 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	43 % : 2 (ou 0,54: 2 = 0,27)

10.6 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN UTILIZADOS COS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE / AGENDI RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA IN USUM CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS

10.6.1 APLICACIÓN DE INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN / USUS AESTIMATIONIS INSTRUMENTORUM

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	Ponderación do bloque: 60%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓN PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓN EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
LAB1.1.1. Señala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.		Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita (para todos os estándares básicos)
LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e reconece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB2.1.1. Reconece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.		Rexistro de clase		
LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, reconece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.		Rexistro de clase		
LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	Proba escrita	Rexistro de clase		

LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.		Rexistro de clase	
LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.		Rexistro de clase	
LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.6.2. Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.		Rexistro de clase	
LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferéncias das oracións simples.	Proba escrita	Rexistro de clase	
LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analizaas e tradúceas correctamente.	Proba escrita	Rexistro de clase	

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	Ponderación do bloque: 15%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita (para todos os estándares básicos)
LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.			Traballos realizados	
LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.		Rexistro de clase	Traballos realizados	

LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástalos cos da actualidade.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	

BLOQUE 3. TEXTUS	Ponderación do bloque: 12,5 %			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	Proba escrita	Rexistro de clase		Proba escrita (para todos os estándares básicos)
LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.		Rexistro de clase		
LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	Proba escrita	Rexistro de clase		
LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	Proba escrita	Rexistro de clase		

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	Ponderación do bloque: 12,5 %			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	Proba escrita	Rexistro de clase		Proba escrita
LAB.1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	Proba escrita	Rexistro de clase		(para todos os estándares básicos)
LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.		Rexistro de clase		
LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.		Rexistro de clase		
LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	Proba escrita	Rexistro de clase		
LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	Proba escrita	Rexistro de clase		
LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregarlas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	Proba escrita	Rexistro de clase		

10.6.2 RELACIÓN ENTRE PROCEDEMENTOS UTILIZADOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN APLICADOS / AGENDI RATIONUM TABULA CUM AESTIMATIONIS INSTRUMENTIS IN USUM

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN LATÍN 4º ESO	
PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Observación sistemática	Rexistro de clase
Probas específicas	Proba escrita obxectiva
Análise de produción do alumnado	▪ Traballos realizados

10.7 TEMPORALIZACIÓN DAS SESIÓNS DE AVALIACIÓN / DISPOSITIO AD TEMPUS EX AESTIMATIONIS COETIBUS

PREVISIÓNS ORGANIZATIVAS DO CENTRO

TIPO DE AVALIACIÓN	DATAS DE AVALIACIÓN
INICIAL	Primeira/s semana/s de curso académico 15 - 17 OUTUBRO (SESIÓNS)
PRIMEIRA	16 - 19 DE DECEMBRO
SEGUNDA	30 DE MARZO - 2 DE ABRIL
TERCEIRA	19 - 22 DE XUÑO

10.8 CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A TITULACIÓN/PROMOCIÓN / NORMAE AD AESTIMATIONEM, QUALIFICATIONEM ATQUE PROMOTIONEM ATTINENTES

10.8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN, SEGUNDO OS BLOQUES / AESTIMATIONIS NORMAE EX THEMATIBUS

Segundo o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, os criterios de avaliación da materia Latín 4º ESO (tendo en conta a reestruturación de bloques temáticos realizada polo departamento) son os seguintes:

BLOQUE 1. LINGUA LATINA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.
B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente.
B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.
B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa.
B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.
B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa.
B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.
B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras.
B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras.
B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.
B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.
B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.
B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto.
B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.
B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.
B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.
B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.
B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.
B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.
B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma.
B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.
B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.
B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.
B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, peiteados e cosméticos.
B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual.

BLOQUE 3. TEXTUS
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.
B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos.
B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.
B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva..

BLOQUE . LEXICUM: VOCABULA ET DICTA
CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.5. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.
B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.
B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.
B7.3. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.
B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.

**10.8.2 PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. VALORACIÓN APLICABLE / AGENDI
RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA. PONDERATIO AGENDA**

10.8.2.1 CONCEPTO / COGNITIO

Entre os procedementos e instrumentos de avaliación que se poden empregar para o seguimento do proceso de ensino – aprendizaxe, neste curso de latín en 2º de bacharelato establecemos os seguintes:

TIPO DE PROCEDIMENTO	CARACTERÍSTICAS AVALIABLES
1. Observación directa e supervisión sistemática do traballo diario na clase.	<ul style="list-style-type: none"> ● Actitude (realización de tarefas, etc.). ● Valoración das intervencións. ● Método de traballo. ● Valoración das respostas ofrecidas nos intercambios orais profesor-alumno.
2. Corrección dos traballos-tarefas encomendados (Producción do alumnado).	<ul style="list-style-type: none"> ● Presentación. ● Puntualidade. ● Selección da información relevante e rigor. ● Ortografía. ● Corrección gramatical e bo uso do idioma utilizado.
3. Probas específicas obxectivas (controis/exames).	<ul style="list-style-type: none"> ● Valoración dos coñecementos adquiridos. ● Penalización por incorreccións gramaticais (ortografía e estilo) (véxanse CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN).

10.8. 2.2 CONCRECIÓNS / SINGULARITATES

PERÍODO AVALIATIVO	TIPO DE INSTRUMENTO APLICABLE	% VALORACIÓN ASIGNADA
AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa. • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas (poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo PAU). 	<ul style="list-style-type: none"> • 5% • 5% • 90%
RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓNS SUSPENSAS DURANTE O CURSO (se o sistema aplicado non é o de avaliación continua)	<ul style="list-style-type: none"> • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> • - / 10% • 100% / 90%
PROBAS EXTRAORDINARIAS EN PERÍODO DE AVALIACIÓN ORDINARIO <ul style="list-style-type: none"> • Final de curso: tanto para recuperación de avaliacións suspensas como para “subir” a nota • Perda do dereito á avaliación continua • Abandono de materia 	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> • 100%
PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN (REMATADO O PERÍODO ORDINARIO DE AVALIACIÓN)	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. • Entrega de traballos (se fose o caso). 	<ul style="list-style-type: none"> • 100% / 90% • - / 90%
PROBAS DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES	NON PROCEDE	-----

10.9 DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS ADOPTABLES COMO CONSECUENCIA / *INITIALIS AESTIMATIONIS DELINEAMENTUM ATQUE EX ILLA RATIONES INSTITUENDAE*

Para o tratamento deste punto véxase, o apartado xeral "Directrices, procedementos e instrumentos para a realización da avaliación inicial".

10.10 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / *QUALIFICATIONIS NORMAE*

Nº AVALIACIÓNS PARCIAIS:

Tres, coincidindo, para efectos de reunión co fin de tomar decisións académicas, a terceira coa final ordinaria.

Nº PROBAS OBXECTIVAS ESCRITAS POR AVALIACIÓN:

Con carácter xeral, serán dúas. Quedará a criterio do profesorado a posibilidade de realizar unha soa. Os contidos de cada proba serán os impartidos ata o momento de realización de cada proba. No caso de que nunha avaliación só se realice 1 proba obxectiva, a valoración desa proba corresponderase coa ponderación total do 90% previsto para os efectos.

APLICACIÓN DO CONCEPTO DE AVALIACIÓN CONTINUA:

Dado o carácter progresivo de adquisición e comprobación de coñecementos, o departamento atenderá a un sistema de cualificación baseado na avaliación continua. De tal xeito que o alumnado supera a/s avaliación/s suspensa/s anterior/es se obtén unha cualificación positiva na última realizada.

EXCEPCIÓNS Á AVALIACIÓN CONTINUA:

O alumnado que teña suspensa tan só a terceira avaliación terá dereito a que se lle faga unha recuperación mediante proba obxectiva escrita, que terá as características que se detallan no apartado "Probas extraordinarias de recuperación da materia antes da avaliación final ordinaria".

CUALIFICACIÓN E CRITERIOS DE CORRECCIÓN EN AVALIACIÓNS PARCIAIS:

En cada avaliación parcial atenderase aos seguintes aspectos:

1. Como criterios de cualificación serán valorados os resultados obtidos a través dos instrumentos correspondentes:
 - Rexistro de aula (observación directa): 5%
 - Produción do alumnado: 5%

- Probas escritas (exames): 90%
2. De ser o caso, poderán fusionarse as valoracións do rexistro de aula e a produción do alumnado nun só concepto (ACTITUDE CARA Á MATERIA), equivalendo ao 10%. A valoración da proba escrita será sempre do 90%.
 3. Cada proba obxectiva escrita será valorada sobre 10 puntos e a puntuación que se outorgue a cada unha das cuestións/apartados que conformen esa proba aparecerá explícita no propio exercicio que debe realizar o alumnado, para o seu coñecemento e información. Cada proba escrita constará dos apartados que configuran a a programación establecida en 4 apartados, e asignarase a cada un a valoración que está estipulada consonte os criterios establecidos polo departamento:
 1. LINGUA LATINA : 6 puntos; 2. ROMA: HISTORIA ET VITA: 1,5 puntoS; TEXTUS: 1,25 puntos; LEXICUM: VOCABULA ET DICTA: 1,25 puntos.
 4. Como disciplina lingüística, en todas as probas escritas (exames ou traballos) penalizarase con 0,1 (ata un máximo de 1 punto) as faltas de ortografía e deficiencias gramaticais da redacción (léxicas ou de construción).

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL DE AVALIACIÓN PARCIAL:

A obtención da nota final de cada avaliación parcial realizada polo alumnado será o resultado de sumar a ponderación correspondente (segundo a puntuación obtida en cada un dos instrumentos) dos apartados ACTITUDE CARA Á MATERIA e PROBA/S OBXECTIVA/S:

Nota avaliación parcial = 10% actitude cara á materia + 90% proba/s obxectiva/s

OBSERVACIÓNS:

- Na cualificación de cada proba obxectiva realizada, atenderase aos seguintes criterios: a) as cuestións relacionadas co bloque 1 equivalerán a un máximo de 6 puntos (60% do total); b) as cuestións relacionadas co bloque 2, a un máximo de 1,5 puntos (15% do total); c) as do bloque 3, a un máximo de 1,25 puntos (12,5% do total); d) as do bloque 4, a un máximo de 1,25 puntos (12,5% do total).
- No caso de realizarse 2 probas obxectivas, aplicarase o 90% á media obtida da suma das puntuacións acadadas en cada unha delas.
- Unha avaliación parcial só será superada cando se obteña un mínimo de 5 puntos como consecuencia da suma ponderada.
- É facultade do profesorado que imparte a materia utilizar ou non utilizar nas avaliacións parciais a práctica do arredondeo. Deste xeito, enténdese que calquera nota que estea entre 5 e 5,9 será 5

(así como a que estea entre 4 e 4,9 será 4), agás que o profesor/a decida arredondar á inmediata superior.

PONDERACIÓN EN ACTITUDE CARA Á MATERIA:

Valorarase neste apartado: asistencia continuada e puntualidade, realización das tarefas diarias, presentación en tempo e forma de traballos (de ser o caso), participación na clase e respecto polas normas de convivencia do centro.

Penalizarase coa detracción dun 10% calquera das seguintes actitudes: non asistencia continuada (por non poder realizar o seguimento necesario), impuntualidade reiterada (por desaproveitamento da clase), non entrega en tempo e forma de traballos encomendados (por desinterese); non participar na clase reiteradamente, cando é requirido/a polo/a profesor/a.

IRREGULARIDADES E/OU INFRACCIÓNS ACADÉMICAS:

- A non presentación a unha proba obxectiva, sen causa debidamente xustificada, significará unha valoración de 0 puntos na mesma.
- Deixar un exame/proba obxectiva en branco ou contestar indebidamente e fóra de lugar con observacións que non gardan relación cos contidos do propio exame significará unha valoración de 0 puntos.
- No caso de que o alumnado sexa sorprendido copiando (con independencia do procedemento utilizado: manual, electrónico, etc), anularáselle a proba, puntuándoa con 0 puntos, ademais da repercusión que loricamente ocasionará sobre o apartado de ACTITUDE CARA Á MATERIA e da comunicación ás instancias correspondentes do centro.

RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓNS PARCIAIS NO PERÍODO ORDINARIO DE CURSO:

Atendendo ao concepto de avaliación continua, utilizaranse como procedementos de recuperación de avaliacións parciais durante o período ordinario de curso os seguintes:

❖ PROCEDEMENTO XERAL:

Cada avaliación con cualificación negativa considerarase superada coa valoración positiva da inmediatamente seguinte, do mesmo xeito que unha avaliación con puntuación positiva seguida dunha con cualificación negativa indicará que o/a alumno/a ata ese momento ten o curso suspenso. A nota que corresponderá (para efectos de cálculo de nota media final) será como

mínimo de 5 puntos, quedando a criterio do profesorado calquera outra que se sitúe entre 5 e a nota obtida na propia avaliación de referencia.

❖ **PROCEDIMENTO ESPECÍFICO/EXCEPCIONAL (Só coa 3ª avaliación suspensa):**

O alumnado que estea nesta situación, é dicir, con dúas avaliacións aprobadas e só a 3ª suspensa, e que polo tanto neste momento ten a materia suspensa, poderá presentarse a unha proba extraordinaria de recuperación (que se celebrará antes da sesión de avaliación final ordinaria e que aparece definida nesta programación didáctica no apartado PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA), co fin de poder superar esa cualificación negativa. A nota desta avaliación (para os efectos de cálculo de nota media final) será a obtida nesta proba realizada, xa que é o único instrumento de valoración aplicable.

AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA (XUÑO):

Con respecto á realización da avaliación final ordinaria, determínanse as seguintes actuacións:

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL:

1. Principio xeral: Para poder obter unha cualificación final positiva será necesario ter, polo menos, dúas avaliacións superadas sendo unha delas a 3ª ou ter a 3ª aprobada (base da avaliación continua). Considérase superada a materia na avaliación final ordinaria cando se acada unha puntuación final mínima de 5 puntos.

2. Casuística:

2.1 Tres avaliacións superadas: A nota final corresponderase co resultado de aplicar a seguinte fórmula:

$$\text{Nota final} = \text{Nota 1ª avaliación} \times 0,2 + \text{Nota 2ª avaliación} \times 0,3 + \text{Nota 3ª avaliación} \times 0,5$$

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar , cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.2 Dúas avaliacións aprobadas (sendo unha delas a 3ª): A nota final será o resultado da media aritmética realizada entre as cualificacións das dúas avaliacións aprobadas.

Nota final = Media aritmética de Nota avaliación A + Nota avaliación B

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar, cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.3 Só a 3ª avaliación aprobada: A nota final será 5. É facultade do profesorado, no caso de que o alumnado solicite poder presentarse á proba extraordinaria de recuperación, prevista para quen ten só a 3ª suspensa ou para quen desexe subir nota, autorizar a súa presentación, en función da súa actitude cara á materia manifestada ao longo do curso. Neste caso, a nota final corresponderase co resultado da media aritmética obtida da suma:

5 + nota obtida na proba extraordinaria.

2.4 Proba para subir nota (necesita autorización por parte do profesorado). Dous casos:

- ❖ Resultado da proba inferior ou igual á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas: **Nota = aplicación da fórmula do apartado 2.1.**
- ❖ Resultado da proba superior á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas: Nota final= Media aritmética de:
Nota media avaliacións (apartado 2.1) + Nota da proba.

2.5 Alumnado que quedará coa materia pendente de recuperación en fase extraordinaria: Calquera outra situación que non estea contemplada nesta casuística significará que o alumnado deberá presentarse á proba extraordinaria correspondente para recuperar a materia que está suspensa

10.11 PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA / *SINGULARES PROBATIONES NOVAE ACQUISITIONIS DISCIPLINAE*

10.11.1 ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / *ANTE CONSUETAM AESTIMATIONEM GLOBALEM*

CASUÍSTICA:

- a) Alumnado en situación de "Perda do dereito á avaliación continua.
- b) Alumnado considerado na condición de "Abandono da materia".
- c) Alumnado en situacións excepcionais:
 - c.1) Alumnado con tan só a 3ª avaliación suspensa.
 - c.2) Alumnado aprobado que se presenta para subir nota global do curso.

CARACTERÍSTICAS DA PROBA:

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA	
TIPO DE ALUMNADO	CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES
Alumnado tipo a)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo b)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo c): <ul style="list-style-type: none">• c.1• c.2	Contidos mínimos referidos, con carácter xeral (polo menos nun 70%), aos impartidos para a 3ª avaliación.

DESEÑO E ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados, seguindo a distribución do departamento:

- Cuestións relacionadas co Bloque 1 (LINGUA LATINA)
- Cuestións relacionadas co Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
- Cuestións relacionadas co bloque 3 (TEXTUS)
- Cuestións relacionadas co Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN/CORRECCIÓN DA PROBA

Cuestións do Bloque 1 = 6 puntos (60% do total)

Cuestións do Bloque 2 = 1,5 puntos (15% do total)

Cuestións do Bloque 3 = 1,25 puntos (12,5% do total)

Cuestións do Bloque 4 = 1,25 puntos (12,5% do total)

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria deberá ser sempre anterior á reunión de sesión ordinaria de avaliación final (maio). Para os casos de alumnado con perda do dereito á avaliación continua e abandono de materia a data de realización será a mediados de maio e sempre antes de

que os alumnos de curso ordinario celebren a última proba escrita valorable para a 3ª avaliación do curso. Esta data será debidamente anunciada.

Para os casos de alumnos en situación excepcional (só a 3ª suspensa, suba de nota) a data será acordada con eles, co único límite da sesión de avaliación final.

A duración máxima da proba será 90 minutos

10.11.2 PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN DESPOIS DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / NOVAE ACQUISITIONIS SINGULAR PROBATIO POST CONSUE TAM AESTIMATIONEM GLOBALEM

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA

Serán os establecidos con carácter xeral para todo o curso.

DESEÑO/ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados básicos, segundo as pautas de organización establecidas nesta programación:

1. Contidos correspondentes ao Bloque 1 (LINGUA LATINA)
2. Contidos correspondentes ao Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
3. Contidos correspondentes ao Bloque 3 (TEXTUS)
4. Contidos correspondentes ao Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / CORRECCIÓN DA PROBA:

Apartado 1 = 6 puntos

Apartado 2 = 1,5 puntos

Apartado 3 = 1,25 puntos.

Apartado 4 = 1,25 puntos.

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada e, polo tanto, tampouco a avaliación.

A non presentación á proba supoñerá que o alumnado obteña como cualificación académica NP.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria quedará fixada dentro do calendario xeral de probas programado polo centro.

O profesorado da materia, a través do titor no momento da entrega de boletíns correspondente á convocatoria ordinaria, facilitará aos/ás alumnos/as que deben presentarse a esta convocatoria información sobre as características da mesma e que, con carácter xeral, responderá ao especificado nesta programación.

A duración máxima da proba será 90 minutos, pero quedará a expensas da decisión organizativa xeral do centro para a convocatoria extraordinaria.

10.11.3 CONTIDOS MÍNIMOS PARA AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS / RES CONTINENTES

MINIMAE AD SINGULARES PROBATIONES

Distinguiremos dous casos, en función das características de situación académica do alumnado que debe presentarse:

10.11.3.1 CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA PARA PERDA DO DEREITO Á AVALIACIÓN CONTINUA, ABANDONO DA MATERIA (ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA) OU DE CURSO SUSPENDIDO (POSTERIOR Á AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA)

Os contidos mínimos desta proba serán:

- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 1 (LINGUA LATINA)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 3 (TEXTUS)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

10.11.3.2 CONVOCATORIA PARA 3ª AVALIACIÓN SUSPENSA OU SUBIR NOTA

Os contidos mínimos desta proba serán:

- 70% dos contidos impartidos para a 3ª avaliación
- 30% dos contidos da 1ª e 2ª avaliacións

10.11.3.3 CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA A RECUPERACIÓN DE LATÍN DE 4º ESO / *MINIMAE CONTINENTES RES NECESSARIAE AD LINGVAE LATINAE 4º ESO NOVAM ACQUISITIONEM*

Segundo o mencionado no apartado anterior, distínguense as seguintes dúas situacións:

1. Recuperación de toda a materia (apartado 10.11.3.1): perda do dereito á avaliación, abandono da materia, proba extraordinaria de recuperación

CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA A RECUPERACIÓN DO CURSO COMPLETO	
Bloque 1. LINGUA LATINA (60% da puntuación global)	
Linguas de España: linguas romances e non romances	Orixes do alfabeto latino
Análise morfolóxica e sintáctica	Flexión nominal e pronominal: substantivos,

	adxectivos e pronomes
Flexión verbal: activa e pasiva	Elementos da oración: simple e composta (coordinada). Tipos e nexos
Construcións de infinitivo e participio	
Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA (15% da puntuación global)	
Períodos da historia de Roma	Características das sucesivas formas de organización política e social romanas
A familia romana	A mitoloxía e a relixión
A vivenda	Os espectáculos públicos
Bloque 3. TEXTUS (12,5% da puntuación global)	
Tradución dun texto (previa análise morfolóxica e sintáctica)	Retroversión ao latín de frase/s en galego e/ou castelán
Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA (12,5% da puntuación global)	
Composición e derivación cultas: lexemas, prefixos e sufixos	Locucións latinas de uso actual
Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. Etimoloxías

2. Recuperación exclusiva da 3ª avaliación (tendo previamente 2 primeiras superadas) ou subir nota (apartado 10.11.3.2):

CONTIDOS MÍNIMOS PARA RECUPERAR A 3ª AVALIACIÓN OU SUBIR NOTA

CONTIDOS DA 3ª AVALIACIÓN (70% DA PROBA = 7 PUNTOS)

Bloque 1. LINGUA LATINA: Análise morfolóxica e sintáctica e tradución de frases ou texto

Oración simple	Oración composta (coordinada). Tipos e nexos
----------------	--

Construcións de infinitivo	Construcións de participio
Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
Mitoloxía e relixión	Vivenda
Espectáculos públicos	
Bloque 3. TEXTUS	
Redacción en latín de frases sinxelas sobre un tema proposto	Retroversión ao latín dunha/s frase/s en galego e/ou castelán
Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. Etimoloxías	Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán
Composición e derivación cultas: lexemas, prefixos e sufixos	Locucións latinas de uso actual
CONTIDOS DA 1ª-2ª AVALIACIÓN (30% DA PROBA = 3 PUNTOS)	
Linguas de España: linguas romances e non romances	Períodos da historia de Roma
Familia romana	

10.12 PORCENTAXE DE FALTAS PARA A PERDA DO DEREITO Á AVALIACIÓN CONTINUA. CONSEQUENCIAS / CENTESIMA PARS MUNERIS INFREQUENTIAE AD CONTINUAE AESTIMATIONIS IUS PERDENDUM. CONSEQUENTIAE

Co fin de establecer un criterio homoxéneo para aqueles casos en que, dado un número elevado de faltas de asistencia por parte do alumnado, sexa imposible aplicar o sistema de avaliación continua dos contidos da materia, este departamento fixa como límite o **30% de sesións**.

No caso de que se chegue a ese número de faltas, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación que o centro ten previstos, a consecuencia inmediata será que o alumnado deberá presentarse a unha proba extraordinaria para poder superar a materia.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de **PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA**.

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba, será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

10.13 FIXACIÓN DE CRITERIOS PARA A DECLARACIÓN DE ABANDONO DA MATERIA. CONSEQUENCIAS / *AGENDARUM RERUM CONDITIO AD DISCIPLINAE NEGLECTAE INDICATIONEM. CONSEQUENTIAE*

Entendemos por abandono de materia:

1. Non traer o material para seguir as clases.
2. Non realizar as actividades e traballos encomendados ou non entregalos na data prevista.
3. Entregar exames/probas en branco, con contido nulo ou excentricidades.
4. Non presentarse ás probas durante o curso e/ou ás recuperacións de avaliacións pendentes.
5. Amosar unha actitude pasiva:
 - non tomar notas nas clases.
 - non seguir as instrucións do profesorado.
 - non responder ás preguntas que se lle formulen.
 - non participar nos traballos en grupo.
 - realizar na clase actividades alleas ao contido da propia materia e sesión escolar.
6. Amosar unha actitude negativa:
 - manifestar condutas disruptivas (distraer, falar, non atender, molestar).
 - absentismo.

Como consecuencia obvia destes comportamentos, que manifestan un claro desinterese pola materia, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación, o alumnado, para poder aprobar a materia, deberá superar a proba extraordinaria concibida para estes efectos.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de **PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA**

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba , será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

10.14 SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIA PENDENTE DE CURSOS ANTERIORES / *CURA NOVAQUE ACQUISITIO ATQUE AESTIMATIO DISCIPLINAE EX SUPERIORI CURSU REPROBATAE:*

10.14.1 PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIA DE CONTINUIDADE NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE / *ADIUVAMINIS VIA AD DISCIPLINAE EX PRAEDEDENTI CURSU REPROBATAE NOVAM ACQUISITIONEM*

NON PROCEDE EN 4º ESO

10.14.2 MATERIA NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE E QUE NON SE ESTUDA NO ACTUAL / *DISCIPLINA EX PRAEDEDENTI CURSU REPROBATA NON HODIERNO STUDENDA*

NON PROCEDE EN 4º ESO

10.14.3 ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS DA MATERIA DE CONTINUIDADE NON CURSADA ANTERIORMENTE / *COGNITIONUM FIDES DE REPROBATA DISCIPLINA QVAE NON PER PRAEDEDENTEM CURSUM STUDENDA*

NON PROCEDE EN 4º ESO

10.14.4 AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS CLAVE / *POTISSIMARUM FACULTATUM AESTIMATIO*

Co fin de poder realizar unha avaliación final das competencias asignadas a esta materia, o departamento, co obxecto de contar cun deseño propio e útil, así como coa intención de chegar obxectividade e rigor no seu tratamento, establece as seguintes directrices:

10.14.4.1 REFERENTES

Para a realización da avaliación por competencias, este departamento tomará como referentes:

- O índice medio de participación de cada competencia nos diferentes bloques.
- A nota media resultante das tres avaliacións en cada bloque.

10.14.4.2 PROCEDEMENTO

Para avaliar as competencias, adoptouse o seguinte procedemento:

- Análise da frecuencia de cada competencia dentro de cada un dos 4 bloques.
- Tense en conta que hai competencias presentes nos 4 bloques e outras que só aparecen de maneira significativa en 1 ou 2 bloques

10.14.4.3 ASIGNACIÓN DE PUNTUACIÓN A CADA COMPETENCIA SEGUNDO OS BLOQUES NOS QUE SON MÁIS REPRESENTATIVAS

Competencia	Bloques de referencia	Fórmula para puntuación
CCL	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 3• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.
CAA	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 3• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.
CD	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 3• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.
CMCCT	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2	Nota máxima global que se pode obter é 7,5 (6 + 1,5) que equivalerá a 10 puntos. A puntuación mínima para entender que a competencia está lograda será 3,75 (=5)
CSC	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 2	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)
CCEC	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 2	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)
CSIEE	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 2	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)

10.14.4.4 INSTRUMENTO PARA AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS

MATERIA: LATÍN 4º ESO	CURSO:	GRUPO:
☐ AVALIACIÓN PARCIAL:	☐ AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA	

DISCIPULORUM/ARUM TABULA	ÍNDICE DE LOGRO E PUNTUACIÓN DAS COMPETENCIAS ASOCIADAS											
	NON LOGRADO		LOGRADO			4 Bloques	4 Bloques	4 Bloques	B2	B2	B1 + B2	B2
	1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10	CCL	CAA	CD	CSC	CCEC	CMCCT	CSIEE
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												

13.												
14.												
15.												
16.												
17.												
18.												
19.												
20.												
ESTADÍSTICA GLOBAL												

CLAVES			
<p>CCL: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global.</p> <p>A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.</p>	<p>CAA: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global.</p> <p>A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5</p>	<p>CD: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global.</p> <p>A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.</p>	<p>CMCCT: Bloque 1 + Bloque 2</p> <p>Nota máxima global que se pode obter é 7,5 (6 + 1,5) que equivalerá a 10 puntos. A puntuación mínima para entender que a competencia está lograda será 3,75 (=5)</p>
<p>CSC: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	<p>CCEC: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	<p>CSIEE: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE EN LATÍN DE 4º ESO / *ACCIONES AD DISSIMILITUDINES CURANDAS EX 4º ESO LATINA LINGUA*

Un dos principios básicos que debe ter en conta toda intervención educativa é o da individualización, consistente en que o sistema educativo ofrezca a cada alumno ou alumna a axuda pedagóxica que necesiten en función das súas motivacións, intereses e capacidades de aprendizaxe. Desto xorde a necesidade de atender esta diversidade.

Na ESO, agás excepcións moi puntuais, as diferenzas persoais en capacidades específicas, motivación e intereses non soen estar definidas, por máis que a propia organización do ensino permite que o alumnado teña unha resposta a esta diversidade mediante a elección de modalidades e itinerarios.

Aínda que non é doado xeralizar, posto que a tipoloxía é extensa, e é a observación do profesorado o factor decisivo para establecer o xénero de alumnado que ten ao seu cargo, bosquexase a continuación un modelo aproximado do alumnado "medio" que pode asistir ás clases de Latín 4º ESO:

- Alumnado que non cursou Cultura Clásica en 3º de ESO, e que, polo tanto, descoñece moitos dos aspectos (aínda que xerais) da civilización clásica.
- Alumnado que opta por esta materia porque está orientado académica e profesionalmente e cre que lle vai ser útil.
- Alumnado motivado polos seus intereses de carácter literario, histórico e artístico: elixe esta materia porque lle gusta todo o relacionado coas humanidades. Non son moitos, averdade.
- Alumnado que realizou unha selección aleatoria e pouco meditada, ben porque non quere separarse dos seus amigos, que optaron por esta materia, ou porque cre que é algo fácil de aprobar, ou porque a elixiu por exclusión.
- Alumnado rexeitado, por falta de cupo, noutra materia.

Non obstante, desde as propias materias debemos acometer o tratamento da diversidade na ESO, e máis especificamente desde a materia de latín, desde dúas vías:

- a. A atención á diversidade na programación dos contidos, presentándoos en dúas fases: a información xeral e a información básica, que se tratará mediante esquemas, resumos, paradigmas, etc.

- b. A atención á diversidade na programación de actividades. As actividades constitúen un excelente instrumento de atención ás diferenzas individuais do alumnado. A variedade e abundancia de actividades con distinto nivel de dificultade permiten adaptarse ás diversas capacidades, intereses e motivacións.

Os dous principais problemas que se abordan en 4º ESO relaciónanse con diferenzas a nivel de grupo e individuais:

1. **A nivel de grupo**, poderemos atoparnos coa complicada situación de abordar as clases con alumnado que acceden a este nivel de 4º curso..... tan só con 1 ou 2 anos impartidos na asignatura, en relación coa elección da opcional homónima de 4º curso de ESO. Para solventar esta situación, o departamento deberá deseñar unha proposta de actividades complementarias que teñan como fin acadar no menor tempo posible o nivel mínimo de coñecementos propio do curso no que se está matriculado/a. Realizarase unha fase temporal de repaso efectivo de contidos mínimos do curso precedente, así como actividades diferenciadas.
2. **A nivel individual**, por primeira vez poderemos encontrar alumnado con altas capacidades como diagnosticados polas súas necesidades especiais, xunto con pendentes do curso anterior, cuxo fracaso non debe estar necesariamente relacionado coas capacidades ou aptitudes individuais.

Tanto no primeiro caso como no segundo, desempeñará un papel fundamental a **proba de avaliación inicial**, deseñada a tal fin, grazas á que se analizará a situación de partida de forma obxectiva, e se deseñarán as estratexias aplicables durante o curso.

Coa finalidade de levar cabo tales medidas, é recomendable realizar un diagnóstico e descrición do grupo ou grupos de alumnado aos que vai dirixida esta programación didáctica, así como unha valoración das necesidades individuais de acordo coas súas potencialidad y debilidades, con especial atención ao alumnado que require medidas específicas de apoio educativo (alumnado de incorporación tardía, con necesidades educativas especiais, con altas capacidades intelectuais...). Para todo iso, un procedemento moi adecuado será a avaliación inicial que se realiza no comezo do curso na que se identifiquen as competencias que o alumnado ten adquiridas, máis alá dos meros coñecementos, que lle permitirá a adquisición de novas aprendizaxes, destrezas e habilidades. Respecto do grupo, será necesario coñecer as súas debilidades e fortalezas en canto á adquisición de competencias clave e funcionamento interno a nivel relacional e afectivo. Iso permitirá planificar

correctamente as estratexias metodolóxicas máis adecuadas, unha correcta xestión da aula e un seguimento sistematizado das actuacións en canto á consecución de logros colectivos.

Tanto os posibles casos de altas capacidades como os de alumnado con necesidades educativas especiais deberán partir dun diagnóstico externo sobre o que se articulará, a través do departamento de orientación, a actuación posterior coa materia. Non obstante, tanto nun caso como noutro, desempeñarán un papel importante a selección de exercicios complementarios individuais que o departamento de latín ofrecerá ao alumnado e os tipos de actividades seleccionadas para responder á adaptación que este alumnado, con diagnóstico previo, necesita.

Calquera medida que consista en poñer en funcionamento actuacións que impliquen modificacións substanciais do currículo, é dicir, adaptacións de acceso ao currículo e adaptacións curriculares non significativas (priorización dos obxectivos e contidos, adaptacións metodolóxicas e procedementos e instrumentos de avaliación), deberán ser adoptadas desde o departamento de orientación e, de ser o caso, debidamente autorizadas polo órgano competente.

Entre as medidas que o departamento poderá utilizar para atender este alumnado figuran as seguintes:

1. **Actividades de reforzo:** Están pensadas para o alumnado que presenta problemas de aprendizaxe ou falta de base, co fin de que este tipo de alumnado acade os contidos mínimos. Consistirán en diferentes tipos de actividades vinculadas ás características dos bloques temáticos da materia: tratamento da información ou investigación (HISTORIA, CULTURA E CIVILIZACIÓN, léxico), aumento dos exercicios necesarios para a análise morfolóxica e sintáctica, información gráfica sobre uso de dicionario.
2. **Ampliacións:** Están pensadas para aquel alumnado que pode e debe profundizar na aprendizaxe dos contidos. Teñen un tratamento similar ás actividades de reforzo coa excepción de que o seu carácter é máis analítico.

Tanto un tipo como o outro deben cumprir dúas características esenciais:

- Non deben ser demasiado sinxelas, para non ser pouco interesantes e motivadoras.
- Non deben ser demasiado difíciles, para non ser desmotivadoras.

En conclusión, para o alumnado con dificultades de aprendizaxe (con independencia da súa causa), o departamento preparará e entregarlle un material de apoio para traballar durante as fins de semana e períodos vacacionais. Este material (que se elaborará determinando aqueles aspectos que o alumnado non consegue realizar, os contidos que hai que traballar e a metodoloxía que hai

que utilizar) deberao presentar rematado despois das fins de semana ou unha vez rematado o período vacacional. Nas clases poderán resolverse as súas dúbidas mentres o resto do alumnado prepara outra actividade. O tipo de traballo que se preparará obedecerá a unha ampla gama de exercicios e actividades, estruturada da seguinte forma:

- Exercicios previos para comprender mellor a materia.
- Exercicios prácticos variados para desenvolver os contidos necesarios.
- Exercicios de repaso daqueles coñecementos pouco adquiridos.
- Repaso de traducións realizadas para aprender a mecánica de tradución e reversión de textos.
- Do mesmo xeito, a aquel alumnado que amose especial interese procurarase entregarlle material (todo tipo de materiais e recursos na rede) para ofrecerlle a posibilidade de profundizar en aspectos concretos do programa de contidos.

12. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN LATÍN DE BACHARELATO/ *COLLATERALIUM ELEMENTORUM DEFINITIO EX BACCALAUREATUS LATINA LINGUA*

1. FOMENTO DA LECTURA, COMPRENSIÓN LECTORA, EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA (Véxase, ademais, o "Plan de lecturas do departamento")

Ao tratarse o latín dunha lingua, un dos obxectivos primordiais é o tratamento da competencia en comunicación lingüística, e, para isto, considérase como un dos mellores procedementos o fomento da lectura e da escritura. Unha correcta competencia lectora e escritora facilita ademais os mecanismos que permiten a autonomía na aprendizaxe, a achega ás fontes de información e a posibilidade de estimular a formación do seu espírito estético.

A través da materia de Latín II, promoverase e fomentarse a lectura desde distintas vertentes:

- Dentro da dinámica das sesións de clase, procurarase que todo o alumnado lea e declame textos (incluídos textos clásicos adaptados) durante o proceso de desenvolvemento das unidades didácticas para mellorar a súa comprensión lectora e a súa expresión oral e escrita.
- A exposición de traballos realizados cando sexa necesario.

- Traballo co vocabulario (derivación e composición, étimos, locucións) que proporcionará ao alumnado un mellor coñecemento do galego e do español e os seus correctos usos
- Propiciarase que o alumnado participe en todas aquelas actividades promovidas desde o plan de fomento da lectura a nivel de centro

2. PLAN TIC

O fomento do uso das TIC, como obxectivo legalmente establecido, será tamén un obxectivo importante para a materia de Latín, utilizando a rede informática para realizar traballos de investigación e encontrar información (uso dos contidos *on line* de páxinas web especializadas en contidos clásicos), incentivando no alumnado o uso dos recursos informáticos para, de ser o caso, presentación de traballos, así como medio de comunicación co profesorado (correo electrónico). Por outra banda, advertirase dos riscos que supón a utilización das TIC sen as debidas medidas de seguridade.

En resumo, a materia de latín en 2º de bacharelato contribuirá á aplicación das TIC no desenvolvemento do proceso de ensino – aprendizaxe a partir de:

- Na aula: utilización de proxeccións.
- Na aula de informática-audiovisuais ou biblioteca: manexo de ordenadores para a busca de información e elaboración de tarefas.
- Na casa: formulando traballos de consulta, busca, selección e elaboración da información.
- Presentando ao alumnado, como material didáctico complementario, unha proposta de páxinas web para a súa consulta e utilización.
- Utilización do correo electrónico para a interacción académica profesor-alumno e familias. Envío de información e material para traballar durante o curso.

3. OUTROS CONTIDOS TRANSVERSAIS (Véxase, ademais, as "Accións para contribuír ao Plan de convivencia")

Desde a materia de latín, e durante o seu desenvolvemento (a través de textos, temas de historia, cultura e civilización, expresións latinas, vocabulario específico e desde as actitudes individuais observadas), abordaranse fundamentalmente os seguintes contidos:

- **Educación ambiental:** Aínda que este concepto de educación ambiental non existía para os romanos, podemos asocialo á nosa materia ao observar moitos dos xacementos arqueolóxicos, situados en plena natureza; tamén ao falar de determinadas obras públicas (creación da rede de sumidoiros ou construción de acuedutos).
- **Educación para o consumo:** Pódese abordar a partir da gastronomía romana (festas e banquetes)
- **Educación para a paz e resolución de conflitos pola vía pacífica** (explicitación do plan de convivencia do centro). Tamén se pode ver cómo Roma levou a cabo unha política de expansión colonial e imperialista baseada na guerra, e cómo se crearon elementos de regulación para a paz e a convivencia (primeiras leis -Doce Táboas- e posteriormente o Dereito Romano). Por outro lado, tamén se pode abordar desde o estudo das clases sociais e o longo camiño cara aos dereitos iguais entre plebeos e patricios, así como a situación dos escravos.
- **Prevención da violencia,** en calquera das súas manifestacións, contra as persoas diferentes.
- **Igualdade entre homes e mulleres e prevención da violencia de xénero.** Principalmente tratarase este valor ao coñecer a vida da maioría das mulleres romanas, relegadas a un papel subsidiario e dependente (o pai ou o marido)
- **Educación para a saúde.** Este aspecto pode traballarse ao estudar os hábitos de hixiene dos romanos (baños, termas), o hábitat (salubridade e insalubridade nas casas, barrios, vilas de recreo) e o exercicio físico e coidado do corpo (manifestacións atléticas e deportivas).

**PROGRAMACIÓN DE LATÍN
DE 1º CURSO DE BACHARELATO**

***LINGVAE LATINAE PROGRAMMA GRADUS PRIMI
BACCALAUREATUS***

1. INTRODUCCIÓN / PRAEFATIO

O presente documento refírese á programación da Etapa de Bacharelato para a materia de Latín en 1º curso. Esta materia de Latín na etapa de Bacharelato persegue un estudo en profundidade da lingua, caracterizada pola súa riqueza e complexidade estrutural, e a cultura latina, facendo fincapé asemade no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental. Isto non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que á súa vez proporciona unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas. O Latín de 1º de Bacharelato é unha materia determinante de cara a futuros estudos especializados, na que o alumnado poderá adquirir nocións básicas da lingua latina e a súa civilización. O Latín de 1º de Bacharelato ten como obxecto preferente o desenvolvemento da dimensión lingüística, de xeito que permitirá que os contidos textuais constitúan a base para o tratamento dos elementos transversais, a través do fomento de comentarios e debates relacionados con cuestións tales como a desigualdade social en Roma, as diferenzas por motivo de sexo ou a aceptación da violencia, así como para que o alumnado coñeza a relevancia histórica e cultural da Hispania e da Gallaecia romanas.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organízase en bloques, que nesta programación o departamento adaptará co fin de homoxeneizar a nivel vertical os tres cursos das dúas etapas, como máis adiante se mencionará. Estes bloques, na normativa curricular vixente son:

- **Bloque 1: O latín, orixe das linguas romances.** Céntrase en analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego e do castelán, así como das demais linguas romances que se falan na actualidade.
- **Bloque 2: Sistema de lingua latina: elementos básicos.** Céntrase nalgúns elementos básicos da lingua, e moi especialmente no procedemento de escritura, comezando por percorrer os diferentes sistemas coñecidos para analizar despois a orixe do abecedario latino e a súa pronuncia.
- **Bloque 3: Morfoloxía.** Preténdese iniciar ao alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración.
- **Bloque 4: Sintaxe.** Ocúpase de estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade.

- **Bloque 5: Roma, historia, cultura, arte e civilización.** Céntrase no estudo da civilización latina, co obxecto de identificar non só os fitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política e social e da súa identidade cultural.
- **Bloque 6: Textos.** Preténdese estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados.
- **Bloque 7: Léxico.** Dedicase ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía.

O estudo de Latín I ten como principal finalidade a achega a unha civilización, a romana, a través do maior tesouro que nos legou e perdurou no tempo: a lingua latina. Polo tanto, a meta ineludible da materia ha ser a de favorecer un acceso eficaz e rigoroso, á vez que ameno, aos textos dos grandes autores que se expresaron en latín, pero tamén a contidos no ámbito da ciencia e da filosofía (ámbitos que utilizaron o latín como medio de expresión natural ata practicamente a segunda metade do século XIX. Noutras palabras, o Latín I converterase en ferramenta (con textos latinos de contido variado), da que emanará a formación dunha base mínima de contidos gramaticais e culturais, grazas aos que o alumnado entenda, dun lado, o funcionamento dunha lingua flexiva como a latina, e, doutro, coñeza a grandes trazos os fitos culturais, históricos, artísticos e de civilización dos antigos romanos, sen esquecer a proxección que estes factores de romanización supuxeron para a Hispania romana, en xeral, e, moi en particular, para a Gallaecia romana, así como os usos, costumes e patrimonio da España e Galicia actuais. "Saber latín" supón, xa que logo, abrir as portas a unha mellor comprensión do noso mundo e das súas luces e sombras, grazas ás incontables obras e expresións culturais que mantiveron ao longo do tempo o herdo lingüístico de Roma, así como a contar coa capacidade de interpretar unha gran parte dos fenómenos sociais e culturais actuais. Resulta obvio, pois, que o Latín non é unha materia illada do seu contorno académico (véxase a este respecto o que se recolle no apartado 1.3 da INTRODUCCIÓN XERAL), senón que mantén unha evidente relación con departamentos que traballan no seu propio ámbito dentro da área socio-lingüística e con outros adscritos ás áreas científico-tecnolóxica e artística en actividades interdisciplinares.

2. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA / PROPOSITA ITINERIS EDUCATIVI UNIVERSA

Segundo se recolle no artigo 26 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, o bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3. OBXECTIVOS XERAIS DE LATÍN NO BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE BACCALAUREATUS PROPOSITA UNIVERSA*

O ensino do Latín no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Coñecer e utilizar os fundamentos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina e iniciarse na interpretación e tradución de textos de dificultade progresiva.
2. Reflexionar sobre os elementos substanciais que conforman as linguas e recoñecer compoñentes significativos da flexión nominal, pronominal e verbal latina nas linguas modernas derivadas do latín ou influídas por el, especialmente no galego e castelán.
3. Analizar textos latinos diversos, orixinais, adaptados e traducidos, mediante unha lectura comprensiva e distinguir as súas características esenciais e o xénero literario ao que pertencen.
4. Recoñecer elementos da lingua latina que han evolucionaron ou que permanecen nas nosas linguas e aprezaos como clave para a súa interpretación.
5. Buscar información sobre aspectos relevantes da civilización romana, indagando en documentos e en fontes variadas, analízalos criticamente e constatar a súa presenza ao longo da historia.
6. Identificar e valorar as principais achegas da civilización romana no noso contorno e apreza a lingua latina como instrumento transmisor de cultura.
7. Valorar a contribución do mundo romano na súa calidade de sistema integrador de diferentes correntes de pensamento e actitudes éticas e estéticas que conforman o ámbito cultural europeo.

4. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DE LATÍN NO BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE BACCALAUREATUS SINGULARIA PROPOSITA*

1. A materia de Latín no bacharelato achega as bases lingüísticas, históricas e culturais precisas para entender aspectos esenciais da civilización occidental, permite unha reflexión profunda sobre as linguas galega e castelá e contribúe eficazmente á aprendizaxe das linguas modernas de orixe romance, ou doutras influídas polo latín.
2. O estudo da lingua latina nos seus aspectos fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e léxico ten en si mesmo un alto valor formativo como instrumento de estruturación mental para o alumnado que optase por unha primeira especialización no campo das humanidades ou das ciencias sociais.
3. A coincidencia de seu estudo co da lingua grega, ao tempo que invita a un tratamento coordinado, permite comprender a estrutura flexiva das dúas linguas clásicas, tan ricas en contido e tan fecundas na súa contribución ás linguas modernas.
4. A lectura comprensiva e o progresivo adestramento nas técnicas de tradución de textos latinos, orixinais ou elaborados, de dificultade gradual, así como a retroversión de textos das linguas utilizadas polo alumnado, serven para fixar as estruturas lingüísticas básicas e supoñen un valioso exercicio de análise e síntese aplicable a calquera outra aprendizaxe.
5. A lectura de textos traducidos e orixinais constitúe un instrumento privilexiado para poñer ao alumnado en contacto coas máis notables mostras da civilización romana: a creación literaria e

a produción artística; a ciencia e a técnica; as institucións políticas, relixiosas e militares; a vida familiar, a organización social e a ordenación xurídica.

6. A selección de textos de xéneros e épocas diversas atenderá ao criterio de ofrecer unha visión completa e equilibrada da historia e a sociedade romanas. A sistematización de todos eses datos extraídos de diversas fontes documentais, incluídas as que brindan as tecnoloxías da información e comunicación, e a súa comparación constante cos que ofrecen as sociedades actuais permitirán unha valoración razoada da achega de Roma á conformación do ámbito cultural e político europeo.
7. O estudo do léxico latino e a súa evolución fonética, morfolóxica e semántica nas linguas romances, xunto á observación da persistencia ou a transformación nelas das estruturas sintácticas latinas, permite aprezar as linguas na súa dimensión diacrónica, como entes vivos en constante desenvolvemento, e valorar o amplo grupo das linguas romances faladas en Europa como o produto desa evolución no momento actual.

Estes obxectivos xerais e específicos formulados para a materia serán tratados en Latín I e II:

- Corresponde ao primeiro curso a asimilación das estruturas da morfoloxía regular, os valores sintácticos máis usuais, as nocións elementais de evolución fonética e os aspectos básicos da civilización romana, aplicando eses coñecementos á análise e tradución de textos breves e sinxelos.
- Compete ao Latín II a consolidación dos contidos anteriores e a súa ampliación co estudo da morfoloxía irregular, os procedementos de subordinación, as construcións sintácticas propias da lingua latina, a evolución do léxico e o tratamento de aspectos específicos do legado romano, aplicando os procedementos de análise e as técnicas de tradución a textos de maior complexidade e distinguindo neles as características do xénero literario ao que pertencen, co fin de obter unha mellor comprensión do pensamento e da tradición clásica e a valoración da súa continuidade na nosa sociedade, lingua e cultura.

5. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO LATÍN EN 1º DE BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE PRIMI GRADUS BACCALAUREATUS SINGULARIA PROPOSITA*

1. Mellorar a expresión oral e escrita da lingua materna.	
2. Desenvolver o hábito do razoamento obxectivo e sistemático, contrastando as estruturas lingüísticas do latín e da lingua materna.	
3. Valorar a lingua latina como instrumento para a adquisición doutras linguas antigas e modernas.	
4. Coñecer a lingua latina de maneira suficiente para traducir textos orixinais ou	a) O coñecemento da morfoloxía nominal (substantivos, adxectivos e pronomes)

reelaborados de pouca dificultade, o que implica:	b) O coñecemento da morfoloxía verbal
	c) O coñecemento da sintaxe latina nos seus aspectos básicos: sintaxe dos casos, oración simple e oración composta
	d) Adquisición dun vocabulario mínimo básico baseado no índice de frecuencia.
	e) Iniciación na técnica da tradución como arte reflexiva e interpretativa.
5. Comprender, mediante a interpretación dos textos, que as linguas reflicten os esquemas mentais dos pobos e sociedades que as usan.	
6. Descubrir a cultura latina como berce e piar fundamental dos valores culturais, sociais e artísticos de Occidente. Para iso, o alumnado debe aprender nocións básicas de xeografía e historia de Roma, así como temas da vida privada e pública dos romanos: educación, espectáculos, costumes, mitoloxía, exército...	

6. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Á CONSECUCCIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL / DISCIPLINAE CONTRIBUTIO AD FACULTATES POTISSIMAS CONSEQUENDAS. COGNITIVA LINEAMENTA

As competencias do currículo establecidas pola normativa básica para o noso sistema educativo son:

- a) Comunicación lingüística (CCL)
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)
- c) Competencia dixital (CD)
- d) Aprender a aprender (CAA)
- e) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A materia de Latín, segundo o marco ormativo actualmente vixente, desempeñará un papel esencial, xunto coas demais materias que cursa o alumnado, no desenvolvemento e adquisición das competencias.

Por outra parte, resulta evidente que a materia de Latín contribuirá en maior medida ao desenvolvemento de determinadas competencias, polo que é preciso sinalar en que aspectos contribúe a materia a ese desenvolvemento en cada unha, explicitándoos a continuación:

6.1 ASPECTOS XERAIS / *UNIVERSAE RES*

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)

A contribución da materia ao desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística establécese desde practicamente todos os seus contidos, non só polo coñecemento da compoñente lingüística do latín, senón pola interacción de destrezas como a oralidade, a lectura comprensiva de textos, a escrita e a profundización nos seus sistemas ou a utilización de soportes variados. A comprensión e axuízamento dos valores clásicos potenciará ademais actitudes de curiosidade, interese e análise crítica do legado romano. Deste modo, o coñecemento da estrutura morfosintáctica da lingua latina fai posible unha comprensión profunda da gramática funcional das linguas europeas de orixe romance e doutras que comparten co latín o carácter flexivo, ou recibiron unha achega léxica importante da lingua latina. A interpretación dos elementos morfosintácticos e léxicos, así como a práctica da tradución e da retroversión, supoñen a adquisición da habilidade para recoller e procesar a información dada e utilizala apropiadamente. Así mesmo, a análise dos procedementos para a formación das palabras e os fenómenos de evolución fonética colabora eficazmente na ampliación do vocabulario básico e potencia a habilidade para utilizar a linguaxe como instrumento de comunicación. A identificación das etimoloxías latinas proporciona a comprensión e incorporación dun vocabulario culto e explica o vocabulario específico de termos científicos e técnicos. A partir do coñecemento da evolución da lingua latina foméntase ser consciente da variabilidade das linguas a través do tempo e dos diferentes ámbitos xeográficos e sociais, así como da comunicación intercultural e riqueza que supón. O contacto con textos variados fomenta igualmente o interese e o respecto por todas as linguas, incluíndo as antigas e as minoritarias, e o rexeitamento dos estereotipos baseados en diferenzas culturais e lingüísticas. A través deles accederase ademais a valores clásicos que propician a concepción do diálogo como ferramenta primordial para a convivencia e a resolución pacífica de conflitos, o exercicio de cidadanía ou o desenvolvemento do espírito crítico. O coñecemento da literatura latina a través dos seus textos contribuirá a despertar a curiosidade e o interese pola lectura concibida como fonte orixinaria de saber e de deleite.

COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (CMCT)

A metodoloxía didáctica da materia, baseada no método científico, contribúe ao desenvolvemento desta competencia, a través da proposta de preguntas, a formulación de hipóteses e a busca de solucións que cumpran os criterios de rigor, respecto aos datos e veracidade.

COMPETENCIA DIXITAL (CD)

Desde esta materia contribúese á adquisición da competencia dixital, xa que require da busca, selección e tratamento da información. Ademais, a aplicación de técnicas de síntese, a identificación de palabras clave e a distinción entre ideas principais e secundarias achegan instrumentos básicos para a adquisición desta competencia, tan relacionada con destrezas para a continua formación persoal. Da mesma maneira utilizaranse de forma creativa, responsable e crítica as Tecnoloxías da Información e a Comunicación como un instrumento que universaliza a información e como unha ferramenta para a comunicación do coñecemento adquirido e propiciarase a propia reflexión sobre un uso ético das msmas.

COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)

O estudo do Latín contribúe ao desenvolvemento da competencia de aprender a aprender, na medida en que a base da súa metodoloxía didáctica é que o alumnado se constitúa en protagonista do proceso e do resultado da súa aprendizaxe. Incide na adquisición das destrezas de autonomía, planificación, disciplina e reflexión consciente, exercita a recuperación de datos mediante a memorización e sitúa o proceso formativo nun contexto de rigor lóxico.

COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (CSC)

A contribución da materia ás competencias sociais e cívicas establécese desde o coñecemento das formas políticas, institucións e modo de vida dos romanos como referente histórico de organización social, participación dos cidadáns na vida pública e delimitación dos dereitos e deberes dos individuos e das colectividade. Paralelamente, a análise das desigualdades existentes nesa sociedade favorece unha reacción crítica ante a discriminación pola pertenza a un grupo social ou étnico determinado, ou pola diferenza de sexos. Fomenta así no alumnado unha actitude de valoración positiva da participación cidadá, a negociación e a aplicación de normas iguais para todos e todas como instrumentos válidos na resolución de conflitos, asemade que se analizan e contrastan valores como a integridade e honestidade.

COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPREENDEDOR (CSIEE)

Esta materia contribúe ao sentido de iniciativa e espírito emprendedor na medida en que traballa con destrezas que esixen analizar, planificar, avaliar distintas posibilidades e tomar decisións. O traballo colectivo e a posta en común dos resultados implican valorar as achegas doutros compañeiros e outras compañeiras, aceptar posibles erros, comprender a forma de correxilos e non rendirse ante un resultado inadecuado. En definitiva, achega posibilidades de mellora e fomenta o afán de superación, desde a creatividade, o sentido crítico e a responsabilidade.

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)

A contribución da materia de Latín a esta competencia lógrase mediante o coñecemento do importante patrimonio arqueolóxico, cultural e artístico legado á civilización occidental polos romanos, que potencia o aprezo e o recoñecemento do herdo cultural e o disfrute da arte como produto da creación humana e como testemuño da historia, á vez que fomenta o interese pola conservación do patrimonio. Así mesmo, proporciona referencias para facer unha valoración crítica de creacións artísticas posteriores inspiradas na cultura e a mitoloxía grecolatinas, ou das mensaxes difundidas polos medios de comunicación que, en moitos casos, toman a súa base icónica do repertorio clásico. Á súa vez, co coñecemento do mundo clásico e a súa pervivencia favorécese a interpretación da literatura posterior, na que perduran temas, arquetipos, mitos e tópicos, ao tempo que se desenvolve o interese pola lectura, a valoración do carácter estético dos textos e o gusto pola literatura.

6.2 CONCRECIÓNS / SPECIFICATIONES

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Comunicación lingüística	<ul style="list-style-type: none">• Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e disfrute.• Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.• Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social.• Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.• Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.• Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.• Facilitade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e a comunicación oral e escrita nas mesmas.• Fomento da capacidade creativa lingüística.• Melloría na comprensión e a emisión de mensaxes orais e escritas.• Melloría na motivación da aprendizaxe a partir da melloría na comprensión e expresión lingüísticas.• Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.• Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura

	de textos orixinais.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos. • Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan. • Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos. • Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións. • Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc. • Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias. • Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina. • Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios. • Elaboración de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia. • Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías. • Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Competencia dixital	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento e uso das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e uso para a comunicación, así como a creación de contidos. • Fomento do traballo colaborativo. • Busca de información mediante motores de busca. • Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais. • Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos. • Creación de contidos en distintos formatos (imagen, texto, audio, etc.). • Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki). • Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.
Aprender a aprender	<ul style="list-style-type: none"> • Motivación por aprender. • Organización e xestión da propia aprendizaxe. • Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe. • Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados. • Capacidade de aprendizaxe en grupo.

Competencias sociais e cívicas	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais. • Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica. • Análise de situacións para a resolución de conflitos. • Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade. • Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia. • Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais. • Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde el estudo da súa evolución histórica. • Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural. • Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade. • Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para pensar de forma creativa. • Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos. • Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.). • Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas. • Comunicación e presentación de proxectos. Capacidade de traballo individual e en grupo. • Capacidade de autoavaliación. • Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para acadar os obxectivos planificados polo alumnado.
Conciencia e expresións culturais	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento do legado cultural e artístico da Roma antiga. • Aprezo e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas. • Análise do legado cultural e artístico da Roma antiga como elemento fundamental da cultura europea. • Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumnado. • Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas. • Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas romanas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporánea. • Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprezo pola herdanza cultural e artística.

6.3 DETERMINACIÓN DO PERFIL COMPETENCIAL

Para determinar o perfil competencial da materia Latín 1º BACHARELATO, abordaremos os seguintes apartados:

6.3.1 RELACIÓN ENTRE COMPETENCIAS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	37,5%
	LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	
	LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
4	LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	50%
	LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
12	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma. 	100%
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas 		

	<p>derivadas de cada un.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal. ▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. ▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán. 	
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración. ▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos. ▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso. ▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características. ▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características. ▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso. ▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece. 	100%
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA, ARTE E CIVILIZACIÓN		
19	<p>LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións</p> <p>LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. ▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. <p>LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. ▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. ▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. ▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día. 	47%

BLOQUE 6. TEXTOS		
7	▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	85,7%
	▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	
	▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	
	▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	
	▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	
	▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	
BLOQUE 7. LÉXICO		
4	▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	100%
	▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	
	▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	
	▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	
	▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	
	▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	
	▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		74,5%

COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	37,5%
	LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	
	LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
4	LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	25%%

BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
12	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. ▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un. ▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. ▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán. 	50%
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	<p>LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características. ▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso. 	42,8 %
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA, ARTE E CIVILIZACIÓN		
19	<p>LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.</p> <p>LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.</p> <p>LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos.</p> <p>LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.</p>	21%
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. ▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. ▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto. ▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. 	57 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
7	LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de	42 %

	palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	
	LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	
	LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		39,33%

COMPETENCIA DIXITAL (CD)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES

Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	25%

BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS

4	LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	25%
---	--	-----

BLOQUE 3. MORFOLOXÍA

12	LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	16%
----	---	-----

BLOQUE 4. SINTAXE

7	-----	0%
---	-------	----

BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CULTURA, ARTE E CIVILIZACIÓN

19	LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos. LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais. LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana,	47%
----	--	-----

	<p>identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores. ▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. 	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	-----	0%
BLOQUE 7. LÉXICO		
5	<p>LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.</p> <p>LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.</p>	28%
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		20%

COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC)

BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES

Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	<p>LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. ▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. 	37,5 %

BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS

3	LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	25%
---	---	-----

BLOQUE 3. MORFOLOXÍA

12	-----	0 %
----	-------	-----

BLOQUE 4. SINTAXE

7	-----	0 %
---	-------	-----

BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN , ARTE E CULTURA

19	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións 	63%
----	---	-----

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. ▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas. <p>LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. ▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. ▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. ▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais. 	
	<p>LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.</p> <p>LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.</p> <p>LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	14%
BLOQUE 7. LÉXICO		
7	-----	0 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		20 %

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (CCEC)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	<p>LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as 	50%

	<p>primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.</p> <ul style="list-style-type: none"> LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. <p>LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.</p>	
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
4	<p>LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.</p> <p>LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.</p>	50%
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
12	-----	0 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0%
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN, ARTE E CULTURA		
19	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. <p>LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases</p> <p>LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.</p> <ul style="list-style-type: none"> LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día. <p>LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana,</p>	53%

	identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	14 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
7	-----	0%
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		23,8 %

COMPETENCIA MATEMÁTICA E CIENCIAS E TECNOLOXÍA (CMCCT)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	37,5%
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
4	LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	25%
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
12	LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	8 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración. LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características	28,5 %
BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN , ARTE E CULTURA		
19	LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	36,8 %

	LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	
	LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores. ▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. ▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	14 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
7	LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua	14 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		23,4 %

COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE)		
BLOQUE 1. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES		
Nº ESTÁNDARES TOTAIS	ASIGNACIÓN DE ESTÁNDARES Á COMPETENCIA	% SOBRE O TOTAL
8	-----	0 %
BLOQUE 2. SISTEMA DA LINGUA LATINA: ELEMENTOS BÁSICOS		
4	-----	0 %
BLOQUE 3. MORFOLOXÍA		
12	-----	0 %
BLOQUE 4. SINTAXE		
7	-----	0 %

BLOQUE 5. ROMA: HISTORIA, CIVILIZACIÓN , ARTE E CULTURA		
19	LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	26,5 %
	LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	
	LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	
	LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	
	LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	
BLOQUE 6. TEXTOS		
7	-----	0 %
BLOQUE 7. LÉXICO		
7	-----	0 %
MEDIA PORCENTUAL DE PARTICIPACIÓN DA COMPETENCIA NO CONXUNTO DE BLOQUES TEMÁTICOS		3,7 %

6.3.2 INDICE DE FRECUENCIA EN BLOQUES POR COMPETENCIA

Así mesmo, pódese dicir que a materia de Latín 1º bacharelato, desde a perspectiva da frecuencia que ofrece cada competencia dentro do marco dos bloques temáticos e, xa que logo, no currículo da materia, presenta o seguinte perfil competencial:

Nº FRECUENCIA DE COMPETENCIAS EN BLOQUES		140 veces
PRIORIZACIÓN	COMPETENCIA	FRECUENCIA ASIGNADA
1ª	COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (CCL): 46 veces	32,8 %
2ª	COMPETENCIA APRENDER A APRENDER (CAA): 23 veces	16,4%
3º	COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICA (CSC): 17 veces	12 %
4ª	COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (CCEC): 17 veces	12%
5ª	COMPETENCIA DIXITAL (CD):16 veces	11,4%
6ª	COMPETENCIA EN MATEMÁTICAS, CIENCIAS E TECNOLOXÍA (CMCCT): 16 veces	11,4 %

7ª	COMPETENCIA EN SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (CSIEE): 5 veces	3,5 %
-----------	--	--------------

De todo isto, pode deducirse que a priorización competencial na materia de Latín 1º de bacharelato e, por ende, o seu perfil están configurados do seguinte xeito:

5. A materia de Latín 1º bacharelato está vinculada fundamentalmente á COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA.
6. A materia de Latín 1º bacharelato pode desenvolver, nunha porcentaxe significativa, as seguintes competencias: APRENDER A APRENDER.
7. A materia de Latín 1º bacharelato vencéllese dun xeito menos significativo coas seguintes competencias: CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS , SOCIAL E CÍVICA. DIXITAL e MATEMÁTICA E CIENCIAS E TECNOLOXÍA
8. A materia de Latín 1º bacharelato carece de vinculación mínimamente significativa coas competencias: SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR.

Para maior claridade neste ámbito, ofrécese a seguinte táboa:

COMPETENCIA	% DE PRESENZA POR Nº DE BLOQUES
CCL	7 de 7 (100%)
CAA	7de 7 (100%)
CD	5 de 7 (71%)
CCEC	5 de 7 (71%)
CMCCT	7 de 7 (100%)
CSC	4 de 7 (57%)

CSIEE	1 de 7 (14%)
-------	--------------

6.3.3 CORRELACIÓN ENTRE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE ASIGNADOS E COMPETENCIAS CLAVE

COMPETENCIA	PRESENZA EN BLOQUES	ESTÁNDARES/TOTAL	ESTÁNDARES ASIGNADOS
CCL	7 de 7 (=100%)	64	50 (= 78%)
CAA	7 de 7 (=100%)	64	23 (= 36%)
CD	5 de 7 (=71%)	64	16 (= 25%)
CCEC	5 de 7 (=71%)	64	17 (= 26,5%)
CSC	4 de 7 (= 57%)	64	17 (= 26,5%)
CMCCT	7 de 7 (=100%)	64	16 (= 25%)
CSIEE	1 de 7 (=14%)	64	5 (= 7,8%)

De acordo cos datos extraídos a partir da análise efectuada sobre o número dos estándares de aprendizaxe relacionados con cada competencia, pódese concluír que a frecuencia e importancia do conxunto de competencias clave establecidas pola lexislación vixente con respecto á materia de Latín 1º bacharelato, e, xa que logo, o perfil competencial desta, queda establecido como segue:

PERFIL COMPETENCIAL ESPECÍFICO DA MATERIA LATÍN II					
COMPETENCIA CLAVE	ÍNDICE DE FRECUENCIA / IMPORTANCIA. PERFIL COMPETENCIAL BÁSICO DA MATERIA				
	PREDOMINANTE (≥ 75%)	MAIORITARIA (60 -75%)	SIGNIFICADA (60-30%)	DEFICIENTE (30-15%)	ESCASA/NULA (≤15%)
CCL	X				

CMCT				X	
CD				X	
CAA			X		
CSC				X	
CSIEE					X
CCEC				X	

Estes efectos, demostrados desde diferentes perspectivas, serán a base para a valoración das competencias á hora de realizar unha avaliación das mesmas, en sentido semellante ao que xa se utilizou para o curso de 1º BACHARELATO.

7. CURRÍCULO DA MATERIA, SEGUNDO A NORMATIVA VIXENTE / DISCIPLINAE CURRICULUM EX HODIERNA LEGE

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ l ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ p ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 2. Sistema de lingua latina: elementos básicos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Orixe da escritura. Sistemas de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto da época clásica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.3. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas.	▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC
▪ e	▪ B2.3. Pronuncia do latín: tipos.	▪ B2.4. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos.	▪ LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	▪ CCL
Bloque 3. Morfoloxía				
▪ d	▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g	▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado.	▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ g ▪ d	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.	▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándooos segundo a súa categoría e a súa declinación.	▪ CCL

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> d g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Coñecer as conjugacións, encadrar os verbos dentro da súa conjugación, enuncialos e conxugalos correctamente. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conjugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> l d 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como en voz pasiva. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> e d p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Flexión verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas, e comparar os sistemas verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 4. Sintaxe				
▪ i	▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ e	▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ g	▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ d	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g	▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas.	▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.	▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	▪ CAA ▪ CCL

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.	▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	CCL
Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización				
▪ a ▪ i ▪ l ▪ g ▪ p	▪ B5.1. Períodos da historia de Roma.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro dela e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ a ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Organización política e social de Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CD CCL
<ul style="list-style-type: none"> n h p 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Arte romana. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.8. Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CD
<ul style="list-style-type: none"> i d p 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Obras públicas e urbanismo. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.9. Identificar os trazos máis destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en 	<ul style="list-style-type: none"> CD CSC CMCCTC

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			modelos urbanísticos posteriores.	
			<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD CAA
<ul style="list-style-type: none"> a 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. O exército. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.10. Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CMCCT
Bloque 6. Textos				
<ul style="list-style-type: none"> e 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica. 	<ul style="list-style-type: none"> B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva. 	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. ▪ B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
Bloque 7. Léxico				

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	▪ CD ▪ CCL
▪ d ▪ p	▪ B7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ d ▪ p	▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.	▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e ▪ p	▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	▪ CCL
			▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
▪ g ▪ e	▪ B7.4. Locucións latinas de uso actual.	▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	▪ CCL ▪ CCL

8. ADAPTACIÓN DO CURRÍCULO ÁS DECISIÓNS ORGANIZATIVAS DO DEPARTAMENTO/ *DISCIPLINAE ACCOMMODATIO AD COLLEGII ORDINATA CONSILIA*

Co fin de harmonizar os tres cursos de Latín existentes na ESO e Bacharelato, desde unha perspectiva de uniformidade temática, e para que o alumnado que curse esta materia nas diferentes etapas e niveis estea familiarizado coa presentación temática, este departamento determina reformular os 7 bloques temáticos existentes no currículo normativo actualmente existente e reconvertilos en 4 bloques. Esta reformulación en ningún caso supoñerá supresión de contidos, criterios ou estándares, senón unha síntese e confluencia dos que aparecen na lexislación, para permitir unha maior uniformidade vertical e unha mellor disposición organizativa para a avaliación e impartición de temas.

A continuación exprésanse esas decisións organizativas.

8.1. CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES/ *CONVENIENTIA THEMATUM*

CURRÍCULO OFICIAL	ADAPTACIÓN DO DEPARTAMENTO	
	DENOMINACIÓN	ADAPTACIÓN REALIZADA SOBRE CURRÍCULO OFICIAL (BLOQUES QUE INCLÚE)
BLOQUE 1: O latín, orixe das linguas romances	Bloque 1. LINGUA LATINA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 1 (parcialmente): O latín, orixe das linguas romances. • Bloque 2: Sistema da lingua latina: elementos básicos • Bloque 3: Morfoloxía • Bloque 4: Sintaxe
BLOQUE 2: Sistema da lingua latina: elementos básicos.	Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 5: Roma: historia, cultura, arte e civilización
BLOQUE 3: Morfoloxía	Bloque 3. TEXTUS	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 6: Textos
BLOQUE 4: Sintaxe	Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	<ul style="list-style-type: none"> • Bloque 1 (parcialmente): O latín, orixe das linguas romances. • Bloque 7: Léxico
BLOQUE 5: Roma: historia, cultura, arte e civilización		
BLOQUE 6: Textos		
BLOQUE 7: Léxico		

8.2 CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES TEMÁTICOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E A PONDERACIÓN GLOBAL / *THEMATUM CONVENIENTIA CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS ATQUE UNIVERSO PONDERE*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (27)	PONDERACIÓN/BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	<p>60%</p> <p>(= 6 puntos)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan. 	
<p>LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoo segundo a súa categoría e a súa declinación. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os 	

tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	
▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	
▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	
▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	
▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	
▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	
▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	
▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (19)	PONDERACIÓN/BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións ▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. ▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas. ▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información ▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior. ▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. ▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. ▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos. ▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. ▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais. ▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. ▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. ▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoos a outros trazos culturais propios de 	<p>15 %</p> <p>(= 1,5 puntos)</p>

<p>cada época.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. ▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día. ▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada. ▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores. ▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. ▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	
--	--

BLOQUE 3. TEXTUS	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (7)	PONDERACIÓN/BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. ▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. ▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto. ▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. ▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. ▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto. ▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado. 	<p>12,5 %</p> <p>(1,25 puntos)</p>

BLOQUE 4.LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
ESTÁNDARES / Nº DE ESTÁNDARES (11)	PONDERACIÓN/BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. ▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos. ▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais. ▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica. ▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de 	<p>12,5 %</p> <p>(1,25 puntos)</p>

palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	
▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	
▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	
▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	
▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	
▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	
▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	

8.3 CORRESPONDENCIA DE ESTÁNDARES E COMPETENCIAS / EXEMPLARIUM CONVENIENTIA CUM FACULTATIBUS POTISSIMIS

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	COMPETENCIAS
▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CMCCT - CCEC - CSC
▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	CD - CAA
▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	CSC - CCEC
▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	CSC - CCEC
▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	CD - CCEC
▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	CAA - CMCCT
▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	CSC - CCL - CCEC
LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	CCL
▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	CMCCT - CCL
▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	CAA - CCL
▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	CAA - CCL - CD
▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándooos segundo a súa categoría e a súa declinación.	CCL
▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	CCL
▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	CAA - CCL
▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	CCL

<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes. 	CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal. 	CD - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración. 	CMCCT - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso. 	CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características. 	CMCCT - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece. 	CCL

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	COMPETENCIAS
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións 	CCEC - CCL - CSC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. 	CSC - CSIEE - CCEC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas. 	CAA - CSC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información 	CD - CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior. 	CSC - CSIEE - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. 	CMCCT - CCL - CSC - CCEC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. 	CSC - CD - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos. 	CAA - CMCCT - CD - CCEC - CD
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano. 	CSIEE - CSC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores 	CSIEE - CD - CSC - CCL

cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. 	CCEC - CD
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. 	CCEC - CD - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. 	CCEC - CCL - CSC - CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. 	CAA - CCEC - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día. 	CSC - CMCCT - CCL - CCEC
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada. 	CCEC - CD
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores. 	CD - CSC - CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada. 	CMCCT - CD - CAA
<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos 	CSC - CMCCT

BLOQUE 3. TEXTUS	COMPETENCIAS
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión. 	CCL - CAA
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañan dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto. 	CAA - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias. 	CSC - CCEC - CAA
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes. 	CMCCT - CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto. 	CCL
<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado. 	CCL

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	COMPETENCIAS
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. 	CCL - CAA - CMCCT

▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	CCL
▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	CMCCT - CD - CCEC
▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	CCL - CAA
▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	CAA - CCL
▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	CD - CCL
▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	CMCCT - CCL
▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	CAA - CCL
▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	CL
▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	CAA - CD - CCL
▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	CCL - CCL

9. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS / *SINGULARITAS AD METHODOLOGIAM ATTINENS*

9.1 PRINCIPIOS METODOLÓXICOS NORMATIVOS/ *PRINCIPIA AD METHOLOGIAM ATTINENTIA EX LEGE*

No artigo 27 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, establécense como principios metodolóxicos do Bacharelato os seguintes:

- Teranse en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais.
- Favorecerase o traballo individual e en grupo, o pensamento crítico e rigoroso, as técnicas e hábitos de investigación e a aplicación do aprendido.
- Usaranse as TIC como elemento para a aprendizaxe.
- Contribuirase a fomentar as habilidades de comprensión lectora e de uso da información e a capacidade de se expresar correctamente en público.
- Estimularase o uso, por parte do alumnado, e manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedentes de diferentes fontes.

- As materias lingüísticas do centro asunirán establecer acordos, como mínimo, sobre incluírán, polo menos, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar en cada unha delas, co fin de facilitar unha maior integración do currículo no ámbito lingüístico.

Desde o departamento de Latín, asumírase o desenvolvemento destes principios metodolóxicos legais con carácter xeral, en función das necesidades de desenvolvemento da materia ao longo do curso académico, sen prexuízo de establecer concrecións e melloras metodolóxicas específicas que faciliten o proceso de ensino-aprendizaxe.

9.2 ESPECIFICACIÓNS METODOLÓXICAS PARA LATÍN I / *SINGULARITATES AD METHODOLOGIAM ATTINENTES DE PRIMI CURSUS LATINA LINGUA*

Os contidos adaptados do currículo oficial ás decisións adoptadas polo departamento co fin de homoxeneizar o máximo posible os tres niveis de estudo que pode atoparse o alumnado ao longo das etapas de ESO e Bacharelato e que foron expresadas no apartado anterior desta programación (sen ningunha diminución de contidos, criterios ou estándares con respecto á distribución normativa) que se expresan nesta programación aparecen estruturados en 4 grandes bloques. Os devanditos bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os dous aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias.

- No primeiro bloque (LINGUA LATINA, na nosa distribución), abordarase o estudo do latín como orixe das linguas romances, os elementos básicos da lingua latina, comezando por percorrer os sistemas de escritura coñecidos, para analizar despois a orixe e evolución do abecedario latino e a súa pronuncia; por outro lado, tamén se tratan, como é lóxico, aspectos netamente lingüísticos centrándose na morfoloxía e na sintaxe. Preténdese iniciar ao alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os seus elementos formais; a sintaxe tamén se ocupa de estudar as estruturas oracionais e os seus elementos e construcións máis característicos, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade, co fin de interpretar e comprender textos.
- O segundo bloque (ROMA: HISTORIA ET VITA, na nosa distribución), dedicarase ao estudo da civilización latina, co fin de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política, social e militar, sen esquecer o estudo da vida cotiá, a relixión e a mitoloxía.

- O terceiro bloque (TEXTUS, coincidente na súa totalidade co de "Textos" da normativa), dedicarase a facer fincapé na necesidade de estudar desde os inicios a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. Ademais do labor de tradución, tratarase o latín como unha lingua viva coa que se traballará tamén a comunicación oral e escrita.
- O cuarto bloque (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA, na nosa terminoloxía), abordará especialmente o estudo da etimoloxía, non só porque esta serve para poñer de manifesto o mantemento das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda ao alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, e incorporándoos ao seu vocabulario habitual. Dedicarase un especial interese á composición e á derivación cultas, onde se analizan prefixos, lexemas e sufixos de orixe grecolatina. Abórdase tamén o estudo das locucións e as expresións latinas de uso actual, non só para coñecer o seu significado, senón tamén para saber empregalas no contexto adecuado.

A orientación metodolóxica utilizada é resultado da combinación de dous modelos complementarios: o discursivo-expositivo e experiencial, por un lado, e polo outro, o traballo autónomo do alumnado.

Entre os principios metodolóxicos nos que se basea a nosa proposta didáctica concreta para este curso de Latín 1º BACHARELATO están os seguintes:

- i. Potenciar as destrezas comunicativas (orais e escritas) do alumnado.
- j. Axustarse ao nivel de coñecementos adquiridos (avaliación inicial)
- k. Actividade (a través da resolución de tarefas) e experimentación (secuenciar o ensino para ir desde o máis simple ao máis complexo)
- l. Participación: activa (a través do diálogo, debate e reflexión), creativa (apostarase, entre outras posibilidades, pola redacción en latín de textos sinxelos e por manter pequenos coloquios en latín) e significativa
- m. Xeración de interese pola adquisición de coñecementos
- n. Personalización (medidas de atención específica)
- o. Funcionalidade
- p. Principio de interdisciplinabilidade con aprendizaxes conectadas con contidos doutras materias.

Os aspectos máis importantes da nosa proposta metodolóxica poden resumirse no seguinte:

- f) Realizar un estudo previo necesario da morfoloxía antes de entrar nas técnicas de tradución.

- g) Unir morfoloxía e sintaxe, xa que as palabras non aparecen illadas, senón relacionadas segundo forma e función.
- h) Dar ó estudo da cultura latina a relevancia que merece, sen considerala mero adorno, como base principal para a comprensión do mundo latino e das mensaxes que nos transmiten os seus autores.
- i) Harmonizar lingua e cultura, mediante conexións complementarias.
- j) Relacionar o home de hoxe cos seus devanceiros romanos e ver a influencia destes nos diversos campos da cultura occidental.

Somos sabedores de que non hai unha soa maneira de enfocar as unidades ou temas, e de que, en función do profesor, se pode adoptar unha perspectiva cultural, pola vía da lectura e comentario de textos, ou unha de carácter lingüístico e a través de textos só en latín. De todos modos, neste curso de 1º de BACHARELATO resulta conveniente centrarse naqueles aspectos esixibles para que o alumnado acade a finalidade básica que ten esta materia na etapa: que o alumnado, mediante a adquisición de certa competencia lingüística en latín e na/s súa/s propia/s lingua/s, poida acceder á comprensión de textos sinxelos de dificultade graduada. Sen esquecer que este 1º bacharelato é paso previo para a continuidade dun estudo máis en profundidade no 2º curso.

Será o profesorado quen decida a oportunidade de utilización dunha ou doutra vertente, partindo das seguintes consideracións:

- a) Textos en castelán ou galego, a xeito de guión informativo da temática de cada unidade.
- b) Textos en latín (elaborados ou adaptados ás veces, e auténticos sempre que sexa posible) que versarán sobre os contidos históricos e gramaticais. E experiencia demostra que textos auténticamente latinos deben estar reservados ó 2º curso.
- c) As explicacións fonéticas serán sinxelas para a comprensión de diversos fenómenos de evolución ás linguas manexadas polo alumno.
- d) Na morfoloxía prescindirase de complicacións innecesarias, cinguíndose ás estruturas regulares do latín clásico. En 2º curso, completarase con cuestións de morfoloxía irregular.
- e) En sintaxe, interconectarase o que ocorre en galego e castelán co que sucede en latín, centrándose a explicación en todo aquilo que ofrezca un uso diferente e que non teña equivalencia fácilmente deducible. A mecánica dunhas técnicas de aprendizaxe da análise e tradución de textos latinos debe completar o

traballo durante este curso, que non debemos esquecer que é de inicio para emprender de forma máis específica a aprendizaxe de contidos deste ámbito en 2º curso, onde se completará o esquema das relacións sintácticas con especial interese no proceso de subordinación.

- f) Respecto do vocabulario, cremos que xa se debe iniciar no uso do dicionario en 1º curso (aínda que esta técnica se reduza ao espazo do 3º trimestre), porque a polisemia de determinados termos e a dificultade do seu manexo distrae da aprendizaxe nos primeiros momentos do segundo curso. Sería conveniente que nos dous primeiros trimestres se repartise a cada alumno un vocabulario mínimo e simplificado que lles sirva de axuda nas tarefas de tradución pero que tamén deban aprender de memoria.

10. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS / INSTRUMENTA ATQUE DIDACTICA SUBSIDIA

No presente curso, o profesorado que imparta a materia, agás que o departamento xa adoptase con anterioridade a decisión de utilizar un determinado libro de texto por parte do alumnado para o desenvolvemento das clases, informará ao alumnado nos primeiros días lectivos sobre a necesidade ou non necesidade de adquirir un libro de texto. Para estes efectos, realizaranse, de ser o caso, as indicacións oportunas sobre a editorial, data de publicación e autor/es do mesmo.

Por outro lado, con independencia da adquisición ou non adquisición dun determinado libro de texto, entre os materiais e recursos didácticos que se empregarán para o desenvolvemento da materia Latín 4º ESO durante o presente curso académico, sen prexuízo de que se poidan complementar en determinados casos, en función das necesidades dunha mellor sistematización da aprendizaxe, estarán os seguintes:

- Material de estudo dos temas sobre a vida cotiá en Roma (elaborado polo departamento)
- Material de estudo dos procedementos de composición e derivación (elaborado polo departamento)
- Material de estudo de evolución fonética e léxica (elaborado polo departamento)

- Material de estudo das locucións e expresións latinas (elaborado polo departamento)
- Material de textos para a tradución de textos e autores "ad hoc" (elaborado polo departamento).
- Material de apoio sobre as elaboracións de traducións, conversas e composicións escritas (organizado polo departamento)

Ademais, complementarase co material dispoñible:

- Na biblioteca do centro
- No departamento de Latín
- Na rede

Como resulta obvio, o alumnado que curse esta materia deberá contar cun instrumento para tomar apuntamentos e gardar a información que se lle facilite para o seu estudo e realización de exercicios (caderno, carpeta ou similares), de uso exclusivo desta materia.

11. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN / AESTIMATIONIS AGENDI RATIO

Neste apartado da programación inclúense os puntos d), g), i), j), e k) da alínea 3 do capítulo V ("Programacións didácticas") da Resolución do 29 de maio de 2019, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do curso académico 2019-2020, referidos en exclusiva ao proceso de aprendizaxe do alumnado, excluíndose os puntos h) e ñ) (por estar formalizados con carácter xeral no corpo común da programación do departamento: puntos 3 e 4).

Para o tratamento deste punto, tomarase como referencia a adaptación (por razóns de homoxeneidade vertical) a 4 bloques temáticos realizada polo departamento desde os bloques curriculares normativos, respectando os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe establecidos nestes.

11.1 CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE / CONTINENTES RES ATQUE EXEMPLARIA DISCENTIAE AESTIMABILIA

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B1.1 Marco xeográfico da lingua	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.
B1.2 O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.
B1.3 Linguas de España: linguas romances e non romances	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.
B2.1 .Orixes da escritura. Sistemas de escritura	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.
B2.2 Orixe e evolución do alfabeto latino	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.
B2.3 Pronuncia do latín: tipos	LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.
B3.1 Formantes das palabras	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.
B3.2 Tipos de palabras: variables e invariables	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.
B3.3 Concepto de declinación e de conxugación	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación
B3.4 Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándooos segundo a súa categoría e a súa declinación. LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.
B3.5 Flexión verbal	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal. LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación. LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes. LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.

	<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas. LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.
B4.1 Elementos da oración	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.
B4.2 Casos latinos	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.
B4.3 Concordancia	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.
B4.4 Oración simple: oracións atributivas e predicativas	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.
B4.5 Oración composta: coordinación e subordinación	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.
B4.6 Construcións de infinitivo e participio	<ul style="list-style-type: none"> LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso. LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.
BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B5.1 Períodos da historia de Roma	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras. LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas. LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.
B5.2 Romanización de Hispania e da Gallaecia	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases. LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior. LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.
B5.3 Organización política e social de Roma	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.

	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.
B5.4 Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses. LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros. LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época. LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos. LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.
B5.5 Arte romana	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.
B5.6 Obras públicas e urbanismo	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores. LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.
B5.7 O exército	<ul style="list-style-type: none"> LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos

BLOQUE 3. TEXTUS	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B6.1 Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.
B6.2 Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.
B6.3 Iniciación ás técnicas da tradución	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañan dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.
B6.4 Lectura comprensiva e comentario de textos	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos

latinos orixinais, adaptados ou traducidos B6.5 Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia	seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.
B6.6 Produción de pequenos textos en lingua latina	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
B1.4 Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.
B1.5 Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán	<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.
B7.1 Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.
B7.2 Composición e derivación cultas. Lexemas, prefixos e sufixos	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.
B7.3 Mantemento de elementos lingüísticos latinos	<ul style="list-style-type: none"> LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.
	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.
B7.4 Locucións latinas de uso actual	<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.

11.2 CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN / RES CONTINENTES ATQUE IUDICANDI NORMAE

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.1 Marco xeográfico da lingua	B1.1 Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina
B1.2 O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e	B1.2 Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día

familias lingüísticas	B1.3 Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.
B1.3 Linguas de España: linguas romances e non romances	B1.4 Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características
B2.1 .Orixes da escritura. Sistemas de escritura	B2.1 Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto
B2.2 Orixe e evolución do alfabeto latino	B2.2 Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto de época clásica
	B2.3 Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas
B2.3 Pronuncia do latín: tipos	B2.4 Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos
B3.1 Formantes das palabras	B3.1 Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras
B3.2 Tipos de palabras: variables e invariables	B3.2 Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado
B3.3 Concepto de declinación e de conxugación	B3.3 Comprender o concepto de declinación e conxugación
B3.4 Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	B3.4 Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente
B3.5 Flexión verbal	B3.5 Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente
	B3.6 Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como voz pasiva
	B3.7 Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha
	B3.8 Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas e comparar os sistemas verbais
▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.
▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.
▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.
▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.
▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas.
▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.
▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B5.1 Períodos da historia de Roma	B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.
B5.2 Romanización de Hispania e da Gallaecia	B5.2 Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos
B5.2 Romanización de Hispania e da Gallaecia	B5.3 Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos

B5.3 Organización política e social de Roma	B5.4 Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual.
B5.4 Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios	B5.5 Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina
B5.4 Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios	B5.6 Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais
B5.4 Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios	B5.7 Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios
B5.5 Arte romana	B5.8 Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes
B5.6 Obras públicas e urbanismo	B5.9 Identificar os trazos máis destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.
B5.7 O exército	B5.10 Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución

BLOQUE 3. TEXTUS	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B6.1 Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica	▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.
B6.2 Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias	▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
B6.3 Iniciación ás técnicas da tradución	▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
B6.4 Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos	▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.
B6.5 Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia	
B6.5 Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia	▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.
B6.6 Producción de pequenos textos en lingua latina	
B6.6 Producción de pequenos textos en lingua latina	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.4 Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos	▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
B1.5 Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán	B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos.
B7.1 Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.
B7.2 Composición e derivación cultas. Lexemas, prefixos e sufixos	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.
B7.3 Mantemento de elementos lingüísticos latinos	▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.
	▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.
B7.4 Locucións latinas de uso actual	▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.

11.3 RELACIÓN DE ESTÁNDARES, TIPOLOXÍA E PONDERACIÓN / EXEMPLARIUM TABULA. GENUS ATQUE COMPUTATIO

BLOQUE 1. LINGUA LATINA			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR B = Básico NB = Non básico	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	NB	0,20%	60 % (= 6 puntos)
▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	NB	0,20%	
▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	NB	0,20%	
▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	B	3%	
▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	NB	0,20%	
▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	B	3%	
▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	NB	0,20%	
LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	B	3%	
▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NB	0,20%	
▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%	
▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	B	3%	
▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	B	3%	

▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	B	3%	
▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conjugación partindo do seu enunciado. Be describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	B	3%	
▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conjugación.	B	3%	
▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	B	3%	
▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	NB	0,20%	
▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	B	3%	
▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%	
▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	B	3%	
▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	B	3%	
▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	B	3%	
▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	NB	0,20%	
▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	NB	0,20%	
▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	B	3%	
▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	B	3%	
▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	B	3%	
BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE

	B = Básico NB = Non básico	DO GLOBAL DE BLOQUE	
▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	NB	0,04%	15% (= 1,5 puntos)
▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	B	1,27%	
▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relacións con outras circunstancias contemporáneas.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	NB	0,04%	
▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	B	1,27%	
▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	B	1,27%	
▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	B	1,27%	
▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	B	1,27%	
▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na	NB	0,04%	

literatura posterior a través de exemplos.			
▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	B	1,27%	
▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	B	1,27%	
▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	B	1,27%	
▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.	NB	0,04%	
▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	NB	0,04%	

BLOQUE 3. TEXTUS			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR B = Básico NB = Non básico	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	B	3%	12,5 % (=1,25 puntos)
▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NB	0,16%	
▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	B	3%	
▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	NB	0,16%	
▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NB	0,16%	
▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	B	3%	
▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	B	3%	

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR B = Básico NB = Non básico	PONDERACIÓN ESTÁNDAR RESPECTO DO GLOBAL DE BLOQUE	PONDERACIÓN GLOBAL DE BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro. 	NB	0,1%	<p style="text-align: center;">12,5 % (= 1,25 puntos)</p>
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos. 	B	2%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais. 	B	2%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica. 	B	2%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece. 	NB	0,1%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia. 	NB	0,1%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua. 	B	2%	
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos. 	NB	0,1%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado. 	B	2%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica. 	NB	0,1%	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua. 	B	2%	

11.4. TEMPORALIZACIÓN/ *DISPOSITIO AD TEMPUS*

11.4.1 ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE / *PRAECIPUA INSTITUTIONIS EXEMPLARIA*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA		Ponderación do bloque: 60% (= 6 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR / GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 	NB	0,20%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 	NB	0,20%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 	NB	0,20%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. 	B	3%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros. 	NB	0,20%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. 	B	3%	X		
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación 	NB	0,20%	X		

coas linguas que os empregan.					
LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NB	0,20%	X		
▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%	X		
▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	B	3%	X	X	X
▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	B	3%		X	X
▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	B	3%		X	X
▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	NB	0,20%			X
▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	B	3%		X	X

▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%	X	X	X
▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	B	3%		X	X
▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	B	3%		X	X
▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	NB	0,20%		X	X
▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	NB	0,20%		X	X
▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	B	3%			X
▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	B	3%			X
▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	B	3%			X

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)
----------------------------------	--

ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	NB	0,04%	X		
▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	B	1,27%	X		
▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	NB	0,04%	X		
▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	NB	0,04%	X		
▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	NB	0,04%	X		
▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	B	1,27%		X	
▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	NB	0,04%		X	
▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	B	1,27%		X	
▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	B	1,27%			X

▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	NB	0,04%			X
▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	B	1,27%			X
▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	NB	0,04%		X	
▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	NB	0,04%		X	
▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos.	NB	0,04%		X	
▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	B	1,27%		X	
▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	B	1,27%			X
▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	B	1,27%			X

▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.	NB	0,04%			X
▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	NB	0,04%	X		

BLOQUE 3. TEXTUS		Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓN		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	B	3%	X	X	X
▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NB	0,16%		X	X
▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	B	3%		X	X
▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	NB	0,16%		X	X

▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NB	0,16%			X
▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	B	3%		X	X
▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	B	3%		X	X

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA		Ponderación do bloque: 15% (= 1, 5 puntos)			
ESTÁNDARES BÁSICOS DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	NB	0,1%	X	X	X
▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	B	2%	X	X	X
▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	B	2%		X	X
▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	B	2%		X	X
▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	NB	0,1%	X	X	X

▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	NB	0,1%	X	X	X
▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	B	2%	X	X	X
▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	NB	0,1%	X	X	X
▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	B	2%	X	X	X
▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	NB	0,1%	X	X	X
▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	B	2%	X	X	X

11.4.2 TIPO E NÚMERO DE ESTÁNDARES POR BLOQUE EN CADA AVALIACIÓN / EXEMPLARIUM GENUS ET NUMERUS IN THEMATIBUS EX QUAQUE AESTIMATIONE

1ª Avaliación	2ª Avaliación	3ª Avaliación
----------------------	----------------------	----------------------

Estándares básicos	Estándares non básicos	Estándares básicos	Estándares non básicos	Estándares básicos	Estándares non básicos
14	18	24	14	28	14
1º bloque: 8	1º bloque: 8	1º bloque: 11	1º bloque: 3	1º bloque: 14	1º bloque: 4
2º bloque: 1	2º bloque: 5	2º bloque: 3	2º bloque: 4	2º bloque: 4	2º bloque: 2
3º bloque: 1	3º bloque: -	3º bloque: 4	3º bloque: 2	3º bloque: 4	3º bloque: 3
4º bloque: 4	4º bloque: 5	4º bloque: 6	4º bloque: 5	4º bloque: 6	4º bloque: 5

11.4.3 PUNTUACIÓN ASIGNADA A ESTÁNDARES POR AVALIACIÓN E BLOQUE PARA OBTENCIÓN DE NOTA / *INTERPUNCTIO EXEMPLARIBUS DESTINATA EX QUAQUE AESTIMATIONE ATQUE QUOQUE THEMATE AD QUALIFICATIONEM OBTINENDAM*

Bloque 1. Lingua latina Ponderación global (60%) : Total puntos: 6

TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAJE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	76% do total (60%)	4,56 sobre o total (6)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	24% do total (60%)	1,44 sobre o total (6)
Bloque 2. Roma: Historia et vita Ponderación global (15%): Total puntos: 1,5		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAJE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	72,7% do total (15%)	1,09 sobre o total (1,5)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	27,3% do total (15%)	0,41 sobre o total (1,5)
Bloque 3. Textus Ponderación global (12,5%): Total puntos: 1,25		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAJE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	57% do total (12,5%)	0,71 sobre o total (1,25)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	43% do total (12,5%)	0,54 sobre o total (1,25)

Bloque 4. Lexicum: vocabula et dicta Ponderación global (12,5%): Total puntos: 1,25		
TIPO DE ESTÁNDARES	PORCENTAJE APLICABLE	EQUIVALENCIA GLOBAL EN PUNTOS
ESTÁNDARES BÁSICOS	57% do total (12,5%)	0,71 sobre o total (1,25)
ESTÁNDARES NON BÁSICOS	43% do total (12,5%)	0,54 sobre o total (1,25)

11.4.4 DISPOSICIÓN TEMPORAL DE CONTIDOS (Complementados e especificados pola "Programación de aula") / *CONTINENTIUM RERUM DISPOSITIO AD TEMPUS*

11.4.1.1 DISTRIBUCIÓN XERAL / *UNIVERSA DISPOSITIO*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA PONDERACIÓN TOTAL: 60 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación			
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Marco xeográfico da lingua.	X		
O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	X		
Linguas de España: linguas romances e non romances.	X		
Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	X		
Orixe e evolución do alfabeto latino	X		
Pronuncia do latín: tipos	X	X	X
Formantes das palabras.	X		
Tipos de palabras: variables e invariables	X		
Concepto de declinación e conxugación.	X		
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	X	X	X
Flexión verbal	X	X	X

Elementos da oración.	X	X	X
Casos latinos.	X	X	X
Concordancia.		X	X
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	X	X	X
Oración composta: oracións coordinadas. e subordinadas		X	X
Construcións de infinitivo e de participio			X

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	PONDERACIÓN TOTAL: 15 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación		
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN

Períodos da historia de Roma.	X		
Romanización de Hispania e da Gallaecia		X	
Organización política e social de Roma.			X
Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios		X	X
Arte romana			X
Obras públicas e urbanismo			X
O exército	X		

BLOQUE 3. TEXTUS	PONDERACIÓN TOTAL: 12,5 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación		
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	X	X	X
Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.		X	X

Iniciación ás técnicas de tradución.		X	X
Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.		X	X
Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia			
Produción de pequenos textos propios en lingua latina.		X	X

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA PONDERACIÓN TOTAL: 12,5 % do total da configuración de cada proba escrita para cada avaliación			
CONTIDOS XERAIS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
	1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	X	X	X
Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.		X	X
Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	X	X	X
Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .	X	X	X
Mantemento de elementos lingüísticos latinos	X	X	X
Locucións latinas de uso actual	X	X	X

11.4.1.2 DISTRIBUCIÓN ESPECÍFICA DE CONTIDOS POR AVALIACIÓN / *EX QUAQUE AESTIMATIONE DEFINITA RERUM CONTINENTIIUM DISPOSITIO*

PRIMEIRA AVALIACIÓN		
Marco xeográfico da lingua.	Concepto de declinación e conxugación.	Análise fonética,morfolóxica, sintáctica e semántica.
O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
Linguas de España: linguas romances e non romances.	Flexión verbal	Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.
Orixe da escritura. Sistemas de escritura.	Elementos da oración.	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .
Orixe e evolución do alfabeto latino	Casos latinos.	Mantemento de elementos lingüísticos latinos
Pronuncia do latín: tipos	Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	Locucións latinas de uso actual
Formantes das palabras.	Períodos da historia de Roma.	
Tipos de palabras: variables e invariables	O exército	

SEGUNDA A AVALIACIÓN		
Pronuncia do latín	Romanización de Hispania e da Gallaecia	Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras

		patrimoniais, cultismos e semicultismos.
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios	Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.
Flexión verbal	Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica	Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.
Elementos da oración.	Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .
Casos latinos.	Iniciación ás técnicas de tradución.	Mantemento de elementos lingüísticos latinos
Concordancia.	Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	Locucións latinas de uso actual
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia	
Oración composta: oracións coordinadas.	Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	

TERCEIRA A AVALIACIÓN		
Pronuncia do latín	Organización política e social de Roma.	Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras

		patrimoniais, cultismos e semicultismos.
Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes	Mitloxía e relixión. Ritos funerarios	Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.
Flexión verbal	Arte romana	Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.
Elementos da oración.	Obras públicas e urbanismo	Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos. .
Casos latinos.	Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	Mantemento de elementos lingüísticos latinos
Concordancia.	Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	Locucións latinas de uso actual
Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	Iniciación ás técnicas de tradución.	
Oración composta: oracións coordinadas. e subordinadas	Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia	
Construcións de infinitivo e de participio	Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	

11.5_GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA / EXEMPLARIUM MINIMUS GRADUS AD DISCIPLINAM SUPERATAM ADIPISCENDAM

VISIÓN XERAL

BLOQUE 1. LINGUA LATINA (Ponderación do bloque : 60% = 6 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	NB	0,20%		
▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	NB	0,20%		
▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	NB	0,20%		
▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	B	3%		
▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	NB	0,20%		
▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	B	3%		
▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	NB	0,20%		
LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	B	3%		
▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	NB	0,20%		
▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%		

▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	B	3%	76% do total (= 4,56 sobre 6)	24% do total (=1,44 sobre 6)
▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	B	3%		
▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	B	3%		
▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	B	3%		
▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	B	3%		
▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	B	3%		
▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	NB	0,20%		
▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	B	3%		
▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	NB	0,20%		
▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	B	3%		
▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	B	3%		
▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	B	3%		
▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	NB	0,20%		

▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	NB	0,20%		
▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	B	3%		
▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	B	3%		
▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	B	3%		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	3 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	76% : 2 (ou 4,56 : 2 = 2,28)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,20: 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	24 % : 2 (ou 1,44: 2 = 0,72)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA (Ponderación do bloque : 15% = 1,5 puntos)

ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	NB	0,04%	72,7 % do total (=1,09 sobre 1,5)	27,3 % do total (0,41 sobre 1,5)
▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	B	1,27%		
▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	NB	0,04%		
▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	B	1,27%		
▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	B	1,27%		
▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	B	1,27%		
▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	B	1,27%		
▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte	NB	0,04%		

e na literatura posterior a través de exemplos.				
▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	B	1,27%		
▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	B	1,27%		
▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	B	1,27%		
▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.	NB	0,04%		
▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	NB	0,04%		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	1,27 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	72,7% : 2 (ou 1,27: 2 = 0,545)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,04 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	27,3 % : 2 (ou 0,41: 2 = 0,205)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 3. TEXTUS (Ponderación do bloque : 12, 5 % = 1,25 puntos)			
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES

			BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	B	3%	57 % do total (=0,71 sobre 1,25)	43% do total (=0,54 sobre 1,25)
▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	NB	0,16%		
▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	B	3%		
▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	NB	0,16%		
▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	NB	0,16%		
▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	B	3%		
▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	B	3%		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO

BÁSICOS	50% do valor de cada un	3: 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	57 % : 2 (ou 0,71: 2 = 0,355)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0,16 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	43 % : 2 (ou 0,54: 2 = 0,27)

VISIÓN XERAL

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA (Ponderación do bloque : 12, 5 % = 1,25 puntos)				
ESTÁNDARES	TIPOLOXÍA	PONDERACIÓN	% GLOBAL DOS ESTÁNDARES BÁSICOS/NON BÁSICOS	
			BÁSICOS	NON BÁSICOS
▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	NB	0,1%	57 % do total	43% do total
▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	B	2%		
▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	B	2%		
▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	B	2%		
▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	NB	0,1%		

▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	NB	0,1%	(=0,71 sobre 1,25)	(=0,54 sobre 1,25)
▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	B	2%		
▪ LAT1B7.3.1. Deducer o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	NB	0,1%		
▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	B	2%		
▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	NB	0,1%		
▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	B	2%		

CONCRECIÓN DO MÍNIMO DE LOGRO

ESTÁNDARES	ÍNDICE DE LOGRO	
BÁSICOS	50% do valor de cada un	2: 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	57 % : 2 (ou 0,71: 2 = 0,355)
NON BÁSICOS	50% do valor de cada un	0, 1 : 2
	50% do valor xeral atribuído no bloque	43 % : 2 (ou 0,54: 2 = 0,27)

11.6 PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN UTILIZADOS COS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE / *AGENDI RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA IN USUM CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS*

11.6.1 APLICACIÓN DE INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN / *USUS AESTIMATIONIS INSTRUMENTORUM*

BLOQUE 1. LINGUA LATINA	Ponderación do bloque: 60%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. 		Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita (para todos os estándares básicos)
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión. 		Rexistro de clase	Traballos realizados	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan. 		Rexistro de clase	Traballos realizados	
<ul style="list-style-type: none"> LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características. 	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros. 		Rexistro de clase		
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego. 	Proba escrita	Rexistro de clase		
<ul style="list-style-type: none"> LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan. 	Proba escrita	Rexistro de clase		
<p>LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.</p>		Rexistro de clase		
<ul style="list-style-type: none"> LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e 		Rexistro de clase		

paradigma.			
▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	Proba escrita	Rexistro de clase	
▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	Proba escrita	Rexistro de clase	

▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	Proba escrita	Rexistro de clase		

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	Ponderación do bloque: 15%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita

▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	(para todos os estándares básicos)
▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos		Rexistro de clase	Traballos realizados	

culturais propios de cada época.				
▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influencia na arte e na literatura posterior a través de exemplos.			Traballos realizados	
▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	Proba escrita		Traballos realizados	
▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	Proba escrita		Traballos realizados	
▪ LA1B5.9.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	Proba escrita		Trballos realizados	
▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	

BLOQUE 3. TEXTUS	Ponderación do bloque: 12,5 %			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	Proba escrita	Rexistro de clase		Proba escrita (para todos os estándares básicos)
▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.		Rexistro de clase		
▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	Proba escrita	Rexistro de clase		

▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	Proba escrita	Rexistro de clase		

BLOQUE 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	Ponderación do bloque: 12,5 %			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instrumento
▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	Proba escrita	Rexistro de clase		Proba escrita (para todos os estándares básicos)
▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	Proba escrita	Rexistro de clase		

▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.		Rexistro de clase		
▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.		Rexistro de clase		
▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	Proba escrita	Rexistro de clase		
▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.		Rexistro de clase	Traballos realizados	
▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	Proba escrita	Rexistro de clase		

11.6.2 RELACIÓN ENTRE PROCEDEMENTOS UTILIZADOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN APLICADOS / *AGENDI RATIONUM TABULA CUM AESTIMATIONIS INSTRUMENTIS IN USUM*

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN LATÍN 1º BACHARELATO	
PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Observación sistemática	Rexistro de clase
Probas específicas	Proba escrita obxectiva
Análise de produción do alumnado	▪ Traballos realizados

11.7 TEMPORALIZACIÓN DAS SESIÓNS DE AVALIACIÓN / *DISPOSITIO AD TEMPUS EX AESTIMATIONIS COETIBUS*

TIPO DE AVALIACIÓN	DATAS DE AVALIACIÓN
INICIAL	Primeira/s semana/s de curso académico PREVISIÓN OFICIAL: 15 - 17 OUTUBRO
PRIMEIRA	16 - 19 DE DECEMBRO
SEGUNDA	30 MARZO - 2 ABRIL
TERCEIRA	19 - 22 XUÑO

11.8 CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A TITULACIÓN/PROMOCIÓN / *NORMAE AD AESTIMATIONEM, QUALIFICATIONEM ATQUE PROMOTIONEM ATTINENTES*

11.8.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN, SEGUNDO OS BLOQUES / *AESTIMATIONIS NORMAE EX THEMATIBUS*

Segundo o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, os criterios de avaliación da materia Latín 1º bacharelato (tendo en conta a reestruturación de bloques temáticos realizada polo departamento) son os seguintes:

BLOQUE 1. LINGUA LATINA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN
B1.1 Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina
B1.2 Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día
B1.3 Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.
B1.4 Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características
B2.1 Recoñecer sistemas de escritura e distinguiilos do alfabeto
B2.2 Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto de época clásica
B2.3 Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas
B2.4 Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos
B3.1 Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras
B3.2 Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado
B3.3 Comprender o concepto de declinación e conxugación
B3.4 Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente
B3.5 Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente
B3.6 Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como voz pasiva
B3.7 Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha
B3.8 Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas e comparar os sistemas verbais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración. ▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente. ▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán. ▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple. ▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas. ▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.
B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.

BLOQUE 2. ROMA: HISTORIA ET VITA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.

B5.2 Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos

B5.3 Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos

B5.4 Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual.

B5.5 Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina

B5.6 Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas principais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais

B5.7 Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios

B5.8 Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes

B5.9 Identificar os trazos máis destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.

B5.10 Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución

BLOQUE 3. TEXTUS

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.
- B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.
- B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.
- B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.
- B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.
- B6.6 Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva

BLOQUE 4 . LEXICUM: VOCABULA ET DICTA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.

B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos.

▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.

▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.

▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.

▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.

▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.

**11.8.2 PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. VALORACIÓN APLICABLE / AGENDI
RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA. PONDERATIO AGENDA**

11.8.2.1 CONCEPTO / COGNITIO

Entre os procedementos e instrumentos de avaliación que se poden empregar para o seguimento do proceso de ensino – aprendizaxe, neste curso de latín en 1º de bacharelato establecemos os seguintes:

TIPO DE PROCEDIMENTO	CARACTERÍSTICAS AVALIABLES
1. Observación directa e supervisión sistemática do traballo diario na clase.	<ul style="list-style-type: none"> ● Actitude (realización de tarefas, etc.). ● Valoración das intervencións. ● Método de traballo. ● Valoración das respostas ofrecidas nos intercambios orais profesor-alumno.
2. Corrección dos traballos-tarefas encomendados (Producción do alumnado).	<ul style="list-style-type: none"> ● Presentación. ● Puntualidade. ● Selección da información relevante e rigor. ● Ortografía. ● Corrección gramatical e bo uso do idioma utilizado.
3. Probas específicas obxectivas (controis/exames).	<ul style="list-style-type: none"> ● Valoración dos coñecementos adquiridos. ● Penalización por incorreccións gramaticais (ortografía e estilo) (véxanse CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN).

11.8. 2.2 CONCRECIÓNS / SINGULARITATES

PERÍODO AVALIATIVO	TIPO DE INSTRUMENTO APLICABLE	% VALORACIÓN ASIGNADA
AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa. • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas (poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo PAU). 	<ul style="list-style-type: none"> • 5% • 5% • 90%
RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓNS SUSPENSAS DURANTE O CURSO (se o sistema aplicado non é o de avaliación continua)	<ul style="list-style-type: none"> • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> • - / 10% • 100% / 90%
PROBAS EXTRAORDINARIAS EN PERÍODO DE AVALIACIÓN ORDINARIO <ul style="list-style-type: none"> • Final de curso: tanto para recuperación de avaliacións suspensas como para “subir” a nota • Perda do dereito á avaliación continua • Abandono de materia 	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> • 100%
PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN (REMATADO O PERÍODO ORDINARIO DE AVALIACIÓN)	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. • Entrega de traballos (se fose o caso). 	<ul style="list-style-type: none"> • 100% / 90% • - / 90%
PROBAS DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES	NON PROCEDE	-----

11.9 DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS ADOPTABLES COMO CONSECUENCIA / *INITIALIS AESTIMATIONIS DELINEAMENTUM ATQUE EX ILLA RATIONES INSTITUENDAE*

Para o tratamento deste punto véxase, o apartado xeral "Directrices, procedementos e instrumentos para a realización da avaliación inicial".

11.10 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / *QUALIFICATIONIS NORMAE*

Nº AVALIACIÓN PARCIAIS:

Tres, coincidindo, para efectos de reunión co fin de tomar decisións académicas, a terceira coa final ordinaria.

Nº PROBAS OBXECTIVAS ESCRITAS POR AVALIACIÓN:

Con carácter xeral, serán dúas. Quedará a criterio do profesorado a posibilidade de realizar unha soa. Os contidos de cada proba serán os impartidos ata o momento de realización de cada proba. No caso de que nunha avaliación só se realice 1 proba obxectiva, a valoración desa proba corresponderase coa ponderación total do 90% previsto para os efectos.

APLICACIÓN DO CONCEPTO DE AVALIACIÓN CONTINUA:

Dado o carácter progresivo de adquisición e comprobación de coñecementos, o departamento atenderá a un sistema de cualificación baseado na avaliación continua. De tal xeito que o alumnado supera a/s avaliación/s suspensa/s anterior/es se obtén unha cualificación positiva na última realizada.

EXCEPCIÓNS Á AVALIACIÓN CONTINUA:

O alumnado que teña suspensa tan só a terceira avaliación terá dereito a que se lle faga unha recuperación mediante proba obxectiva escrita, que terá as características que se detallan no apartado "Probas extraordinarias de recuperación da materia antes da avaliación final ordinaria".

CUALIFICACIÓN E CRITERIOS DE CORRECCIÓN EN AVALIACIÓN PARCIAIS:

En cada avaliación parcial atenderase aos seguintes aspectos:

5. Como criterios de cualificación serán valorados os resultados obtidos a través dos instrumentos correspondentes:
 - Rexistro de aula (observación directa): 5%
 - Produción do alumnado: 5%
 - Probas escritas (exames): 90%
6. De ser o caso, poderán fusionarse as valoracións do rexistro de aula e a produción do alumnado nun só concepto (ACTITUDE CARA Á MATERIA), equivalendo ao 10%. A valoración da proba escrita será sempre do 90%.
7. Cada proba obxectiva escrita será valorada sobre 10 puntos e a puntuación que se outorgue a cada unha das cuestións/apartados que conformen esa proba aparecerá explícita no propio exercicio que debe realizar o alumnado, para o seu coñecemento e información. Cada proba escrita constará dos apartados que configuran a a programación establecida en 4 apartados, e asignarase a cada un a valoración que está estipulada consonte os

criterios establecidos polo departamento:

1. LINGUA LATINA : 6 puntos; 2. ROMA: HISTORIA ET VITA: 1,5 puntos; TEXTUS: 1,25 puntos; LEXICUM: VOCABULA ET DICTA: 1,25 puntos.

8. Como disciplina lingüística, en todas as probas escritas (exames ou traballos) penalizarase con 0,1 (ata un máximo de 1 punto) as faltas de ortografía e deficiencias gramaticais da redacción (léxicas ou de construción).

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL DE AVALIACIÓN PARCIAL:

A obtención da nota final de cada avaliación parcial realizada polo alumnado será o resultado de sumar a ponderación correspondente (segundo a puntuación obtida en cada un dos instrumentos) dos apartados ACTITUDE CARA Á MATERIA e PROBA/S OBXECTIVA/S:

Nota avaliación parcial = 10% actitude cara á materia + 90% proba/s obxectiva/s

OBSERVACIÓNS:

- Na cualificación de cada proba obxectiva realizada, atenderase aos seguintes criterios: a) as cuestións relacionadas co bloque 1 equivalerán a un máximo de 6 puntos (60% do total); b) as cuestións relacionadas co bloque 2, a un máximo de 1,5 puntos (15% do total); c) as do bloque 3, a un máximo de 1,25 puntos (12,5% do total); d) as do bloque 4, a un máximo de 1,25 puntos (12,5% do total).
- No caso de realizarse 2 probas obxectivas, aplicarase o 90% á media obtida da suma das puntuacións acadadas en cada unha delas.
- Unha avaliación parcial só será superada cando se obteña un mínimo de 5 puntos como consecuencia da suma ponderada.
- É facultade do profesorado que imparte a materia utilizar ou non utilizar nas avaliacións parciais a práctica do arredondeo. Deste xeito, enténdese que calquera nota que estea entre 5 e 5,9 será 5 (así como a que estea entre 4 e 4,9 será 4), agás que o profesor/a decida arredondar á inmediata superior.

PONDERACIÓN EN ACTITUDE CARA Á MATERIA:

Valorarase neste apartado: asistencia continuada e puntualidade, realización das tarefas diarias, presentación en tempo e forma de traballos (de ser o caso), participación na clase e respecto polas normas de convivencia do centro.

Penalizarase coa detracción dun 10% calquera das seguintes actitudes: non asistencia continuada (por non poder realizar o seguimento necesario), impuntualidade reiterada (por desaproveitamento da clase), non entrega en

tempo e forma de traballos encomendados (por desinterese); non participar na clase reiteradamente, cando é requirido/a polo/a profesor/a.

IRREGULARIDADES E/OU INFRACCIÓNS ACADÉMICAS:

- A non presentación a unha proba obxectiva, sen causa debidamente xustificada, significará unha valoración de 0 puntos na mesma.
- Deixar un exame/proba obxectiva en branco ou contestar indebidamente e fóra de lugar con observacións que non gardan relación cos contidos do propio exame significará unha valoración de 0 puntos.
- No caso de que o alumnado sexa sorprendido copiando (con independencia do procedemento utilizado: manual, electrónico, etc), anularáselle a proba, puntuándoa con 0 puntos, ademais da repercusión que loxicamente ocasionará sobre o apartado de ACTITUDE CARA Á MATERIA e da comunicación ás instancias correspondentes do centro.

RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓNS PARCIAIS NO PERÍODO ORDINARIO DE CURSO:

Atendendo ao concepto de avaliación continua, utilizaranse como procedementos de recuperación de avaliacións parciais durante o período ordinario de curso os seguintes:

❖ PROCEDIMENTO XERAL:

Cada avaliación con cualificación negativa considerárase superada coa valoración positiva da inmediatamente seguinte, do mesmo xeito que unha avaliación con puntuación positiva seguida dunha con cualificación negativa indicará que o/a alumno/a ata ese momento ten o curso suspenso. A nota que corresponderá (para efectos de cálculo de nota media final) será como mínimo de 5 puntos, quedando a criterio do profesorado calquera outra que se sitúe entre 5 e a nota obtida na propia avaliación de referencia.

❖ PROCEDIMENTO ESPECÍFICO/EXCEPCIONAL (Só coa 3ª avaliación suspenso):

O alumnado que estea nesta situación, é dicir, con dúas avaliacións aprobadas e só a 3ª suspenso, e que polo tanto neste momento ten a materia suspenso, poderá presentarse a unha proba extraordinaria de recuperación (que se celebrará antes da sesión de avaliación final ordinaria e que aparece definida nesta programación didáctica no apartado PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA), co fin de poder superar esa cualificación negativa. A nota desta avaliación (para os efectos de cálculo de nota media final) será a obtida nesta proba realizada, xa que é o único instrumento de valoración aplicable.

AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA (XUÑO):

Con respecto á realización da avaliación final ordinaria, determínanse as seguintes actuacións:

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL:

1. Principio xeral: Para poder obter unha cualificación final positiva será necesario ter, polo menos, dúas avaliacións superadas sendo unha delas a 3ª ou ter a 3ª aprobada (base da avaliación continua). Considérase superada a materia na avaliación final ordinaria cando se acada unha puntuación final mínima de 5 puntos.

2. Casuística:

2.1 Tres avaliacións superadas: A nota final corresponderase co resultado de aplicar a seguinte fórmula:

$$\text{Nota final} = \text{Nota 1ª avaliación} \times 0,2 + \text{Nota 2ª avaliación} \times 0,3 + \text{Nota 3ª avaliación} \times 0,5$$

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar , cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.2 Dúas avaliacións aprobadas (sendo unha delas a 3ª): A nota final será o resultado da media aritmética realizada entre as cualificacións das dúas avaliacións aprobadas.

$$\text{Nota final} = \text{Media aritmética de Nota avaliación A} + \text{Nota avaliación B}$$

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar, cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.3 Só a 3ª avaliación aprobada: A nota final será 5. É facultade do profesorado, no caso de que o alumnado solicite

poder presentarse á proba extraordinaria de recuperación, prevista para quen ten só a 3ª suspensa ou para quen desexe subir nota, autorizar a súa presentación, en función da súa actitude cara á materia manifestada ao longo do curso. Neste caso, a nota final corresponderase co resultado da media aritmética obtida da suma:

$$5 + \text{nota obtida na proba extraordinaria.}$$

2.4 Proba para subir nota (necesita autorización por parte do profesorado). Dous casos:

- ❖ Resultado da proba inferior ou igual á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas: **Nota = aplicación da fórmula do apartado 2.1.**
- ❖ Resultado da proba superior á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas:
Nota final= Media aritmética de:
Nota media avaliacións (apartado 2.1) + Nota da proba.

2.5 Alumnado que quedará coa materia pendente de recuperación en fase extraordinaria: Calquera outra situación que non estea contemplada nesta casuística significará que o alumnado deberá presentarse á proba extraordinaria correspondente para recuperar a materia que está suspensa

11.11 PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA / SINGULARES PROBATIONES NOVAE ACQUISITIONIS DISCIPLINAE

11.11.1 ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / ANTE CONSUETAM AESTIMATIONEM GLOBALEM

CASUÍSTICA:

- a) Alumnado en situación de "Perda do dereito á avaliación continua".
- b) Alumnado considerado na condición de "Abandono da materia".
- c) Alumnado en situacións excepcionais:
 - c.1) Alumnado con tan só a 3ª avaliación suspensa.
 - c.2) Alumnado aprobado que se presenta para subir nota global do curso.

CARACTERÍSTICAS DA PROBA:

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA	
TIPO DE ALUMNADO	CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES
Alumnado tipo a)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo b)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo c): <ul style="list-style-type: none">• c.1• c.2	Contidos mínimos referidos, con carácter xeral (polo menos nun 70%), aos impartidos para a 3ª avaliación.

DESEÑO E ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados, seguindo a distribución do departamento:

- Cuestións relacionadas co Bloque 1 (LINGUA LATINA)
- Cuestións relacionadas co Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
- Cuestións relacionadas co bloque 3 (TEXTUS)
- Cuestións relacionadas co Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN/CORRECCIÓN DA PROBA

Cuestións do Bloque 1 = 6 puntos (60% do total)

Cuestións do Bloque 2 = 1,5 puntos (15% do total)

Cuestións do Bloque 3 = 1,25 puntos (12,5% do total)

Cuestións do Bloque 4 = 1,25 puntos (12,5% do total)

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria deberá ser sempre anterior á reunión de sesión ordinaria de avaliación final. Esta data será debidamente anunciada.

Para os casos de alumnos en situación excepcional (só a 3ª suspenso, suba de nota) a data será acordada con eles, co único límite da sesión de avaliación final.

A duración máxima da proba será 90 minutos

11.11.2 PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN DESPOIS DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / NOVAE ACQUISITIONIS SINGULAR PROBATIO ANTE CONSUEM AESTIMATIONEM GLOBALEM

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA

Serán os establecidos con carácter xeral para todo o curso.

DESEÑO/ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados básicos, segundo as pautas de organización establecidas nesta programación:

1. Contidos correspondentes ao Bloque 1 (LINGUA LATINA)
2. Contidos correspondentes ao Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
3. Contidos correspondentes ao Bloque 3 (TEXTUS)
4. Contidos correspondentes ao Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / CORRECCIÓN DA PROBA:

Apartado 1 = 6 puntos

Apartado 2 = 1,5 puntos

Apartado 3 = 1,25 puntos.

Apartado 4 = 1,25 puntos.

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada e, polo tanto, tampouco a avaliación.

A non presentación á proba supoñerá que o alumnado obteña como cualificación académica NP.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria quedará fixada dentro do calendario xeral de probas programado polo centro.

O profesorado da materia, a través do titor no momento da entrega de boletíns correspondente á convocatoria ordinaria, facilitará aos/ás alumnos/as que deben presentarse a esta convocatoria información sobre as características da mesma e que, con carácter xeral, responderá ao especificado nesta programación.

A duración máxima da proba será 90 minutos, pero quedará a expensas da decisión organizativa xeral do centro para a convocatoria extraordinaria.

11.11.3 CONTIDOS MÍNIMOS PARA AVALIACIÓN EXTRAORDINARIAS / RES CONTINENTES MINIMAE AD SINGULARES PROBATIONES

Distinguiremos dous casos, en función das características de situación académica do alumnado que debe presentarse:

11.11.3.1 CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA PARA PERDA DO DEREITO Á AVALIACIÓN CONTINUA, ABANDONO DA MATERIA (ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA) OU DE CURSO SUSPENDIDO (POSTERIOR Á AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA)

Os contidos mínimos desta proba serán:

- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 1 (LINGUA LATINA)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 2 (ROMA: HISTORIA ET VITA)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 3 (TEXTUS)
- Estándares de aprendizaxe básicos do Bloque 4 (LEXICUM: VOCABULA ET DICTA)

11.11.3.2 CONVOCATORIA PARA 3ª AVALIACIÓN SUSPENSA OU SUBIR NOTA

Os contidos mínimos desta proba serán:

- 70% dos contidos impartidos para a 3ª avaliación
- 30% dos contidos da 1ª e 2ª avaliacións

11.11.3.3 CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA A RECUPERACIÓN DE LATÍN DE 1º BACHARELATO / MINIMAE CONTINENTES RES NECESSARIAE AD LINGVAE LATINAE 1º BACCALAUREATUS NOVAM ACQUISITIONEM

Segundo o mencionado no apartado anterior, distínguense as seguintes dúas situacións:

1. Recuperación de toda a materia (apartado 11.11.3.1): perda do dereito á avaliación, abandono da materia, proba extraordinaria de recuperación.

CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA A RECUPERACIÓN DO CURSO COMPLETO	
Bloque 1. LINGUA LATINA (60% da puntuación global)	
Linguas de España: linguas romances e non romances	Orixes do alfabeto latino
Análise morfolóxica e sintáctica	Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes
Flexión verbal: activa e pasiva	Elementos da oración: simple e composta. Tipos e nexos
Construcións de infinitivo e participio	
Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA (15% da puntuación global)	
Períodos da historia de Roma	Organización política e social romanas
Romanización de Hispania e de Gallaecia	A mitoloxía e a relixión
O exército romano	Obras públicas e urbanismo
Bloque 3. TEXTUS (12,5% da puntuación global)	
Tradución dun texto (previa análise morfolóxica e sintáctica)	Retroversión ao latín de frase/s en galego e/ou castelán
Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA (12,5% da puntuación global)	
Composición e derivación cultas: lexemas, prefixos e sufixos	Locucións latinas de uso actual
Mantemento de elementos lingüísticos latinos	Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. Etimoloxías

2. Recuperación exclusiva da 3ª avaliación (tendo previamente 2 primeiras superadas) ou subir nota (apartado 11.11.3.2):

CONTIDOS MÍNIMOS PARA RECUPERAR A 3ª AVALIACIÓN OU SUBIR NOTA	
CONTIDOS DA 3ª AVALIACIÓN (70% DA PROBA = 7 PUNTOS)	
Bloque 1. LINGUA LATINA: Análise morfolóxica e sintáctica e tradución de frases ou texto	
Oración simple	Oración composta (coordinadas e subordinadas). Tipos e nexos
Construcións de infinitivo	Construcións de participio
Bloque 2. ROMA: HISTORIA ET VITA	
Organización política e social de Roma	Arte romana
Obras públicas e urbanismo	
Bloque 3. TEXTUS	
Redacción en latín de frases sinxelas sobre un tema proposto	Retroversión ao latín dunha/s frase/s en galego e/ou castelán
Bloque 4. LEXICUM: VOCABULA ET DICTA	
Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. Etimoloxías	Mantemento de elementos lingüísticos latinos
Composición e derivación cultas: lexemas, prefixos e sufixos	Locucións latinas de uso actual
CONTIDOS DA 1ª-2ª AVALIACIÓN (30% DA PROBA = 3 PUNTOS)	
Linguas de España: linguas romances e non romances	Obras públicas e urbanismo
Romanización de Hispania e da Gallaecia	

11.12 PORCENTAXE DE FALTAS PARA A PERDA DO DEREITO Á AVALIACIÓN CONTINUA. CONSECUENCIAS / CENTESIMA PARS MUNERIS INFREQUENTIAE AD CONTINUAE AESTIMATIONIS IUS PERDENDUM. CONSEQUENTIAE

Co fin de establecer un criterio homoxéneo para aqueles casos en que, dado un número elevado de faltas de asistencia por parte do alumnado, sexa imposible aplicar o sistema de avaliación continua dos contidos da materia, este departamento fixa como límite o **30% de sesións**.

No caso de que se chegue a ese número de faltas, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación que o centro ten previstos, a consecuencia inmediata será que o alumnado deberá presentarse a unha proba extraordinaria para poder superar a materia.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA.

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba, será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

11.13 FIXACIÓN DE CRITERIOS PARA A DECLARACIÓN DE ABANDONO DA MATERIA. CONSECUENCIAS / AGENDARUM RERUM CONDITIO AD DISCIPLINAE NEGLECTAE INDICATIONEM. CONSEQUENTIAE

Entendemos por abandono de materia:

1. Non traer o material para seguir as clases.
2. Non realizar as actividades e traballos encomendados ou non entregalos na data prevista.
3. Entregar exames/probas en branco, con contido nulo ou excentricidades.
4. Non presentarse ás probas durante o curso e/ou ás recuperacións de avaliacións pendentes.
5. Amosar unha actitude pasiva:
 - non tomar notas nas clases.
 - non seguir as instrucións do profesorado.
 - non responder ás preguntas que se lle formulen.
 - non participar nos traballos en grupo.
 - realizar na clase actividades alleas ao contido da propia materia e sesión escolar.
6. Amosar unha actitude negativa:
 - manifestar condutas disruptivas (distraer, falar, non atender, molestar).

- absentismo.

Como consecuencia obvia destes comportamentos, que manifestan un claro desinterese pola materia, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación, o alumnado, para poder aprobar a materia, deberá superar a proba extraordinaria concibida para estes efectos.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de **PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA**

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba, será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

11.14 SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIA PENDENTE DE CURSOS ANTERIORES / CURA NOVAQUE ACQUISITIO ATQUE AESTIMATIO DISCIPLINAE EX SUPERIORI CURSU REPROBATAE:

11.14.1 PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIA DE CONTINUIDADE NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE / ADIUVAMINIS VIA AD DISCIPLINAE EX PRAECEDENTI CURSU REPROBATAE NOVAM ACQUISITIONEM

NON PROCEDE EN 1º BACHARELATO

11.14.2 MATERIA NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE E QUE NON SE ESTUDA NO ACTUAL / DISCIPLINA EX PRAECEDENTI CURSU REPROBATA NON HODIERNO STUDENDA

NON PROCEDE EN 1º BACHARELATO

11.14.3 ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS DA MATERIA DE CONTINUIDADE NON CURSADA ANTERIORMENTE / COGNITIONUM FIDES DE REPROBATA DISCIPLINA QVAE NON PER PRAECEDENTEM CURSUM STUDENDA

NON PROCEDE EN 1º BACHARELATO

11.14.4 AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS CLAVE / *POTISSIMARUM FACULTATUM AESTIMATIO*

Co fin de poder realizar unha avaliación final das competencias asignadas a esta materia, o departamento, co obxecto de contar cun deseño propio e útil, así como coa intención de achegar obxectividade e rigor no seu tratamento, establece as seguintes directrices:

11.14.4.1 REFERENTES

Para a realización da avaliación por competencias, este departamento tomará como referentes:

- O índice medio de participación de cada competencia nos diferentes bloques.
- A nota media resultante das tres avaliacións en cada bloque.

11.14.4.2 PROCEDEMENTO

Para avaliar as competencias, adoptouse o seguinte procedemento:

- Análise da frecuencia de cada competencia dentro de cada un dos 4 bloques.
- Tense en conta que hai competencias presentes nos 4 bloques e outras só en 3 e mesmo algunhas que só aparecen de maneira significativa en 1 ou 2 bloques

11.14.4.3 ASIGNACIÓN DE PUNTUACIÓN A CADA COMPETENCIA SEGUNDO OS BLOQUES NOS QUE SON MÁIS REPRESENTATIVAS

Competencia	Bloques de referencia	Fórmula para puntuación
CCL	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 3• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.
CAA	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 3• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.
CD	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2• Bloque 4	A nota será a mesma que se obteña da puntuación media dos tres bloques. A puntuación máxima será 8,75 (suma de 6,5 + 1,5 + 1,25) equivalente a 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 4,7 (=5).
CMCCT	<ul style="list-style-type: none">• Bloque 1• Bloque 2	Nota máxima global que se pode obter é 7,5 (6 + 1,5) que equivalerá a 10 puntos. A puntuación mínima para entender que a competencia está lograda será 3,75

		(=5)
CSC	<ul style="list-style-type: none"> Bloque 2 	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)
CCEC	<ul style="list-style-type: none"> Bloque 2 	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)
CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> Bloque 2 	Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)

10.14.4.4 INSTRUMENTO PARA AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS

MATERIA: LATÍN I	CURSO: 1º BACHARELATO	GRUPO:
☐ AVALIACIÓN PARCIAL:	☐ AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA	

DISCUPULORUM/ARUM TABULA	ÍNDICE DE LOGRO E PUNTUACIÓN DAS COMPETENCIAS ASOCIADAS											
	NON LOGRADO		LOGRADO			4 Bloques	4 Bloques	B1+B2+B4	B2	B2	B1 + B2	B2
	1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10	CCL	CAA	CD	CSC	CCEC	CMCCT	CSIEE
21.												
22.												
23.												
24.												
25.												
26.												
27.												
28.												
29.												
30.												
31.												
32.												

33.												
34.												
35.												
36.												
37.												
38.												
39.												
40.												
ESTADÍSTICA GLOBAL												

CLAVES			
<p>CCL: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global.</p> <p>A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.</p>	<p>CAA: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global.</p> <p>A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5</p>	<p>CD: A nota será a mediaa que se obteña da suma dos tres bloques. A puntuación máxima será 8,75 (=6+1,5+1,25) equivalente a 10, e a mínima para entender que a competencia está lograda será 4,7 (=5).</p>	<p>CMCCT: Bloque 1 + Bloque 2</p> <p>Nota máxima global que se pode obter é 7,5 (6 + 1,5) que equivalerá a 10 puntos. A puntuación mínima para entender que a competencia está lograda será 3,75 (=5)</p>
<p>CSC: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	<p>CCEC: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	<p>CSIEE: Bloque 2</p> <p>Nota máxima global 1,5 (=10)</p> <p>Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)</p>	

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE EN LATÍN DE 1º BACHARELATO / *ACCIONES AD DISSIMILITUDINES CURANDAS EX 1º BACCALAUREATUS LATINA LINGUA*

Un dos principios básicos que debe ter en conta toda intervención educativa é o da individualización, consistente en que o sistema educativo ofrezca a cada alumno ou alumna a axuda pedagóxica que necesiten en función das súas motivacións, intereses e capacidades de aprendizaxe. Desto xorde a necesidade de atender esta diversidade.

No BACHARELATO, agás excepcións moi puntuais, as diferenzas persoais en capacidades específicas, motivación e intereses non soen estar definidas, por máis que a propia organización do ensino permite que o alumnado teña unha resposta a esta diversidade mediante a elección de modalidades e itinerarios.

Aínda que non é doado xeralizar, posto que a tipoloxía é extensa, e é a observación do profesorado o factor decisivo para establecer o xénero de alumnado que ten ao seu cargo, bosquexase a continuación un modelo aproximado do alumnado "medio" que pode asistir ás clases de Latín 1º BACHARELATO:

- Alumnado que non cursou Cultura Clásica en 3º de ESO ni a materia de Latín en 4º ESO, e que, polo tanto, descoñece moitos dos aspectos (aínda que xerais) da civilización clásica e dos fundamentos lingüísticos do latín.
- Alumnado que opta por esta materia porque está orientado académica e profesionalmente e cre que lle vai ser útil.
- Alumnado motivado polos seus intereses de carácter literario, histórico e artístico: elixe esta materia porque lle gusta todo o relacionado coas humanidades. Non son moitos, averdade.
- Alumnado que realizou unha selección aleatoria e pouco meditada, ben porque non quere separarse dos seus amigos, que optaron por esta materia, ou porque cre que é algo fácil de aprobar, ou porque a elixiu por exclusión.
- Alumnado rexeitado, por falta de cupo, noutra materia.

Non obstante, desde as propias materias debemos acometer o tratamento da diversidade no BACHARELATO, e máis especificamente desde a materia de latín, desde dúas vías:

- c. A atención á diversidade na programación dos contidos, presentándoos en dúas fases: a información xeral e a información básica, que se tratará mediante esquemas, resumos, paradigmas, etc.
- d. A atención á diversidade na programación de actividades. As actividades constitúen un excelente instrumento de atención ás diferenzas individuais do alumnado. A variedade e abundancia de actividades con distinto nivel de dificultade permiten adaptarse ás diversas capacidades, intereses e motivacións.

Os dous principais problemas que se abordan en 1º BACHARELATO relaciónanse con diferenzas a nivel de grupo e individuais:

- 3. **A nivel de grupo**, poderemos atoparnos coa complicada situación de abordar as clases con alumnado que acceden a este nivel de 1º curso de BACHARELATO tan só con 1 ou 2 anos impartidos na asignatura, en relación coa elección da opcional homónima de 4º curso de ESO. Para solventar esta situación, o departamento deberá deseñar unha proposta de actividades complementarias que teñan como fin acadar no menor tempo posible o nivel mínimo de coñecementos propio do curso no que se está matriculado/a. Realizarase unha fase temporal de repaso efectivo de contidos mínimos do curso precedente, así como actividades diferenciadas.
- 4. **A nivel individual**, por primeira vez poderemos encontrar alumnado con altas capacidades como diagnosticados polas súas necesidades especiais, xunto con pendentos do curso anterior, cuxo fracaso non debe estar necesariamente relacionado coas capacidades ou aptitudes individuais.

Tanto no primeiro caso como no segundo, desempeñará un papel fundamental a **proba de avaliación inicial**, deseñada a tal fin, grazas á que se analizará a situación de partida de forma obxectiva, e se deseñarán as estratexias aplicables durante o curso.

Coa finalidade de levar cabo tales medidas, é recomendable realizar un diagnóstico e descrición do grupo ou grupos de alumnado aos que vai dirixida esta programación didáctica, así como unha valoración das necesidades individuais de acordo coas súas potencialidad y debilidades, con especial atención ao alumnado que require medidas específicas de apoio educativo (alumnado de incorporación tardía, con necesidades educativas especiais, con altas capacidades intelectuais...). Para todo iso, un procedemento moi adecuado será a avaliación inicial que se realiza no comezo do curso na que se identifiquen as competencias que o alumnado ten adquiridas, máis alá dos meros

coñecementos, que lle permitirá a adquisición de novas aprendizaxes, destrezas e habilidades. Respecto do grupo, será necesario coñecer as súas debilidades e fortalezas en canto á adquisición de competencias clave e funcionamento interno a nivel relacional e afectivo. Iso permitirá planificar correctamente as estratexias metodolóxicas máis adecuadas, unha correcta xestión da aula e un seguimento sistematizado das actuacións en canto á consecución de logros colectivos.

Tanto os posibles casos de altas capacidades como os de alumnado con necesidades educativas especiais deberán partir dun diagnóstico externo sobre o que se articulará, a través do departamento de orientación, a actuación posterior coa materia. Non obstante, tanto nun caso como noutro, desempeñarán un papel importante a selección de exercicios complementarios individuais que o departamento de latín ofrecerá ao alumnado e os tipos de actividades seleccionadas para responder á adaptación que este alumnado, con diagnóstico previo, necesita.

Calquera medida que consista en poñer en funcionamento actuacións que impliquen modificacións substanciais do currículo, é dicir, adaptacións de acceso ao currículo e adaptacións curriculares non significativas (priorización dos obxectivos e contidos, adaptacións metodolóxicas e procedementos e instrumentos de avaliación), deberán ser adoptadas desde o departamento de orientación e, de ser o caso, debidamente autorizadas polo órgano competente.

Entre as medidas que o departamento poderá utilizar para atender este alumnado figuran as seguintes:

3. **Actividades de reforzo:** Están pensadas para o alumnado que presenta problemas de aprendizaxe ou falta de base, co fin de que este tipo de alumnado acade os contidos mínimos. Consistirán en diferentes tipos de actividades vinculadas ás características dos bloques temáticos da materia: tratamento da información ou investigación (HISTORIA, CULTURA, ARTE E CIVILIZACIÓN, léxico), aumento dos exercicios necesarios para a análise morfolóxica e sintáctica, información gráfica sobre uso de dicionario.
4. **Ampliacións:** Están pensadas para aquel alumnado que pode e debe profundizar na aprendizaxe dos contidos. Teñen un tratamento similar ás actividades de reforzo coa excepción de que o seu carácter é máis analítico.

Tanto un tipo como o outro deben cumprir dúas características esenciais:

- Non deben ser demasiado sinxelas, para non ser pouco interesantes e motivadoras.
- Non deben ser demasiado difíciles, para non ser desmotivadoras.

En conclusión, para o alumnado con dificultades de aprendizaxe (con independencia da súa causa), o departamento preparará e entregarlle un material de apoio para traballar durante as fins de semana e períodos vacacionais. Este material (que se elaborará determinando aqueles aspectos que o alumnado non consegue realizar, os contidos que hai que traballar e a metodoloxía que hai que utilizar) deberao presentar rematado despois das fins de semana ou unha vez rematado o período vacacional. Nas clases poderán resolverse as súas dúbidas mentres o resto do alumnado prepara outra actividade. O tipo de traballo que se preparará obedecerá a unha ampla gama de exercicios e actividades, estruturada da seguinte forma:

- Exercicios previos para comprender mellor a materia.
- Exercicios prácticos variados para desenvolver os contidos necesarios.
- Exercicios de repaso daqueles coñecementos pouco adquiridos.
- Repaso de traducións realizadas para aprender a mecánica de tradución e reversión de textos.
- Do mesmo xeito, a aquel alumnado que amose especial interese procurarase entregarlle material (todo tipo de materiais e recursos na rede) para ofrecerlle a posibilidade de profundizar en aspectos concretos do programa de contidos.

13. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN LATÍN DE BACHARELATO/ *COLLATERALIUM ELEMENTORUM DEFINITIO EX BACCALAUREATUS LATINA LINGUA*

1. FOMENTO DA LECTURA, COMPRENSIÓN LECTORA, EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA (*Véxase, ademais, o "Plan de lecturas do departamento"*)

Ao tratarse o latín dunha lingua, un dos obxectivos primordiais é o tratamento da competencia en comunicación lingüística, e, para isto, considérase como un dos mellores procedementos o fomento da lectura e da escritura. Unha correcta competencia lectora e escritora facilita ademais os mecanismos que permiten a autonomía na aprendizaxe, a achega ás fontes de información e a posibilidade de estimular a formación do seu espírito estético.

A través da materia de Latín I, promoverase e fomentarse a lectura desde distintas vertentes:

- Dentro da dinámica das sesións de clase, procurarase que todo o alumnado lea e declame textos (incluídos textos clásicos adaptados) durante o proceso de

desenvolvemento das unidades didácticas para mellorar a súa comprensión lectora e a súa expresión oral e escrita.

- A exposición de traballos realizados cando sexa necesario.
- Traballo co vocabulario (derivación e composición, étimos, locucións) que proporcionará ao alumnado un mellor coñecemento do galego e do español e os seus correctos usos
- Propiciarase que o alumnado participe en todas aquelas actividades promovidas desde o plan de fomento da lectura a nivel de centro

2. PLAN TIC

O fomento do uso das TIC, como obxectivo legalmente establecido, será tamén un obxectivo importante para a materia de Latín, utilizando a rede informática para realizar traballos de investigación e encontrar información (uso dos contidos *on line* de páxinas web especializadas en contidos clásicos), incentivando no alumnado o uso dos recursos informáticos para, de ser o caso, presentación de traballos, así como medio de comunicación co profesorado (correo electrónico). Por outra banda, advertirase dos riscos que supón a utilización das TIC sen as debidas medidas de seguridade.

En resumo, a materia de latín en 2º de bacharelato contribuirá á aplicación das TIC no desenvolvemento do proceso de ensino – aprendizaxe a partir de:

- Na aula: utilización de proxeccións.
- Na aula de informática-audiovisuais ou biblioteca: manexo de ordenadores para a busca de información e elaboración de tarefas.
- Na casa: formulando traballos de consulta, busca, selección e elaboración da información.
- Presentando ao alumnado, como material didáctico complementario, unha proposta de páxinas web para a súa consulta e utilización.
- Utilización do correo electrónico para a interacción académica profesor-alumno e familias. Envío de información e material para traballar durante o curso.

3. OUTROS CONTIDOS TRANSVERSAIS (Véxase, ademais, as "Accións para contribuír ao Plan de convivencia")

Desde a materia de latín, e durante o seu desenvolvemento (a través de textos, temas de historia, cultura e civilización, expresións latinas, vocabulario específico e desde as actitudes individuais observadas), abordaranse fundamentalmente os seguintes contidos:

- **Educación ambiental:** Aínda que este concepto de educación ambiental non existía para os romanos, podemos asocialo á nosa materia ao observar moitos dos xacementos arqueolóxicos, situados en plena natureza; tamén ao falar de determinadas obras públicas (creación da rede de sumidoiros ou construción de acuedutos).
- **Educación para o consumo:** Pódese abordar a partir da gastronomía romana (festas e banquetes)
- **Educación para a paz e resolución de conflitos pola vía pacífica** (explicitación do plan de convivencia do centro). Tamén se pode ver cómo Roma levou a cabo unha política de expansión colonial e imperialista baseada na guerra, e cómo se crearon elementos de regulación para a paz e a convivencia (primeiras leis -Doce Táboas- e posteriormente o Dereito Romano). Por outro lado, tamén se pode abordar desde o estudo das clases sociais e o longo camiño cara aos dereitos iguais entre plebeos e patricios, así como a situación dos escravos.
- **Prevención da violencia**, en calquera das súas manifestacións, contra as persoas diferentes.
- **Igualdade entre homes e mulleres e prevención da violencia de xénero.** Principalmente tratarase este valor ao coñecer a vida da maioría das mulleres romanas, relegadas a un papel subsidiario e dependente (o pai ou o marido)
- **Educación para a saúde.** Este aspecto pode traballarse ao estudar os hábitos de hixiene dos romanos (baños, termas), o hábitat (salubridade e insalubridade nas casas, barrios, vilas de recreo) e o exercicio físico e coidado do corpo (manifestacións atléticas e deportivas).

**PROGRAMACIÓN DE LATÍN
DE 2º CURSO DE BACHARELATO**

***LINGVAE LATINAE PROGRAMMA GRADUS
SECUNDI BACCALAUREATUS***

1. INTRODUCCIÓN / PRAEFATIO

A materia Latín II na etapa de bacharelato ten como finalidade principal que o alumnado profundice no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e a cultura latinas, facendo fincapé, asemade, no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental. Ademais, posto que nesta etapa se aborda con maior detalle o estudo da lingua —en virtude de súa riqueza e complexidade estrutural— esta maior atención á lingua latina constitúe en por si non só un importante exercicio intelectual, senón que, ao mesmo tempo, proporciona unha sólida base científica para o estudo e perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.

Conforme esta perspectiva, no currículo oficial o estudo da materia organizouse en bloques que, con lixeiros matices, se corresponden cos do primeiro curso. Estes bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización romana, sen as que non é posible apreciar a importancia do legado latino na súa verdadeira dimensión.

O primeiro destes bloques do currículo oficial (que nesta programación, ao igual que os demais, será adaptado ás esixencias da ABAU en Galicia) céntrase en analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego e do castelán e das demais linguas romances. Para a explicación deste feito, que tradicionalmente foi esgrimido como un dos principais argumentos para xustificar a importancia da materia, é necesario coñecer o marco xeográfico no que se desenvolve a civilización romana, marco que varía sustancialmente ao longo da súa dilatada historia. Ao mesmo tempo, xa que este tema foi iniciado no curso de 1º, seguirase traballando o concepto de lingua romance e profundizarase no tratamento máis científico do termo e nas clasificacións que se establecen dentro do mesmo.

Neste segundo curso, profundizarase no coñecemento máis netamente lingüístico da materia, é dicir, na morfoloxía e na sintaxe (BLOQUES 2 e 3), dúas realidades inseparables que conforman e integran a vertente gramatical da lingua. Preténdese que o alumno aumente o seu coñecemento sobre a flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración. A sintaxe, pola súa banda, ocúpase de estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade.

No segundo curso, o bloque de cultura está dedicado á literatura (BLOQUE 4), de modo que o alumno coñeza as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores e obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior, así como que coñeza os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e cultura europea e occidental.

Ao estar realizando o segundo curso da materia, o mellor coñecemento da lingua permitirá ao alumnado entrar en contacto directo con algúns fragmentos das obras orixinais, aumentando a comprensión dos textos literarios clásicos latinos co fin de entender as claves da sociedade na que viron a luz. Se a lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para adentrarse no coñecemento da civilización latina, non existe mellor instrumento para o estudo de ambas as dúas que os propios textos, aos que se dedica outro dos bloques de contidos previstos para o curso (BLOQUE 5). Preténdese deste modo facer fincapé na necesidade de estudar en todo momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados.

Por último, dedícase un bloque ao estudo do léxico (BLOQUE 6), entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para poñer de manifesto a pervivencia das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda ao alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos (mediante o estudo dos mecanismos de composición e derivación) ou a descubrir o doutros que non utilizara anteriormente (locucións e expresións latinas), incorporándoos ao seu vocabulario habitual.

2. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA / PROPOSITA ITINERIS EDUCATIVI UNIVERSA

Segundo se recolle no artigo 26 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, o bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3. OBXECTIVOS XERAIS DE LATÍN NO BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE BACCHALAUREATUS PROPOSITA UNIVERSA*

O ensino do Latín no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Coñecer e utilizar os fundamentos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina e iniciarse na interpretación e tradución de textos de dificultade progresiva.
2. Reflexionar sobre os elementos substanciais que conforman as linguas e recoñecer compoñentes significativos da flexión nominal, pronominal e verbal latina nas linguas modernas derivadas do latín ou influídas por el, especialmente no galego e castelán.
3. Analizar textos latinos diversos, orixinais, adaptados e traducidos, mediante unha lectura comprensiva e distinguir as súas características esenciais e o xénero literario ao que pertencen.
4. Recoñecer elementos da lingua latina que han evolucionaron ou que permanecen nas nosas linguas e aprezaos como clave para a súa interpretación.
5. Buscar información sobre aspectos relevantes da civilización romana, indagando en documentos e en fontes variadas, analízalos criticamente e constatar a súa presenza ao longo da historia.
6. Identificar e valorar as principais achegas da civilización romana no noso contorno e apreza a lingua latina como instrumento transmisor de cultura.
7. Valorar a contribución do mundo romano na súa calidade de sistema integrador de diferentes correntes de pensamento e actitudes éticas e estéticas que conforman o ámbito cultural europeo.

4. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DE LATÍN NO BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE BACCALAUREATUS SINGULARIA PROPOSITA*

1. A materia de Latín no bacharelato achega as bases lingüísticas, históricas e culturais precisas para entender aspectos esenciais da civilización occidental, permite unha reflexión profunda sobre as linguas galega e castelá e contribúe eficazmente á aprendizaxe das linguas modernas de orixe romance, ou doutras influídas polo latín.
2. O estudo da lingua latina nos seus aspectos fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e léxico ten en si mesmo un alto valor formativo como instrumento de estruturación mental para o alumnado que optase por unha primeira especialización no campo das humanidades ou das ciencias sociais.
3. A coincidencia de seu estudo co da lingua grega, ao tempo que invita a un tratamento coordinado, permite comprender a estrutura flexiva das dúas linguas clásicas, tan ricas en contido e tan fecundas na súa contribución ás linguas modernas.
4. A lectura comprensiva e o progresivo adestramento nas técnicas de tradución de textos latinos, orixinais ou elaborados, de dificultade gradual, así como a retroversión de textos das linguas utilizadas polo alumnado, serven para fixar as estruturas lingüísticas básicas e supoñen un valioso exercicio de análise e síntese aplicable a calquera outra aprendizaxe.
5. A lectura de textos traducidos e orixinais constitúe un instrumento privilexiado para poñer ao alumnado en contacto coas máis notables mostras da civilización romana: a creación literaria e a produción artística; a ciencia e a técnica; as institucións políticas, relixiosas e militares; a vida familiar, a organización social e a ordenación xurídica.
6. A selección de textos de xéneros e épocas diversas atenderá ao criterio de ofrecer unha visión completa e equilibrada da historia e a sociedade romanas. A sistematización de todos eses datos extraídos de diversas fontes documentais, incluídas as que brindan as tecnoloxías da información e comunicación, e a súa comparación constante cos que ofrecen as sociedades actuais permitirán unha valoración razoada da achega de Roma á conformación do ámbito cultural e político europeo.
7. O estudo do léxico latino e a súa evolución fonética, morfolóxica e semántica nas linguas romances, xunto á observación da persistencia ou a transformación nelas das estruturas sintácticas latinas, permite apreciar as linguas na súa dimensión diacrónica, como entes vivos en constante desenvolvemento, e valorar o amplo grupo das linguas romances faladas en Europa como o produto desa evolución no momento actual.

Estes obxectivos xerais e específicos formulados para a materia serán tratados en Latín I e II:

- Corresponde ao primeiro curso a asimilación das estruturas da morfoloxía regular, os valores sintácticos máis usuais, as nocións elementais de evolución fonética e os aspectos básicos da civilización romana, aplicando eses coñecementos á análise e tradución de textos breves e sinxelos.
- Compete ao Latín II a consolidación dos contidos anteriores e a súa ampliación co estudo da morfoloxía irregular, os procedementos de subordinación, as construcións sintácticas propias da lingua latina, a evolución do léxico e o tratamento de aspectos específicos do legado romano, aplicando os procedementos de análise e as técnicas de tradución a textos de maior complexidade e distinguindo neles as características do xénero literario ao que pertencen, co fin de obter unha mellor comprensión do pensamento e da tradición clásica e a valoración da súa continuidade na nosa sociedade, lingua e cultura.

5. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO LATÍN EN 2º DE BACHARELATO / *LINGVAE LATINAE SECUNDI GRADUS BACCALAUREATUS SINGULARIA PROPOSITA*

1. Coñecer a gramática da lingua latina, incorporando as excepcións morfolóxicas, as categorías morfolóxicas e as estruturas sintácticas que non se chegaron a estudar en 1º curso de bacharelato ou se estudaron nun nivel máis superficial.
2. Ampliar o coñecemento do vocabulario (tanto para o desenvolvemento a nivel persoal como para o dominio da materia neste nivel).
3. Traducir e comprender textos latinos orixinais de dificultade media tanto en prosa como en verso.
4. Dominar suficientemente o manexo e uso do dicionario.
5. Identificar elementos léxicos e os principais procedementos de composición e derivación do latín e a súa aplicación a termos en lingua galega ou en lingua castelá.
6. Recoñecer os elementos léxicos da herdanza latina que permanecen nas linguas faladas polo alumnado.
7. Reflexionar sobre os elementos fundamentais que constitúen as linguas e as súas influencias mutuas no espazo e no tempo, recoñecendo as relacións existentes entre as estruturas da lingua latina e doutras linguas derivadas que foron profundamente influídas por ela, e os compoñentes significativos desa herdanza (flexión nominal, pronominal e verbal).
8. Identificar e valorar as principais achegas da cultura romana no seu aspecto literario e de romanización de Galicia, e da súa lingua como instrumento transmisor de cultura.

9. Captar os valores éticos, estéticos , literarios, políticos, etc., que conforman a cultura latina, identificando nela as fontes de amplas parcelas do pensamento contemporáneo.
10. Recoñecer os elementos da herdanza latina que permanecen no mundo actual e consideralos como unha das claves para a interpretación deste.
11. Analizar e interpretar textos diversos, traducidos e orixinais, mediante unha lectura comprensiva, distinguindo as súas características esenciais e a súa evolución, e analizando a estrutura, o pensamento e a ideoloxía que neles se reflicte, cunha actitude crítica ante o mundo latino e o actual.
12. Capacitar o alumnado para enfrontarse á Proba de Avaliación de Bacharelato para o Acceso á Universidade ABAU), deseñada polo grupo de traballo de Latín da CIUG.

6. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Á CONSECUCIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE. PERFIL COMPETENCIAL / *DISCIPLINAE CONTRIBUTIO AD FACULTATES POTISSIMAS CONSEQUENDAS. COGNITIVA LINEAMENTA*

As competencias do currículo establecidas pola normativa básica para o noso sistema educativo son:

- a) Comunicación lingüística (CCL)
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)
- c) Competencia dixital (CD)
- d) Aprender a aprender (CAA)
- e) Competencias sociais e cívicas (CSC)
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)
- g) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A materia de Latín, segundo o marco normativo actualmente vixente, desempeñará un papel esencial, xunto coas demais materias que cursa o alumnado, no desenvolvemento e adquisición das competencias.

Por outra parte, resulta evidente que a materia de Latín contribuirá en maior medida ao desenvolvemento de determinadas competencias, polo que é preciso sinalar en que aspectos contribúe a materia a ese desenvolvemento en cada unha, explicitándoos a continuación:

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Comunicación lingüística	<ul style="list-style-type: none"> • Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e disfrute. • Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas extranxeiras. • Comprensión e expresión correcta de textos diversos que permiten unha mellor interacción social. • Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades. • Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación. • Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido. • Facilitade para a aprendizaxe de linguas extranxeiras e a comunicación oral e escrita nas mesmas. • Fomento da capacidade creativa lingüística. • Melloría na comprensión e a emisión de mensaxes orais e escritas. • Melloría na motivación da aprendizaxe a partir da melloría na comprensión e expresión lingüísticas. • Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual. • Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura de textos orixinais.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos. • Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan. • Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos. • Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións.

	<ul style="list-style-type: none"> • Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc. • Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias. • Desenvolvemento do pensamento científico mediante a aplicación de métodos propios da disciplina. • Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios. • Elaboración de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia. • Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías. • Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.
--	--

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Competencia dixital	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento e uso das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información, a súa elaboración e uso para a comunicación, así como a creación de contidos. • Fomento do traballo colaborativo. • Busca de información mediante motores de busca. • Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais. • Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos. • Creación de contidos en distintos formatos (imagen, texto, audio, etc.). • Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki). • Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.
Aprender a aprender	<ul style="list-style-type: none"> • Motivación por aprender. • Organización e xestión da propia aprendizaxe. • Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe. • Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados. • Capacidade de aprendizaxe en grupo.
Competencias sociais e cívicas	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais. • Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica.

	<ul style="list-style-type: none"> • Análise de situacións para a resolución de conflitos. • Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade. • Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia. • Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais. • Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde el estudo da súa evolución histórica. • Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural. • Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade. • Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.
--	---

COMPETENCIA	MODO DE CONTRIBUCIÓN DA MATERIA
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade para pensar de forma creativa. • Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos. • Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.). • Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas. • Comunicación e presentación de proxectos. Capacidade de traballo individual e en grupo. • Capacidade de autoavaliación. • Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para acadar os obxectivos planificados polo alumnado.
Conciencia e expresións culturais	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecemento do legado cultural e artístico da Roma antiga. • Aprezo e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas. • Análise do legado cultural e artístico da Roma antiga como elemento fundamental da cultura europea. • Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumnado. • Desenvolvemento do interese polas manifestacións culturais e artísticas. • Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das diversas manifestacións artísticas romanas e o seu influxo nas manifestacións culturais e artísticas ao longo da historia ata a cultura e a arte contemporánea. • Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprezo pola herdanza cultural e artística.

Para determinar o perfil competencial da materia Latín II, abordaremos os seguintes apartados:

a) Na seguinte táboa establécense as conexións existentes entre os obxectivos da materia Latín II e o desenvolvemento dunha determinada competencia.

OBXECTIVOS DE LATÍN II	PRINCIPAIS COMPETENCIAS QUE CONTRIBÚE A DESENVOLVER
Identificar os principais aspectos e realizacións culturais de Roma, con especial atención á literatura e recoñecer os elementos desa herdanza latina que permanecen no mundo e na cultura actuais e consideralos como unha das claves para a interpretación deste.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC
Valorar as aportacións do legado cultural de Roma, especialmente da literatura, como elemento integrador de diferentes correntes de pensamento e actitudes (éticas, estéticas) que conforman o ámbito cultural europeo ao que o alumnado pertence.	CCL CD CAA CSC CSIEEC CCEC
Desenvolver o sentimento de pertencenza á unidade cultural que é Europa, en cuxa base está o mundo latino, con actitudes de tolerancia e respecto cara aos seus distintos pobos e os doutras zonas do mundo.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC
Buscar información sobre aspectos relevantes da civilización romana, indagando en documentos e en fontes variadas, con aplicación das novas tecnoloxías, analízalos críticamente e constatar a súa presenza ao longo da historia.	CCL CMCT CD CAA CSIEE
Identificar os principais cambios na evolución do léxico latino ás linguas romances de España, contribuíndo así a un mellor coñecemento e aprezo desas linguas por parte do alumnado.	CCL CMCT CSIEE

	CCEC
Identificar a orixe latina do acervo léxico das linguas romances faladas polo alumnado, así como os principais procedementos de composición e derivación do latín e su pervivencia nas linguas romances.	CCL CMCT CSIEE CCEC
Recoñecer o papel integrador do latín en distintas áreas da ciencia, filosofía, historia, literatura, arte, arquitectura e en xeral na cultura e historia de Occidente.	CCL CMCT CD CAA CCEC
Coñecer e utilizar os aspectos fonéticos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina, aplicándoos correctamente na interpretación e tradución de textos orixinais latinos.	CCL CMCT CAA
Analizar e interpretar textos diversos, traducidos e orixinais, mediante unha lectura comprensiva, distinguindo os xéneros literarios, as súas características esenciais e evolución, e analizando a estrutura lingüística, o pensamento e a ideoloxía que neles se reflicte, cunha actitude crítica ante o mundo latino e o mundo actual.	CCL CAA CSC CSIEE CCEC

De acordo coa relación anterior, pódese dicir que a materia de Latín II, desde a perspectiva dos seus obxectivos, presenta o seguinte perfil competencial:

COMPETENCIA	FRECUENCIA ASIGNADA
CCL	100%
CAA	77,77%
CCEC	77,77%
CSIEE	77,77%
CMCT	55,55%
CSC	44,44%
CD	33,33%

De todo isto, pode deducirse que, segundo os obxectivos específicos establecidos, a priorización competencial e, por ende, o seu perfil están configurados do seguinte xeito:

9. A materia de Latín II está vinculada fundamentalmente á COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA.
10. A materia de Latín II pode desenvolver, nunha porcentaxe significativa, as seguintes competencias: APRENDER A APRENDER, CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS e SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR.
11. A materia de Latín II vencélase dun xeito menos significativo coas seguintes competencias: MATEMÁTICA E CIENCIAS E TCNOLOXÍA, SOCIAL E CÍVICA e a DIXITAL

b) Correlación entre bloques e competencias que se desenvolven con cada un deles:

BLOQUE	COMPETENCIAS (%)
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 100% ▪ CAA: 66,66% ▪ CCEC: 66,66% ▪ CMCCT: 33,33% ▪ CD: 33,33%
Bloque 2. Morfoloxía	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 100% ▪ CAA: 71,4% ▪ CD: 42,8% ▪ CMCCT: 28,5%
Bloque 3. Sintaxe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 100% ▪ CAA: 100%
Bloque 4. Literatura latina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 71,4% ▪ CCEC: 71,4% ▪ CSC: 42,8% ▪ CD: 42,8% ▪ CMCCT: 28,5% ▪ CAA: 14,2%
Bloque 5. Textos	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 100% ▪ CAA: 60% ▪ CCEC: 60% ▪ CSC: 40% ▪ CD: 20%
Bloque 6. Léxico	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL: 100% ▪ CD: 80% ▪ CMCCT: 40% ▪ CCEC: 40% ▪ CAA: 20% ▪ CSC: 20%

Para maior claridade neste ámbito, ofrécese a seguinte táboa:

COMPETENCIA	% DE PRESENZA POR Nº DE BLOQUES	% MEDIA PARA PERFIL DA MATERIA

CCL	6 de 6 (100%)	95,2%
CAA	6 de 6 (100%)	55,3%
CD	5 de 6 (83%)	36,5%
CCEC	4 de 6 (66%)	39,6%
CMCCT	4 de 6 (66%)	20,5%
CSC	3 de 6 (50%)	17,1%
CSIEE	-----	-----

c) Correlación entre estándares de aprendizaxe asignados e competencias clave:

COMPETENCIA	PRESENZA EN BLOQUES	% ESTÁNDARES/TOTAL	ESTÁNDARES ASIGNADOS
CCL	6 de 6	93,7%	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B1.1.1 • LA2B1.2.1 • LA2B1.2.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B2.1.1 • LA2B2.2.1 • LA2B2.3.1 • LA2B2.4.1 • LA2B2.4.2 • LA2B2.5.1 • LA2B2.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B3.1.1 • LA2B3.2.1 • LA2B3.3.1 • LA2B3.4.1 • LA2B3.5.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.2.1 • LA2B4.3.2 • LA2B4.4.1 • LA2B4.5.1 • LA2B4.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.1.1 • LA2B5.2.1 • LA2B5.2.1 • LA2B5.4.1 • LA2B5.5.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.1.1 • LA2B6.2.1 • LA2B6.2.2 • LA2B6.3.1 • LA2B6.4.1
CMCT	4 de 6	21,8%	• LA2B1.2.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B2.2.1 • LA2B2.3.1
			• -----
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.1.1 • LA2B4.3.1

			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.1.1 • LA2B6.3.1

COMPETENCIA	PRESEZA EN BLOQUES	% ESTÁNDARES/TOTAL	ESTÁNDARES ASIGNADOS
CD	5 de 6	37,5%	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B1.2.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B2.4.1 • LA2B2.5.1 • LA2B2.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.3.2 • LA2B4.5.1 • LA2B4.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.2.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.1.1 • LA2B6.2.1 • LA2B6.2.2 • LA2B6.3.3
CAA	6 de 6	53%	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B1.1.1 • LA2B1.2.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B2.1.1 • LA2B2.4.1 • LA2B2.4.2 • LA2B2.5.1 • LA2B2.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B3.1.1 • LA2B3.2.1 • LA2B3.3.1 • LA2B3.4.1 • LA2B3.5.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.2.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.1.1 • LA2B5.2.1 • LA2B5.3.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.2.1
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
CSC	3 de 6	18,7%	<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.4.1 • LA2B4.5.1 • LA2B4.5.2
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.3.1 • LA2B5.4.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.3.1
CSIEE	0 de 6	0%	<ul style="list-style-type: none"> • -----
CCEC	4 de 6	34,4%	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B1.1.1 • LA2B1.2.1
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • -----
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B4.1.1 • LA2B4.2.1 • LA2B4.3.1 • LA2B4.4.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.3.1

			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.4.1 • LA2B5.5.1
			<ul style="list-style-type: none"> • LA2B6.3.1 • LA2B6.4.1

De acordo cos datos extraídos a partir da análise efectuada sobre o número dos estándares de aprendizaxe relacionados con cada competencia, pódese concluír que a frecuencia e importancia do conxunto de competencias clave establecidas pola lexislación vixente con respecto á materia de Latín II, e, xa que logo, o perfil competencial desta, queda establecido como segue:

PERFIL COMPETENCIAL ESPECÍFICO DA MATERIA LATÍN II					
COMPETENCIA CLAVE	ÍNDICE DE FRECUENCIA / IMPORTANCIA. PERFIL COMPETENCIAL BÁSICO DA MATERIA				
	Absoluta (100-90%)	Moita (90-70%)	Bastante (70-40%)	Pouca (40-25%)	Escasa/Nula (≤25%)
CCL	X				
CMCT					X
CD				X	
CAA			X		
CSC					X
CSIEE					X
CCEC				X	

7. CURRÍCULO DA MATERIA, SEGUNDO A NORMATIVA VIXENTE / DISCIPLINAE CURRICULUM EX HODIERNA LEGE

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 2. Morfoloxía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer as categorías gramaticais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.	▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ l ▪ d	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declinaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán. ▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA
▪ l ▪ d	▪ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	▪ B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.	▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán ▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
Bloque 3. Sintaxe				
▪ e	▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	▪ B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas.	▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	▪ CCL ▪ CAA

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
Bloque 4. Literatura latina				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCL

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ n ▪ h ▪ p	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea. ▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sérvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
Bloque 5. Textos				
▪ e	▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d	▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b	▪ B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	▪ B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	▪ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ a	▪ B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ h	▪ B5.4. Identificación das características formais dos textos.	▪ B5.5. Identificar as características formais dos textos.	▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	▪ CCL ▪ CCEC
Bloque 6. Léxico				
▪ e ▪ p	▪ B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	▪ B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ d ▪ g ▪ p	▪ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	▪ B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza. ▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CD ▪ CCL

Latín II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC

8. ADAPTACIÓN DO CURRÍCULO Á PROBA DE AVALIACIÓN DE BACHARELATO PARA O ACCESO Á UNIVERSIDADE (ABAU - CIUG) / DISCIPLINAE ACCOMMODATIO AD BACCALAUREATUS AESTIMATIONEM INGRESSUS UNIVERSITATIS CAUSA

8.1 CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES E PESO ESPECÍFICO GLOBAL NA AVALIACIÓN (CURRÍCULO DE LATÍN II / ABAU - CIUG) / CONVENIENTIA THEMATUM CUM SPECIFICO PONDERE UNIVERSO EX AESTIMATIONE

CIUG	CURRÍCULO LATÍN II
Parte 1: TEXTOS (ata 6 puntos)	BLOQUE 5: TEXTOS

<ul style="list-style-type: none"> • Eutropio • Fedro 		
Parte 2: MORFOLOXÍA E SINTAXE (ata 1 punto)	MORFOLOXÍA: Ata 0,5 puntos	BLOQUE 2: MORFOLOXÍA
	SINTAXE: Ata 0,5 puntos	BLOQUE 3: SINTAXE
Parte 3: LITERATURA (ata 1,5 puntos): 2 preguntas para contestar 1. <ul style="list-style-type: none"> • Teatro. Plauto • Oratoria e retórica. Cicerón • Historiografía. Tito Livio • Épica. Virxilio • Lírica. Horacio 		BLOQUE 4: LITERATURA LATINA
Parte 4: LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO (ata 1,5 puntos): 3 preguntas para contestar 2 (ata 0,75 puntos cada pregunta). <ul style="list-style-type: none"> • Derivación e composición • Locucións ou expresións latinas (150) • Comentario etimolóxico de topónimos (75) 		• BLOQUE 6: LÉXICO
		• BLOQUE 1: O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES

8.2 CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES TEMÁTICOS E PESO ESPECÍFICO GLOBAL NA AVALIACIÓN PARA A ABAU (CURRÍCULO DE LATÍN II / ABAU) / *CONVENIENTIA THEMATUM CUM SPECIFICO PONDERE UNIVERSO EX ABAU AESTIMATIONE*

BLOQUE TEMÁTICO ABAU		PESO ESPECÍFICO ABAU	
1. TEXTOS		Ata 6 puntos (60%)	
	MORFOLOXÍA	Ata 0,5 puntos (5%)	

2. MORFOLOXÍA E SINTAXE			Ata 1 punto (10 %)
	SINTAXE	Ata 0,5 puntos (5%)	
3. LITERATURA		Ata 1,5 puntos (15%)	
4. LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO		Ata 1,5 puntos (15%)	

8.3 CORRESPONDENCIA ENTRE BLOQUES TEMÁTICOS ABAU / ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E PONDERACIÓN GLOBAL / *THEMATUM CONVENIENTIA ABAU CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS ATQUE UNIVERSO PONDERE*

BLOQUES ABAU	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE APLICABLES	COMPETENCIAS	% VALORACIÓN	% VALORACIÓN GLOBAL
1. TEXTOS	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	27%	

	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CAA CCL 	30%	60%
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC CCEC CCL 	1%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CCL 	1%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC 	1%	

BLOQUES ABAU	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE APLICABLES	COMPETENCIAS	% VALORACIÓN	% VALORACIÓN GLOBAL
2.a) MORFOLOXÍA	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	1,75%	5%
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL 	0,05%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL 	3%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL CAA 	0,05%	

	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	0,05%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán 	<ul style="list-style-type: none"> CD CAA CCL 	0,05%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD 	0,05%	

BLOQUES ABAU	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE APLICABLES	COMPETENCIAS	% VALORACIÓN	% VALORACIÓN GLOBAL
2.b) SINTAXE	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	0,25%	5%
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	1,25%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaaas para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	0,25%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL 	2 %	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	1,25%	

BLOQUES ABAU	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE APLICABLES	COMPETENCIAS	% VALORACIÓN	% VALORACIÓN GLOBAL
3. LITERATURA	▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCEC	0,25%	15%
	▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC	3,75%	
	▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	▪ CMCCT ▪ CCEC	0,25%	
	▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	▪ CD ▪ CCL	10%	
	▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC	0,25%	

	<ul style="list-style-type: none"> LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD CCL 	0,25%	
	<ul style="list-style-type: none"> LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CD CCL 	0,25%	

BLOQUES ABAU		ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE APLICABLES	COMPETENCIAS	% VALORACIÓN	% VALORACIÓN GLOBAL
4. LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES LÉXICO	c) Comentario etimolóxico	<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC 	0,25%	15%
	c) Comentario etimolóxico	<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CCL CCEC 	0,25%	
	c) Comentario etimolóxico	<ul style="list-style-type: none"> LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL CAA 	0,50%	
	a) Derivación e composición	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CD 	0,25 %	
	b) Locucións ou expresións	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCL CD 	0,25 %	
	c) Comentario etimolóxico de topónimos	<ul style="list-style-type: none"> LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCL 	4,50 %	

	b) Locucións ou expresións	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL 	4,50 %	
	a) Derivación e composición	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC 	4,50 %	

9. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS / *SINGULARITAS AD METHODOLOGIAM ATTINENS*

9.1 PRINCIPIOS METODOLÓXICOS NORMATIVOS/ *PRINCIPIA AD METHODOLOGIAM ATTINENTIA EX LEGE*

No artigo 27 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, establécense como principios metodolóxicos do Bacharelato os seguintes:

- Teranse en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais.
- Favorecerase o traballo individual e en grupo, o pensamento crítico e rigoroso, as técnicas e hábitos de investigación e a aplicación do aprendido.
- Usaranse as TIC como elemento para a aprendizaxe.
- Contribuirase a fomentar as habilidades de comprensión lectora e de uso da información e a capacidade de se expresar correctamente en público.
- Estimularase o uso, por parte do alumnado, e manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedentes de diferentes fontes.
- As materias lingüísticas do centro asunirán establecer acordos, como mínimo, sobre incluírán, polo menos, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar en cada unha delas, co fin de facilitar unha maior integración do currículo no ámbito lingüístico.

Desde o departamento de Latín, asumírase o desenvolvemento destes principios metodolóxicos legais con carácter xeral, en función das necesidades de desenvolvemento da materia ao longo do curso académico, sen prexuízo de establecer concrecións e melloras metodolóxicas específicas que faciliten o proceso de ensino-aprendizaxe.

9.2 ESPECIFICACIÓNS METODOLÓXICAS PARA LATÍN II / *SINGULARITATES AD METHODOLOGIAM ATTINENTES DE SECUNDI CURSUS LATINA LINGUA*

Atendendo ao currículo oficial e á súa concreción e adaptación á ABAU, considérase oportuno e conveniente non utilizar para este nivel de estudos ningún libro de texto dos actualmente existentes no mercado editorial e elaborar unha programación "ad hoc" que trate de cinxirse aos coñecementos mínimos esixibles, co fin de garantir un correcto aproveitamento da materia Latín II que, *velis nolis*, está enfocada á superación da proba de acceso á universidade.

Para eses efectos, os contidos adaptados do currículo oficial á ABAU que se expresan nesta programación e que coinciden en máis dun 90% aparecen estruturados en 4 grandes bloques:

- No primeiro bloque (TEXTOS), abordarase o estudo de textos breves (en extensión similar, aínda que non sempre coincidente, aos tratados nas probas de acceso á universidade) dos dous autores propostos polo grupo de traballo para a ABAU (Eutropio e Fedro). Serán textos orixinais. Previamente ao inicio do traballo con estes autores, seleccionaranse unha serie de diferentes textos "ad hoc" para tratar de introducir os elementos básicos de interpretación e tradución, así como os aspectos fundamentais de análise morfolóxica e sintáctica (que son máis propios, por distribución, do segundo bloque, aínda que están directamente conectados con este) que permitan asegurar e ampliar estes coñecementos iniciados en Latín I e que son a base de Latín II. Por razóns obvias de ponderación na proba de acceso á universidade, esta será a actividade máis importante que o alumnado deberá realizar ao longo do curso. Para estes efectos, cómpre que o alumnado, a partir das instrucións efectuadas polo profesorado, teña un dominio suficiente do uso e manexo do dicionario de latín, que se convertirá nun instrumento indispensable para acadar os obxectivos propostos. Será tamén un elemento importante o incremento de vocabulario latino que o alumnado deberá adquirir para facilitar a comprensión dos textos sen recorrer innecesariamente ao dicionario.
- No segundo bloque (MORFOLOXÍA E SINTAXE), estudaranse de forma progresiva, pero con maior profundidade e insistencia que en Latín I, as estruturas morfosintácticas regulares e irregulares de maior rendimento nos textos latinos. Os contidos gramaticais traballaranse de forma parcial, de modo que cada sesión de clase comprenda unha primeira parte teórica e unha segunda parte de realización de actividades variadas (análise morfolóxica e sintáctica de frases orixinais e/ou adaptadas de autores latinos, exercicios de complementación, etc.) que permitirán ao alumnado exercitar a súa capacidade de razoamento e consolidación dos coñecementos adquiridos. Resulta evidente a conexión entre o primeiro e segundo bloque, porque para poder entender e traducir un texto é imprescindible coñecer as estruturas morfolóxicas e sintácticas e sintácticas do mesmo.
- No terceiro bloque (LITERATURA LATINA), abordarse o estudo, tal como se propón desde a CIUG, de 5 xéneros literarios e, dentro de cada un, do autor máis representativo destes. Neste bloque, analizaranse os trazos distintivos ou características esenciais de cada xénero proposto (teatro, historiografía, lírica, épica e oratoria e retórica), así como a importancia de cada un dos autores considerados como representativos (Plauto, Tito Livio, Horacio,

Virxilio e Cicerón) e das súas obras. Para estes efectos, o profesorado facilitará, explicándoo, o material que vai proporcionar ao alumnado así como páxinas web recomendadas en Internet, sobre as que este poderá ampliar e organizar esquemas, resumos, investigacións, etc., co fin de contribuír a un maior dominio sobre cada aspecto concreto.

- No cuarto bloque (O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO), seguindo as instrucións da CIUG e tratando de dirixir e acentuar os esforzos do alumnado naqueles aspectos que van ser avaliados na ABAU, abordaranse os tres seguintes ámbitos:

- 1) Composición e derivación. Trataranse os procedementos de composición e derivación máis produtivos no latín para un mellor coñecemento do léxico e do seu reflexo nas linguas galega e castelán, de modo que o alumnado estea en condicións de recoñecer eses elementos e inferir o significado que lle transfiren ás palabras das dúas linguas. O profesorado facilitará ao alumnado unha relación destes mecanismos e complementará a súa achega, ademais das aclaracións correspondentes, con exercicios de recoñecemento e explicación do valor que cada elemento proporciona ás palabras.

- 2) Locucións e expresións latinas. Tratarase de que o alumnado coñeza o significado das 150 propostas pola CIUG e que responda de maneira efectiva ao seu uso nos contextos correspondentes. O profesorado facilitará ao alumnado unha relación (dividida por avaliacións, a razón de 50 por cada unha delas), incidindo no significado que teñen, o seu contexto de uso e a súa correcta utilización (para evitar deturpacións, por descoñecemento ou presunción).

- 3) Topónimos. Tratarase de que o alumnado, a partir da relación proporcionada polo seu profesorado (75 termos en total, divididos por avaliación, a razón de 25 en cada unha), así como das pertinentes aclaracións, poida coñecer a orixe e significado dos nomes de lugar (fundamentalmente no ámbito galego, pero tamén algunhas no territorio español), conectándoos coas palabras latinas orixinais e comprobar a súa conservación ou cambio de significado con respecto á etimoloxía de base.

- A orientación metodolóxica utilizada é resultado da combinación de dous modelos complementarios: o discursivo-expositivo e experiencial, por un lado, e polo outro, o traballo autónomo do alumnado.

- Entre os principios metodolóxicos nos que se basea a nosa proposta didáctica concreta para este curso de Latín II están os seguintes:
 - q. Axustarse ao nivel de coñecementos adquiridos (avaliación inicial)
 - r. Actividade (a través da resolución de tarefas) e experimentación (secuenciar o ensino para ir desde o máis simple ao máis complexo)
 - s. Participación
 - t. Xeración de interese pola adquisición de coñecementos
 - u. Personalización (medidas de atención específica)
 - v. Funcionalidade
 - w. Principio de interdisciplinabilidade con aprendizaxes conectadas con contidos doutras materias.

- Os aspectos máis importantes da nosa proposta metodolóxica poden resumirse no seguinte:
 - k) Realizar un estudo previo necesario da morfoloxía antes de entrar nas técnicas de tradución.
 - b) Unir morfoloxía e sintaxe, xa que as palabras non aparecen illadas, senón relacionadas segundo forma e función.
 - b) Dar ó estudo da cultura latina a relevancia que merece, sen considerala mero adorno, como base principal para a comprensión do mundo latino e das mensaxes que nos transmiten os seus autores.
 - c) Harmonizar lingua e cultura, mediante conexións complementarias.
 - d) Relacionar o home de hoxe cos seus devanceiros romanos e ver a influencia destes nos diversos campos da cultura occidental.

- Somos sabedores de que non hai unha soa maneira de enfocar as unidades ou temas, e de que, en función do profesor, se pode adoptar unha perspectiva cultural, pola vía da lectura e comentario de textos, ou unha de carácter lingüístico e a través de textos só en latín. De todos modos, neste curso de 2º resulta conveniente centrarse naqueles aspectos esixibles para a superación das probas de acceso a estudos universitarios, e nelas o 70% da puntuación corresponde a contidos de carácter gramatical (análise e tradución dun texto). Será preceptivo, polo tanto, que o profesor conceda esa importancia no seu traballo aos aspectos relacionados coa gramática, deixando un

tempo menor, pero que non se poderá obviar, para o apartado de lecturas e mundo clásico.

Como avance do que se pretende realizar en 2º, desde o punto de vista metodolóxico, propoñemos:

- Repaso ordenado da morfoloxía e da sintaxe impartida en 1º curso, co fin de asentar coñecementos necesarios.
- Instruír no manexo do dicionario e definir unhas pautas mínimas de técnicas de tradución (xa en 1º se introduciron nocións básicas da súa utilización, tanto nun caso como noutro).
- Empezar a traballar con textos latinos auténticos de complexidade progresiva, ata introducirmos definitivamente no estudo de textos latinos dos autores recomendados pola CIUG.
- Introducción gradual da morfoloxía irregular, sempre dun xeito funcional e tomando como referencia o aparecido nos propios textos de estudo.
- As explicacións fonéticas serán sinxelas para a comprensión de diversos fenómenos de evolución ás linguas manexadas polo alumno e centradas naquelas palabras ou léxico que sexan obxecto de estudo en 2º (aforismos, toponimia, derivación e composición).
- En sintaxe, en 2º curso, completárase o esquema das relacións sintácticas con especial interese no proceso de subordinación.
- Respecto do vocabulario, será conveniente que o alumnado se esforce por aprender todo o vocabulario que apareza no traballo de textos diario na clase. Aínda que en 2º vai ser preceptivo o uso do dicionario, xa que na propia proba de acceso é un material esixible e nas probas de tradución que se realicen durante o curso poderá ser utilizado, sempre será necesario que o alumno coñeza o significado básico daquelas palabras de uso máis frecuente, co fin de non perder tempo na súa busca.

Neste curso académico, dado que non se atopou un que se adapte e corresponda plenamente aos obxectivos e intereses na impartición da materia, non se contará con libro de texto de ningunha editorial

Entre os materiais e recursos didácticos que se empregarán para o desenvolvemento da materia Latín II durante o presente curso académico, sen prexuízo de que se poidan complementar en determinados casos, en función das necesidades dunha mellor sistematización da aprendizaxe, están os seguintes:

- Material de estudo dos temas de literatura latina (elaborado polo departamento)
- Material de estudo dos procedementos de composición e derivación (elaborado polo departamento)
- Material de estudo de estudo dos topónimos (elaborado polo departamento)
- Material de estudo das locucións e expresións latinas (elaborado polo departamento)
- Material de textos para a tradución dos autores Eutropio e Fedro (elaborado polo departamento).
- Material de apoio sobre as probas de acceso á universidade dos últimos anos na materia de Latín II (organizado polo departamento)
- Dicionario de Latín (preferentemente o da Editorial VOX): será adquirido polo alumnado.

Ademais, complementarase co material dispoñible:

- Na biblioteca do centro
- No departamento de Latín
- Na rede

Como resulta obvio, o alumnado que curse esta materia deberá contar cun instrumento para tomar apuntamentos e gardar a información que se lle facilite para o seu estudo e realización de exercicios (caderno, carpeta ou similares), de uso exclusivo desta materia.

11. PROCEDEMENTO DE AVALIACIÓN / AESTIMATIONIS AGENDI RATIO

Neste apartado da programación inclúense os puntos d), g), i), j), e k) da alínea 3 do capítulo V ("Programacións didácticas") da Resolución do 29 de maio de 2019, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do curso académico 2019-2020, referidos en exclusiva ao proceso de aprendizaxe do alumnado, excluíndose os puntos h) e ñ) (por estar formalizados con carácter xeral no corpo común da programación do departamento: puntos 3 e 4).

Para o tratamento deste punto, tomarase como referencia a adaptación á proba da ABAU realizada desde os bloques curriculares normativos, respectando os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe establecidos nestes.

11.1 CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN / CONTINENTES RES ATQUE IUDICANDI NORMAE

Bloque 1. TEXTOS	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.
▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.
▪ B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	▪ B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.
▪ B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.
▪ B5.4. Identificación das características formais dos textos.	▪ B5.5. Identificar as características formais dos textos.
Bloque 2.a. MORFOLOXÍA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.1. Coñecer as categorías gramaticais.
▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.
▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.
▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.
▪ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	▪ B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.

Bloque 2.b SINTAXE

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.
Bloque 3. LITERATURA	
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.
Bloque 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos.

11.2 CONCRECIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES / SINGULARITAS
EXEMPLARIUM DISCENTIAE AESTIMABILIMUM

RELACIÓN ENTRE CONTIDOS E ESTÁNDARES

Bloque 1. TEXTOS	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Identificación das características formais dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.
Bloque 2.a. MORFOLOXÍA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.

Bloque 2.b. SINTAXE	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.

▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.
▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaaas para tradúcelos cos seus equivalentes en galego e en castelán.
▪ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.
▪ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.
Bloque 3. LITERATURA	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.
	▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.
	▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sérvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.

Bloque 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	
CONTIDOS	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
▪ B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.
▪ B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	▪ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que

	<p>sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.

11.3 RELACIÓN DE ESTÁNDARES, TIPOLOXÍA E PONDERACIÓN / EXEMPLARIUM TABULA. GENUS ATQUE COMPUTATIO

BLOQUE 1. TEXTOS			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	PONDERACIÓN BLOQUE
▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	BÁSICO	27%	60%
▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	BÁSICO	30%	
▪ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	NON BÁSICO	1%	
▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	NON BÁSICO	1%	
▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	NON BÁSICO	1%	
BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA			
▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	BÁSICO	1,75%	5%
▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	NON BÁSICO	0,05%	
▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	BÁSICO	3%	
▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declinaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	NON BÁSICO	0,05%	
▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	NON BÁSICO	0,05%	
▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	NON BÁSICO	0,05%	
▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	NON BÁSICO	0,05%	

BLOQUE 2.b. SINTAXE			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	PONDERACIÓN BLOQUE
▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	NON BÁSICO	0,25%	5%
▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	BÁSICO	1,25%	
▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaaas para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	NON BÁSICO	0,25%	
▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	BÁSICO	2%	
▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	BÁSICO	1,25%	
BLOQUE 3. LITERATURA			
▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	NON BÁSICO	0,25%	15%
▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	BÁSICO	3,75%	
▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	NON BÁSICO	0,25%	
▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	BÁSICO	10%	
▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	NON BÁSICO	0,25%	
▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	NON BÁSICO	0,25%	
▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sérvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	NON BÁSICO	0,25%	
BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO			

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	PONDERACIÓN BLOQUE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso. 	NON BÁSICO	0,25%	15%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino. 	NON BÁSICO	0,25%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos. 	NON BÁSICO	0,25%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán. 	NON BÁSICO	0,25%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza. 	NON BÁSICO	0,25%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán. 	BÁSICO	4,50%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica. 	BÁSICO	4,50%	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe. 	BÁSICO	4,50%	

11.4. TEMPORALIZACIÓN/ *DISPOSITIO AD TEMPUS*

11.4.1 ESTÁNDARES / EXEMPLARIA

BLOQUE 1. TEXTOS		Ponderación do bloque: 60%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	BÁSICO	27%	X	X	X
▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	BÁSICO	30%	X	X	X
▪ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	NON BÁSICO	1%			X
▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	NON BÁSICO	1%			X
▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	NON BÁSICO	1%			X

BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA		Ponderación do bloque: 5%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	BÁSICO	1,75%	X	X	X
▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	NON BÁSICO	0,05%			X
▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	BÁSICO	3%	X	X	X
▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declinaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	NON BÁSICO	0,05%	X		
▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	NON BÁSICO	0,05%	X		
▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	NON BÁSICO	0,05%		X	
▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	NON BÁSICO	0,05%			X

BLOQUE 2.b. SINTAXE		Ponderación do bloque: 5%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	NON BÁSICO	0,25%	X		
▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	BÁSICO	1,25%	X	X	X
▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	BÁSICO	2%	X	X	X
▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	BÁSICO	1,25%	X	X	X

BLOQUE 3. LITERATURA		Ponderación do bloque: 15%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	BÁSICO	3,75%	X	X	X
▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	BÁSICO	10%	X	X	X
▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	NON BÁSICO	0,25%			X

BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	Ponderación do bloque: 15%
---	-----------------------------------

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	TIPOLOXÍA DE ESTÁNDAR	PONDERACIÓN ESTÁNDAR /GLOBAL BLOQUE	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
			1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	NON BÁSICO	0,25%	X		
▪ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	NON BÁSICO	0,25%	X		
▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.	NON BÁSICO	0,25%			X
▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	BÁSICO	4,50%	X	X	X
▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	BÁSICO	4,50%	X	X	X
▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	BÁSICO	4,50%	X	X	X

11.4.2 CONTIDOS (Complementados e especificados pola "Programación de aula") / CONTINENTES RES

BLOQUE 1. TEXTOS		Ponderación: 60% do total de configuración da proba ABAU		
CONTIDOS XERAIS	CONCRECIÓNS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
		1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	Frases e textos "ad hoc" para repaso e ampliación de conceptos gramaticais, de uso de dicionario e de tradución	X		
▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	Tradución de textos de Eutropio . Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario	X	X	X
▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	Tradución de textos de Fedro. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario		X	X

BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA		Ponderación: 5% do total de configuración da proba ABAU		
CONTIDOS XERAIS	CONCRECIÓNS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
		1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	Revisión da morfoloxía nominal : declinacións de substantivos e adxectivos	x		
	Revisión da morfoloxía pronominal	x		
	Ampliación da morfoloxía nominal (particularidades na flexión de substantivos e adxectivos)	x	x	x
	Ampliación da flexión pronominal: particularidades	x	x	x
	Estudo do adverbio e das preposicións	x	x	x
▪ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	Revisión da flexión verbal: verbos regulares en voz activa	x		
	Revisión da flexión verbal: verbos regulares en voz pasiva	x		

	Verbos depoñentes		x	x
	Verbos irregulares e conxugación perifrástica		x	x
	Revisión das formas nominais do verbo: infinitivo e participio	x		
	Revisión das formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino	x		
	Ampliación das formas nominais do verbo		x	x

BLOQUE 2.b. SINTAXE		Ponderación: 5% do total de configuración da proba ABAU		
CONTIDOS XERAIS	CONCRECIÓNS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
		1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	Revisión da sintaxe nominal e pronominal	X		
	Ampliación da sintaxe nominal e pronominal. Casos e funcións dos casos	X	X	X
	Concordancia. Tipos	X		
	Sintaxe do adxectivo		X	X
▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	Revisión da oración simple. Estrutura e análise	X		
	Ampliación do estudo da oración simple	X	X	

	A oración de relativo (subordinada adxectiva) en modo indicativo. Revisión	X		
	Ampliación da oración de relativo (subordinada adxectiva). A relativa con modo subxuntivo		X	X
▪ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación.	Concepto de oración composta e revisión da oración coordinada. Nexos	X		
	Tipos de subordinación. Substantiva ou completiva. Nexos, modos e tempos verbais	X	X	X
	Tipos de subordinación Circunstancial. características, nexos, modos e tempos verbais	X	X	X
▪ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	Revisión da oración de infinitivo	X		
	Ampliación da construción de infinitivo. Tipos. Características. Equivalencias. Tradución		X	X
	Revisión da construción de participio	X		
	Ampliación da construción participial. Tipos. Características. Equivalencias. Tradución		X	X
	A construción de xerundio		X	X
	A construción de xerundivo		X	X
	A construción de supino		X	X

BLOQUE 3. LITERATURA		Ponderación: 15% do total de configuración da proba ABAU
CONTIDOS XERAIS	CONCRECIÓNS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS

		1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia.	A épica. Virxilio	X		
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia.	A historiografía. Tito Livio	X		
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia.	A lírica. Horacio		X	
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia.	Oratoria e retórica. Cicerón		X	
▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia.	A comedia. Plauto			X
	Revisión dos xéneros literarios			X
BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO		Ponderación: 15% do total de configuración da proba ABAU		
CONTIDOS XERAIS	CONCRECIÓNS	TEMPORALIZACIÓN POR AVALIACIÓNS		
		1ª AVALIACIÓN	2ª AVALIACIÓN	3ª AVALIACIÓN
▪ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	Reparto equitativo dos 75 topónimos , a razón de 25 por cada avaliación	X	X	X
▪ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	Reparto equitativo das 150 locucións e expresións latinas, a razón de 50 por avaliación	X	X	X
▪ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega.	Derivación. Prefixos e sufixos máis produtivos: identificación e achega de significado	X	X	X
	Composición		X	X

11.4.3 DISTRIBUCIÓN TEMPORAL DOS CONTIDOS POR AVALIACIÓN (Complementada coa "Programación de aula") / RERUM CONTINENTIIUM DISPOSITIO AD TEMPUS EX QUAQUE AESTIMATIONE

AVALIACIÓN	BLOQUE DE CONTIDOS ABAU (% VALORACIÓN)	CONTIDOS ABAU
PRIMEIRA	1. TEXTOS (60 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Frases e textos latinos "ad hoc" para repaso e ampliación de conceptos gramaticais, para uso de dicionario e de tradución. • Tradución de textos de Eutropio. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario.
	2.a. MORFOLOXÍA (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Revisión de morfoloxía nominal: declinación de substantivos e adxectivos. • Ampliación da morfoloxía nominal: particularidades na flexión de substantivos e adxectivos. • Revisión de morfoloxía pronominal: persoais, demostrativos, relativos, indefinidos, numerais e interrogativos. • Ampliación da flexión pronominal: particularidades. • Estudo do adverbio e das preposicións. • Revisión da flexión verbal: verbos regulares en voz activa. • Revisión da flexión verbal: verbos regulares en voz pasiva. • Revisión das formas nominais do verbo: infinitivo e participio. • Revisión das formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino.
	2.b. SINTAXE (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Revisión da sintaxe nominal e pronominal • Ampliación da sintaxe nominal e pronominal. Casos e funcións dos casos. • Concordancia. Tipos de concordancia. • Revisión da oración simple. Estrutura e análise. • Ampliación do estudo da oración simple. • A oración subordinada adxectiva (de relativo) en modo indicativo. Revisión. • Concepto de oración composta. Tipos. Revisión da oración coordinada (sindética e asindética). Nexos. • Tipos de subordinación. Substantiva ou completiva (nexual e anexas). Nexos (polivalentes ou universais), modos e tempos verbais. • Tipos de oración subordinada adverbial (circunstancial). Características, nexos (polivalentes ou universais e específicos), modos e tempos verbais. • Revisión da construción de infinitivo. • Revisión da construción de participio.
	3. LITERATURA (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • A épica. Virxilio. • A historiografía. Tito Livio
	4. LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Estudo de 25 topónimos (1-25) • Estudo de 50 locucións ou expresións latinas (1-50) • Estudo dos procedementos de derivación e os formantes máis utilizados.

AVALIACIÓN	BLOQUE DE CONTIDOS ABAU (% VALORACIÓN)	CONTIDOS ABAU
SEGUNDA	1. TEXTOS (60 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Tradución de textos de Eutropio. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario. • Tradución de textos de Fedro. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario.
	2.a. MORFOLOXÍA (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliación da morfoloxía nominal. Particularidades na flexión de substantivos e adxectivos. • Ampliación na flexión pronominal. Particularidades. • Estudo do adverbio e das preposicións. • Verbos depoñentes. • Verbos irregulares e conxugación perifrástica. • Ampliación das formas nominais do verbo.
	2.b. SINTAXE (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliación da sintaxe nominal e pronominal. Casos e funcións. • Sintaxe do adxectivo. • Ampliación do estudo da oración simple. • Ampliación da oración de relativo (subordinada adxectiva). A relativa con modo subxuntivo. • Tipos de subordinación. Substantiva ou completiva. Nexos, modos e tempos verbais. • Tipos de subordinación adverbial ou circunstancial. Características, nexos, modos e tempos verbais. • Ampliación da construción de infinitivo. Tipos. Características. equivalencias. Tradución. • Ampliación da construción participial. Tipos. características. Equivalencias. Tradución. • A construción de xerundio. • A construción de xerundivo. • A construción de supino.
	3. LITERATURA (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • A lírica. Horacio. • Oratoria e retórica. Cicerón.
	4. LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Estudo de 25 topónimos (26-50) • Estudo de 50 locucións ou expresións latinas (51-100) • Estudo dos procedementos de derivación e os formantes máis utilizados. Composición.

AVALIACIÓN	BLOQUE DE CONTIDOS ABAU	CONTIDOS ABAU
------------	-------------------------	---------------

	(% VALORACIÓN)	
TERCEIRA	1. TEXTOS (60 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Tradución de textos de Eutropio. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario. • Tradución de textos de Fedro. Uso e manexo correctos e autónomos do dicionario.
	2.a. MORFOLOXÍA (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliación da morfoloxía nominal. Particularidades na flexión de substantivos e adxectivos. • Ampliación na flexión pronominal. Particularidades. • Estudo do adverbio e das preposicións. • Verbos depoñentes. • Verbos irregulares e conxugación perifrástica. • Ampliación das formas nominais do verbo.
	2.b. SINTAXE (5 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliación da sintaxe nominal e pronominal. Casos e funcións. • Sintaxe do adxectivo. • Ampliación da oración de relativo (subordinada adxectiva). A relativa con modo subxuntivo. • Tipos de subordinación. Substantiva ou completiva. Nexos, modos e tempos verbais. • Tipos de subordinación adverbial ou circunstancial. Características, nexos, modos e tempos verbais. • Ampliación da construción de infinitivo. Tipos. Características. equivalencias. Tradución. • Ampliación da construción participial. Tipos. características. Equivalencias. Tradución. • A construción de xerundio. • A construción de xerundivo. • A construción de supino.
	3. LITERATURA (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • A comedia. Plauto. • Revisión dos xéneros literarios.
	4. LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO (15 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Estudo de 25 topónimos (51-75) • Estudo de 50 locucións ou expresións latinas (101-150) • Estudo dos procedementos de derivación e os formantes máis utilizados. Composición.

11.5 GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA (REFERENCIA: Estándares básicos) / MINIMUS GRADUS AD DISCIPLINAM SUPERATAM ADIPISCENDAM

11.5.1 ESTÁNDARES / EXEMPLARIA

BLOQUE 1. TEXTOS	Ponderación do bloque: 60 %	Ponderación global de estándares básicos no bloque: 57 %
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE BÁSICOS	% ASIGNADA	NIVEL MÍNIMO DE LOGRO DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA
▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	27 %	50 % do total = 13,5%
▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	30 %	50% do total = 15 %
BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA	Ponderación do bloque: 5 %	Ponderación global de estándares básicos no bloque: 4,75 %
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE BÁSICOS	% ASIGNADA	NIVEL MÍNIMO DE LOGRO DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA
▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	1,75 %	50 % do total = 0,875 %
▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	3%	50 % do total = 1,50 %
BLOQUE 2.b. SINTAXE	Ponderación do bloque: 5 %	Ponderación global de estándares básicos no bloque: 4,50 %
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE BÁSICOS	% ASIGNADA	NIVEL MÍNIMO DE LOGRO DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA
▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	1,25 %	50 % do total = 0,625 %
▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	2 %	50 % do total = 1 %
▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	1,25 %	50 % do total = 0,625 %

BLOQUE 3. LITERATURA	Ponderación do bloque: 15 %	Ponderación global de estándares básicos no bloque: 13,75 %
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE BÁSICOS	% ASIGNADA	NIVEL MÍNIMO DE LOGRO DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA
▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	3,75 %	50 % do total = 1,875 %
▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	10 %	50 % do total = 5 %
BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	Ponderación do bloque: 15 %	Ponderación global de estándares básicos no bloque: 13,50 %
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE BÁSICOS	% ASIGNADA	NIVEL MÍNIMO DE LOGRO DE ESTÁNDARES PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA
▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	4,50 %	50 % do total = 2,25 %
▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	4,50 %	50 % do total = 2,25 %
▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	4,50 %	50 % do total = 2,25 %

RELACIÓN DE CONTIDOS MÍNIMOS PARA A SUPERACIÓN DA MATERIA	
BLOQUE 1. TEXTOS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tradución correcta dun dos dous autores propostos pola CIUG para a ABAU (Eutropio e Fedro). ▪ Uso autónomo e correcto do dicionario.
BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As declinacións e as súas peculiaridades. ▪ A declinación e gradación do adxectivo. ▪ A flexión pronominal: persoais, posesivos, demostrativos, numerais, relativos e indefinidos. ▪ As catro conxugacións regulares (voz activa e pasiva). ▪ Os verbos depoñentes.. ▪ Verbo sum e compostos. ▪ Os principais verbos irregulares: eo, fero, volo. ▪ Análise morfolóxica de textos latinos tipo ABAU.
BLOQUE 2.b SINTAXE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sintaxe da construción de relativo. ▪ Sintaxe da construción de infinitivo. ▪ Sintaxe da construción de participio. ▪ Sintaxe dos nexos polivalentes: UT, CUM, NE, QUOD. ▪ Análise sintáctica de textos latinos tipo ABAU.
BLOQUE 3. LITERATURA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñecemento dos principais xéneros, autores e obras da literatura latina, propostos pola CIUG para a ABAU.
BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Contestación a un cuestionario breve (3 termos) sobre derivación con prefixo (identificándoo e indicando o significado que achega). ▪ Contestación a un cuestionario breve (3 termos) sobre o comentario etimolóxico de topónimos propostos pola CIUG para a ABAU, dos que entraron na 2ª avaliación. ▪ Contestación a un cuestionario breve (3 termos) sobre as locucións e expresións latinas propostas pola CIUG para a ABAU, dos que entraron na 3ª avaliación.

En "negriña" figuran os elementos imprescindibles sobre os que recaerá o modelo de proba e nos que o alumnado, para poder acadar o mínimo indispensable para a superación da materia, deberá obter unha puntuación media de 5, coa aplicación das porcentaxes asignadas a cada un dos diferentes bloques e recollidas con anterioridade.

11.6 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN UTILIZADOS COS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE / *AGENDI RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA IN USUM CUM DISCENTIAE EXEMPLARIBUS*

11.6.1 APLICACIÓN DE INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN / *USUS AESTIMATIONIS INSTRUMENTORUM*

BLOQUE 1. TEXTOS		Ponderación do bloque: 60%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS	
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instr. 1	Instr. 2 *
▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.		Rexistro de clase			
▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.		Rexistro de clase			
▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.		Rexistro de clase			

* Este instrumento só se empregará con carácter exclusivo en casos de acreditación de coñecementos de materia pendente non cursada e no caso de materia de continuidade non superada no curso anterior.

BLOQUE 2.a. MORFOLOXÍA		Ponderación do bloque: 5%			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS	
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instr. 1	Instr. 2 *

▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexemas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.		Rexistro de clase			
▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declinaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.		Rexistro de clase			
▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.		Rexistro de clase			
▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán		Rexistro de clase			
▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.		Rexistro de clase			

*** Este instrumento só se empregará con carácter exclusivo en casos de acreditación de coñecementos de materia pendente non cursada e no caso de materia de continuidade non superada no curso anterior.**

BLOQUE 2.b. SINTAXE	Ponderación do bloque: 5%				
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS	
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instr. 1	Instr. 2 *

▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.		Rexistro de clase			
▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relacións con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relacións para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.		Rexistro de clase			
▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento

*** Este instrumento só se empregará con carácter exclusivo en casos de acreditación de coñecementos de materia pendente non cursada e no caso de materia de continuidade non superada no curso anterior.**

BLOQUE 3. LITERATURA	Ponderación do bloque: 15%				
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS	
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instr. 1	Instr. 2 *

▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.			Traballos realizados		
▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.			Traballos realizados		
▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúalos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.			Traballos realizados		
▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da literatura contemporánea.			Traballos realizados		
▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sèrvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.			Traballos realizados		

* Este instrumento só se empregará con carácter exclusivo en casos de acreditación de coñecementos de materia pendente non cursada e no caso de materia de continuidade non superada no curso anterior.

BLOQUE 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	Ponderación do bloque: 15%				
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	AVALIACIÓNS PARCIAIS E FINAL ORDINARIA			AVALIACIÓNS EXTRAORDINARIAS	
	Instr. 1	Instr. 2	Instr. 3	Instr. 1	Instr. 2 *
▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.		Rexistro de clase			

▪ LA2B1.2.1. Realiza evolución de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.		Rexistro de clase			
▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.		Rexistro de clase			
▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.		Rexistro de clase			
▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.		Rexistro de clase			
▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa, médica e científica.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento
▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	Proba escrita	Rexistro de clase	Traballos realizados	Proba escrita	Plan de seguimento

*** Este instrumento só se empregará con carácter exclusivo en casos de acreditación de coñecementos de materia pendente non cursada e no caso de materia de continuidade non superada no curso anterior**

11.6.2 RELACIÓN ENTRE PROCEDIMIENTOS UTILIZADOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN APLICADOS / AGENDARUM RATIONUM TABULA CUM AESTIMATIONIS INSTRUMENTIS IN USUM

PROCEDIMIENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN LATÍN II	
PROCEDIMIENTOS	INSTRUMENTOS
Observación sistemática	Registro de clase
Pruebas específicas	Prueba escrita obxectiva
Análise de produción do alumnado	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Traballos realizados ▪ Plan de seguimento

11.7 TEMPORALIZACIÓN DAS SESIÓNS DE AVALIACIÓN / DISPOSITIO AD TEMPUS EX AESTIMATIONIS COETIBUS

TIPO DE AVALIACIÓN	DATAS DE AVALIACIÓN
INICIAL	Primeira/s semana/s de curso académico PREVISIÓN OFICIAL: 15 - 17 OUTUBRO
PRIMEIRA	16 - 19 DE DECEMBRO
SEGUNDA	30 MARZO - 2 ABRIL
TERCEIRA	18 MAIO

11.8 DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS ADOPTABLES COMO CONSECUENCIA (Véxase, ademais, o apartado xeral "Directrices, procedementos e instrumentos para a realización da avaliación inicial") / *INITIALIS AESTIMATIONIS DELINEAMENTUM ATQUE EX ILLA RATIONES INSTITUENDAE*

11.8.1 CONCEPTO / *COGNITIO*

Entre as características especiais e distintivas da avaliación inicial figuran as de establecer un punto de partida adecuado para o proceso de ensino-aprendizaxe en cada nivel educativo e detectar a diversidade existente en cada grupo de alumnado.

Resulta evidente que esta avaliación inicial ten en cada curso ou nivel unha importancia diferente. En 2º curso de bacharelato, a materia de latín precisa duns coñecementos previos mínimos que deben ser adquiridos antes de poñer en marcha a programación, é dicir, como mínimo no curso de 1º. Pero a casuística, aínda non sendo frecuente, pode achegarnos alumnado que non realizou estudos de latín en 1º curso (sendo necesario, polo tanto, a adopción de medidas oportunas) ou que, pese a realízalos e promocionar de curso), non os superou, sector ao que tamén haberá que atender dunha maneira organizada na procura de acadar os obxectivos mínimos.

11.8.2 FINALIDADE / *PROPOSITUM*

Con este proceso conséguese detectar a diversidade existente na aula, os factores que inciden nesta diversidade e deixar constancia na ficha individual de cada alumno/a do grao de coñecementos previos, así como o nivel de capacidade adquirida en cursos precedentes, para adaptar a programación a esta situación e adoptar as decisións máis axeitadas co fin de homoxeneizar o antes posible a práctica docente.

11.8.3 INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN / *AESTIMATIONIS INSTRUMENTA*

A avaliación inicial de latín en 2º de bacharelato realizarase mediante unha proba escrita (sen prexuízo da observación na aula, por parte do profesorado) que comprenderá, en consonancia cos bloques temáticos de 1º curso, cuestións relativas a:

- Léxico: cuestionario con palabras para evolucionar, identificación de prefixos, de latinismos, de locucións...

- Morfoloxía: flexion nominal, pronominal e verbal
- Sintaxe: oración simple, oración composta (relativo, infinitivo, participio)
- Textos: Tradución de dous textos breves, referidos ás características morfolóxicas e sintácticas estudadas na última parte do curso anterior en Latín I

Complementarase coa análise da evolución académica na materia de latín do alumnado no curso realizado no ano anterior, así como nas materias de linguas (galego e castelán).

11.8.4 DECISIONS / NECESSARIAE RATIONES

Trala análise dos resultados obtidos nesta avaliación inicial, adoptaranse as medidas necesarias no grupo para acadar un nivel mínimo, dedicando o tempo necesario a:

- Confeccionar unha serie de exercicios que permitan un dominio básico sobre conceptos gramaticais e uso do dicionario.
- Realizar varias prácticas de tradución, co fin de homoxeneizar os procedementos de enfrontarse a un texto.

Partirase do grao de coñecemento do alumnado, decidindo o profesor/a o grao de profundidade co que deberán desenvolverse os contidos, así como a metodoloxía que convén poñer en marcha.

11.9 CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A TITULACIÓN/PROMOCIÓN/ NORMAE AD AESTIMATIONEM QUALIFICATIONEMQUE ATQUE PROMOTIONEM ATTINENTES

11.9.1 CRITERIOS DE AVALIACIÓN, SEGUNDO OS BLOQUES ABAU / AESTIMATIONIS NORMAE EX ABAU THEMATIBUS

Segundo o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, os criterios de avaliación da materia Latín II son os seguintes:

Bloque 1. TEXTOS	
	CRITERIOS DE AVALIACIÓN
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais. ▪ B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto. ▪ B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos. ▪ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos. ▪ B5.5. Identificar as características formais dos textos.

Bloque 2.a. MORFOLOXÍA	
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer as categorías gramaticais. ▪ B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras. ▪ B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas. ▪ B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais. ▪ B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais. 	
Bloque 2.b SINTAXE	
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos. ▪ B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas. ▪ B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos. ▪ B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas. ▪ B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino. 	
Bloque 3. LITERATURA	
CRITERIOS DE AVALIACIÓN	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución. ▪ B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior. ▪ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental. ▪ B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite. ▪ B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior. 	
Bloque 4. O LATÍN, ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos. ▪ B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos. ▪ B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico. ▪ B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes. ▪ B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado. ▪ B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos. 	

**11.9.2 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN. VALORACIÓN APLICABLE / AGENDI
RATIONES ATQUE AESTIMATIONIS INSTRUMENTA. PONDERATIO AGENDA**

A. DELIMITACIÓN

Entre os procedementos e instrumentos de avaliación que se poden empregar para o seguimento do proceso de ensino – aprendizaxe, neste curso de latín en 2º de bacharelato establecemos os seguintes:

--	--

TIPO DE PROCEDIMIENTO	CARACTERÍSTICAS AVALIABLES
1. Observación directa e supervisión sistemática do traballo diario na clase.	<ul style="list-style-type: none"> ● Actitude (realización de tarefas, etc.). ● Valoración das intervencións. ● Método de traballo. ● Valoración das respostas ofrecidas nos intercambios orais profesor-alumno.
2. Corrección dos traballos-tarefas encomendados (Producción do alumnado).	<ul style="list-style-type: none"> ● Presentación. ● Puntualidade. ● Selección da información relevante e rigor. ● Ortografía. ● Corrección gramatical e bo uso do idioma utilizado.
3. Probas específicas obxectivas (controis/exames). NOTA: Poderá incluírse como instrumento os modelos de proba tipo ABAU.	<ul style="list-style-type: none"> ● Valoración dos coñecementos adquiridos. ● Penalización por incorreccións gramaticais (ortografía e estilo) (véxanse CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN).

B. CONCRECIÓNS

PERÍODO AVALIATIVO	TIPO DE INSTRUMENTO APLICABLE	% VALORACIÓN
AVALIACIÓN PARCIAIS E FINAL ORDINARIA	<ul style="list-style-type: none"> • Observación directa. • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas (poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo PAU). 	<ul style="list-style-type: none"> • 5% • 5% • 90%
RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓN SUSPENSAS DURANTE O CURSO (se o sistema aplicado non é o de avaliación continua)	<ul style="list-style-type: none"> • Traballos / tarefas encomendados (se fose o caso). • Probas obxectivas (poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo ABAU). 	<ul style="list-style-type: none"> • - / 10% • 100% / 90%
PROBAS EXTRAORDINARIAS EN PERÍODO DE AVALIACIÓN ORDINARIO <ul style="list-style-type: none"> • Final de curso: tanto para recuperación de avaliacións suspensas como para “subir” a nota • Perda do dereito á avaliación continua • Abandono de materia 	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. • Poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo PAU. 	<ul style="list-style-type: none"> • 100%
PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN (REMATADO O PERÍODO ORDINARIO DE AVALIACIÓN)	<ul style="list-style-type: none"> • Probas obxectivas. • Entrega de traballos (se fose o caso). • Poderá incluírse como instrumento o modelo de proba tipo PAU. 	<ul style="list-style-type: none"> • 100% / 90% • - / 90%
PROBAS DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES	Véxase o que a este respecto se recolle no apartado SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIA PENDENTE DE CURSOS ANTERIORES:	

11.9.3 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / QUALIFICATIONIS NORMAE

Nº AVALIACIÓNS PARCIAIS:

Tres, coincidindo para efectos de reunión co fin de tomar decisións académicas, a terceira coa final ordinaria.

Nº PROBAS OBXECTIVAS ESCRITAS POR AVALIACIÓN:

Con carácter xeral, serán dúas. Quedará a criterio do profesorado a posibilidade de realizar unha soa. Os contidos de cada proba serán os impartidos ata o momento de realización de cada proba. No caso de que nunha avaliación só se realice 1 proba obxectiva, a valoración desa proba corresponderase coa ponderación total do 90% previsto para os efectos.

APLICACIÓN DO CONCEPTO DE AVALIACIÓN CONTINUA:

Dado o carácter progresivo de adquisición e comprobación de coñecementos, o departamento atenderá a un sistema de cualificación baseado na avaliación continua. De tal xeito que o alumnado supera a/s avaliación/s suspensa/s anterior/es se obtén unha cualificación positiva na última realizada.

EXCEPCIÓNS Á AVALIACIÓN CONTINUA:

O alumnado que teña suspensa tan só a terceira avaliación terá dereito a que se lle faga unha recuperación mediante proba obxectiva escrita, que terá as características que se detallan no apartado "Probas extraordinarias de recuperación da materia antes da avaliación final ordinaria".

CUALIFICACIÓN E CRITERIOS DE CORRECCIÓN EN AVALIACIÓNS PARCIAIS:

En cada avaliación parcial atenderase aos seguintes aspectos:

9. Como criterios de cualificación serán valorados os resultados obtidos a través dos instrumentos correspondentes:
 - Rexistro de aula (observación directa): 5%
 - Produción do alumnado: 5%
 - Probas escritas (exames): 90%
10. De ser o caso, poderán fusionarse as valoracións do rexistro de aula e a produción do alumnado nun só concepto (ACTITUDE CARA Á MATERIA), equivalendo ao 10%. A valoración da proba escrita será sempre do 90%.
11. Cada proba obxectiva escrita será valorada sobre 10 puntos e a puntuación que se outorgue a cada unha das cuestións/apartados que conformen esa proba aparecerá explícita no propio exercicio que debe realizar o alumnado, para o seu coñecemento e información. Cada proba escrita constará dos apartados que configuran a proba ABAU, e asignarase a cada un a valoración que está estipulada consonte os criterios establecidos pola CIUG:

Texto: 6 puntos; Análise morfolóxica e sintáctica: 1 punto; Literatura: 1,5 puntos; Latín, orixe das linguas romances e léxico: 1,5 puntos. Os apartados 1 e 2 poderán fusionarse, sendo neste caso a valoración total de 7 puntos.

12. Como disciplina lingüística, en todas as probas escritas (exames ou traballos) penalizarase con 0,1 (ata un máximo de 1 punto) as faltas de ortografía e deficiencias gramaticais da redacción (léxicas ou de construción).

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL DE AVALIACIÓN PARCIAL:

A obtención da nota final de cada avaliación parcial realizada polo alumnado será o resultado de sumar a ponderación correspondente (segundo a puntuación obtida en cada un dos instrumentos) dos apartados ACTITUDE CARA Á MATERIA e PROBA/S OBXECTIVA/S:

Nota avaliación parcial = 10% actitude cara á materia + 90% proba/s obxectiva/s

OBSERVACIÓNS:

- No caso de realizarse 2 probas obxectivas, aplicarase o 90% á media obtida da suma das puntuacións acadadas en cada unha delas.
- Unha avaliación parcial só será superada cando se obteña un mínimo de 5 puntos como consecuencia da suma ponderada.
- É facultade do profesorado que imparte a materia utilizar ou non utilizar nas avaliacións parciais a práctica do arredondeo. Deste xeito, enténdese que calquera nota que estea entre 5 e 5,9 será 5 (así como a que estea entre 4 e 4,9 será 4), agás que o profesor/a decida arredondar á inmediata superior.

PONDERACIÓN EN ACTITUDE CARA Á MATERIA:

Valorarase neste apartado: asistencia continuada e puntualidade, realización das tarefas diarias, presentación en tempo e forma de traballos (de ser o caso), participación na clase e respecto polas normas de convivencia do centro.

Penalizarase coa detracción dun 10% calquera das seguintes actitudes: non asistencia continuada (por non poder realizar o seguimento necesario), impuntualidade reiterada (por desaproveitamento da clase), non entrega en tempo e forma de traballos encomendados (por

desinterese); non participar na clase reiteradamente, cando é requirido/a polo/a profesor/a.

IRREGULARIDADES E/OU INFRACCIÓNS ACADÉMICAS:

- A non presentación a unha proba obxectiva, sen causa debidamente xustificada, significará unha valoración de 0 puntos na mesma.
- Deixar un exame/proba obxectiva en branco ou contestar indebidamente e fóra de lugar con observacións que non gardan relación cos contidos do propio exame significará unha valoración de 0 puntos.
- No caso de que o alumnado sexa sorprendido copiando (con independencia do procedemento utilizado: manual, electrónico, etc), anularáselle a proba, puntuándoa con 0 puntos, ademais da repercusión que lóxicamente ocasionará sobre o apartado de ACTITUDE CARA À MATERIA e da comunicación ás instancias correspondentes do centro.

RECUPERACIÓN DE AVALIACIÓNS PARCIAIS NO PERÍODO ORDINARIO DE CURSO:

Atendendo ao concepto de avaliación continua, utilizaranse como procedementos de recuperación de avaliacións parciais durante o período ordinario de curso os seguintes:

❖ PROCEDEMENTO XERAL:

Cada avaliación con cualificación negativa considerárase superada coa valoración positiva da inmediatamente seguinte, do mesmo xeito que unha avaliación con puntuación positiva seguida dunha con cualificación negativa indicará que o/a alumno/a ata ese momento ten o curso suspenso. A nota que corresponderá (para efectos de cálculo de nota media final) será como mínimo de 5 puntos, quedando a criterio do profesorado calquera outra que se sitúe entre 5 e a nota obtida na propia avaliación de referencia.

❖ PROCEDEMENTO ESPECÍFICO/EXCEPCIONAL (Só coa 3ª avaliación suspenso):

O alumnado que estea nesta situación, é dicir, con dúas avaliacións aprobadas e só a 3ª suspenso, e que polo tanto neste momento ten a materia suspenso, poderá presentarse a unha proba extraordinaria de recuperación (que se celebrará antes da sesión de avaliación final ordinaria e que aparece definida nesta programación didáctica no apartado PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA), co fin de poder superar esa cualificación negativa. A nota desta avaliación (para os efectos de cálculo de nota media final) será a obtida nesta proba realizada, xa que é o único instrumento de valoración aplicable.

AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA (MAIO):

Con respecto á realización da avaliación final ordinaria, determínanse as seguintes actuacións:

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL:

1. Principio xeral: Para poder obter unha cualificación final positiva será necesario ter, polo menos, dúas avaliacións superadas sendo unha delas a 3ª ou ter a 3ª aprobada (base da avaliación continua). Considérase superada a materia na avaliación final ordinaria cando se acada unha puntuación final mínima de 5 puntos.

2. Casuística:

2.1 Tres avaliacións superadas: A nota final corresponderase co resultado de aplicar a seguinte fórmula:

$$\text{Nota final} = \text{Nota 1ª avaliación} \times 0,2 + \text{Nota 2ª avaliación} \times 0,3 + \text{Nota 3ª avaliación} \times 0,5$$

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado. durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar , cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.2 Dúas avaliacións aprobadas (sendo unha delas a 3ª): A nota final será o resultado da media aritmética realizada entre as cualificacións das dúas avaliacións aprobadas.

$$\text{Nota final} = \text{Media aritmética de Nota avaliación A} + \text{Nota avaliación B}$$

É facultade do profesorado aplicar un factor de corrección á alza (como máximo ata 1 punto) en función do carácter positivo da actitude cara á materia manifestada polo alumnado. durante o curso.

No caso de que o factor de corrección non se aplique, é facultade do profesorado realizar , cando haxa decimais no resultado, aproximacións ao enteiro superior.

2.3 Só a 3ª avaliación aprobada: A nota final será 5. É facultade do profesorado, no caso de que o alumnado solicite poder presentarse á proba extraordinaria de recuperación, prevista para quen ten só a 3ª suspensa ou para quen desexe subir nota, autorizar a súa presentación, en función da súa actitude cara á materia manifestada ao longo do curso. Neste caso, a nota final corresponderase co resultado da media aritmética

obtida da suma:

5 + nota obtida na proba extraordinaria.

2.4 Proba para subir nota (necesita autorización por parte do profesorado). Dous casos:

- ❖ Resultado da proba inferior ou igual á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas: **Nota = aplicación da fórmula do apartado 2.1.**
- ❖ Resultado da proba superior á media aritmética resultante da suma obtida das notas das avaliacións superadas: Nota final= Media aritmética de:
Nota media avaliacións (apartado 2.1) + Nota da proba.

2.5 Alumnado que quedará coa materia pendente de recuperación en fase extraordinaria: Calquera outra situación que non estea contemplada nesta casuística significará que o alumnado deberá presentarse á proba extraordinaria correspondente para recuperar a materia que está suspensa

11.10 PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA / SINGULARES PROBATIONES NOVAE ACQUISITIONIS DISCIPLINAE

11.10.1 ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / ANTE CONSUE TAM AESTIMATIONEM GLOBALEM

CASUÍSTICA:

- a) Alumnado en situación de "Perda do dereito á avaliación continua.
- b) Alumnado considerado na condición de "Abandono da materia".
- c) Alumnado en situacións excepcionais:
 - c.1) Alumnado con tan só a 3ª avaliación suspensa.
 - c.2) Alumnado aprobado que se presenta para subir nota global do curso.

CARACTERÍSTICAS DA PROBA:

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA	
TIPO DE ALUMNADO	CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES
Alumnado tipo a)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo b)	Contidos mínimos establecidos para todo o curso.
Alumnado tipo c): <ul style="list-style-type: none">• c.1• c.2	Contidos mínimos referidos, con carácter xeral (polo menos nun 70%), aos impartidos para a 3ª avaliación.

DESEÑO E ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados, seguindo o modelo CIUG-ABAU:

1. Tradución dun texto dos autores traballados durante o curso.
2. Análise morfolóxica e sintáctica.
3. Literatura: xéneros literarios e autores máis representativos, segundo o establecido pola CIUG para o curso académico.
4. O latín, orixe das linguas romances e léxico: cuestións relativas a topónimos, locucións latinas e palabras derivadas ou compostas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN/CORRECCIÓN DA PROBA

Apartado 1 = 6 puntos

Apartado 2 = 1 punto

Apartado 3 = 1,5 puntos.

Apartado 4 = 1,5 puntos.

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria deberá ser sempre anterior á reunión de sesión ordinaria de avaliación final (maio). Para os casos de alumnado con perda do dereito á avaliación continua e abandono de materia a data de realización será a mediados de maio e sempre antes de que os alumnos de curso ordinario celebren a última proba escrita valorable para a 3ª avaliación do curso. Esta data será debidamente anunciada.

Para os casos de alumnos en situación excepcional (só a 3ª suspensa, suba de nota) a data será acordada con eles, co único límite da sesión de avaliación final.

A duración máxima da proba será 90 minutos

11.10.2 PROBA EXTRAORDINARIA DE RECUPERACIÓN DESPOIS DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA / NOVAE ACQUISITIONIS SINGULAR PROBATIO POST CONSUE TAM AESTIMATIONEM GLOBALEM

CONTIDOS MÍNIMOS DA PROBA

Serán os establecidos con carácter xeral para todo o curso.

DESEÑO/ESTRUTURA DA PROBA

Constará de 4 apartados básicos, seguindo as pautas marcadas pola CIUG:

1. Tradución dun texto dos autores traballados durante o curso.
2. Análise morfolóxica e sintáctica.
3. Literatura: xéneros literarios e autores máis representativos, segundo o establecido pola CIUG para o curso académico.
4. O latín, orixe das linguas romances e léxico: cuestións relativas a topónimos, locucións latinas e palabras derivadas ou compostas.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / CORRECCIÓN DA PROBA:

Apartado 1 = 6 puntos

Apartado 2 = 1 punto

Apartado 3 = 1,5 puntos.

Apartado 4 = 1,5 puntos.

Entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa.

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto.

Cada cuestión da proba escrita irá acompañada da correspondente puntuación. A proba será valorada sobre 10 puntos e será o único instrumento de avaliación que se utilice.

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos catro apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada e, polo tanto, tampouco a avaliación.

A non presentación á proba supoñerá que o alumnado obteña como cualificación académica NP.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA

A data de realización desta proba extraordinaria quedará fixada dentro do calendario xeral de probas programado polo centro.

O profesorado da materia, a través do titor no momento da entrega de boletíns correspondente á convocatoria ordinaria, facilitará aos/ás alumnos/as que deben presentarse a esta convocatoria información sobre as características da mesma e que, con carácter xeral, responderá ao especificado nesta programación.

A duración máxima da proba será 90 minutos, pero quedará a expensas da decisión organizativa xeral do centro para a convocatoria extraordinaria.

11.10.3 PORCENTAXE DE FALTAS PARA A PERDA DO DEREITO Á AVALIACIÓN CONTINUA. CONSECUENCIAS / *CENTESIMA PARS MUNERIS INFREQUENTIAE AD CONTINUAE AESTIMATIONIS IUS PERDENDUM*

Co fin de establecer un criterio homoxéneo para aqueles casos en que, dado un número elevado de faltas de asistencia por parte do alumnado, sexa imposible aplicar o sistema de avaliación continua dos contidos da materia, este departamento fixa como límite o 30% de sesións.

No caso de que se chegue a ese número de faltas, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación que o centro ten previstos, a consecuencia inmediata será que o alumnado deberá presentarse a unha proba extraordinaria para poder superar a materia.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de **PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA.**

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba, será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

11.10.4 FIXACIÓN DE CRITERIOS PARA A DECLARACIÓN DE ABANDONO DA MATERIA. CONSECUENCIAS / *AGENDARUM RERUM CONDITIO AD DISCIPLINAE NEGLECTAE INDICATIONEM*

Entendemos por abandono de materia:

1. Non traer o material para seguir as clases.
2. Non realizar as actividades e traballos encomendados ou non entregalos na data prevista.
3. Entregar exames/probas en branco, con contido nulo ou excentricidades.
4. Non presentarse ás probas durante o curso e/ou ás recuperacións de avaliacións pendentes.
5. Amosar unha actitude pasiva:
 - non tomar notas nas clases.
 - non seguir as instrucións do profesorado.
 - non responder ás preguntas que se lle formulen.
 - non participar nos traballos en grupo.
 - realizar na clase actividades alleas ao contido da propia materia e sesión escolar.
6. Amosar unha actitude negativa:
 - manifestar condutas disruptivas (distraer, falar, non atender, molestar).
 - absentismo.

Como consecuencia obvia destes comportamentos, que manifestan un claro desinterese pola materia, e unha vez realizados os trámites oportunos de comunicación, o alumnado, para poder aprobar a materia deberá superar a proba extraordinaria concibida para estes efectos.

As características formais desta proba correspóndense coas establecidas no apartado máis arriba mencionado de **PROBAS EXTRAORDINARIAS DE RECUPERACIÓN DA MATERIA ANTES DA AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA**

Sobre o lugar e o momento en que se realizará a proba , será o departamento quen o indicará e publicará no taboleiro de anuncios do centro.

11.11 SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DE MATERIA PENDENTE DE CURSOS ANTERIORES / CURA NOVAQUE ACQUISITIO ATQUE AESTIMATIO DISCIPLINAE EX SUPERIORI CURSU REPROBATAE:

Dentro deste capítulo distinguíranse as tres situacións que se detallan a continuación:

11.11.1 PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIA DE CONTINUIDADE NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE / ADIUVAMINIS VIA AD DISCIPLINAE EX PRAECEDENTI CURSU REPROBATAE NOVAM ACQUISITIONEM

CARACTERÍSTICAS DO PROGRAMA

Alumnos que seguen cursando a materia suspensa en niveis superiores

No caso daqueles/as alumno/as que en niveis superiores sigan cursando a materia con contidos progresivos, a actuación do xefe de departamento consistirá en establecer contactos periódicos (polo menos 1 por trimestre) co profesor responsable de impartir a materia co fin de que lle transmita informes sobre a evolución do/a alumno/a na materia do curso en que está matriculado. Aplicarase o concepto de avaliación continua , de tal modo que:

a) Se o alumnado en cuestión supera a 1ª e a 2ª avaliación do 2º curso no que está matriculado, considerarase que ten superada tamén a materia pendente do curso anterior. A nota que figurará no boletín e actas correspondentes será a resultante da media das notas obtidas nas avaliacións parciais do curso de 2º.

b) Se o alumnado en cuestión non supera a 1ª e 2ª avaliación, terá que presentarse á proba extraordinaria de maio (véxase estrutura e criterios de cualificación no apartado correspondente). Será o resultado desta proba o que figure como nota de avaliación da materia pendente de 1º.

b.1) Se o alumnado non supera a 1ª avaliación, a xefatura de departamento entregarlle un caderno de exercicios de recuperación e, cando se determine, realizará unha proba de verificación.

b.2) Se o alumnado supera a 1ª avaliación pero suspende a 2ª, a xefatura de departamento entregará un caderno de exercicios de recuperación e establecerá os posibles mecanismos de verificación de coñecementos (mediante unha proba e/ou valoración persoal do profesorado ao cargo sobre as posibilidades de éxito).

PLAN DE TRABALLO

O plan de traballo previsto para o reforzo de alumnado nesta situación, especialmente nos casos en que non se supere a 1ª e/ou 2ª avaliacións, consistirá en:

- ❖ Exercicios sobre a flexión nominal e pronominal,
- ❖ Exercicios sobre a flexión verbal : regulares (activos e pasivos), verbo SUM,
- ❖ Exercicios de análise e tradución de oracións : atributivas, transitivas, relativas, comparativo e superlativo, pasivas, de infinitivo, de participio, UT e CUM.
- ❖ Exercicios de léxico latino no galego e no castelán,
- ❖ Aspectos culturais básicos : historia, filosofía, arte, literatura, medicina, etc.

CARACTERÍSTICAS E ESTRUTURA DA PROBA

CONTIDOS MÍNIMOS DESTE TIPO DE PROBA:

Serán os mesmos que se practican no curso ordinario e, en todo caso, estarán referidos sempre ao que aparece recollido no PLAN DE TRABALLO

DESEÑO/ESTRUTURA DA PROBA:

Constará de 3 apartados básicos:

1. Análise e tradución de frases ou dun texto, que recollerá aqueles aspectos traballados durante o curso.
2. Léxico: coñecemento de vocabulario; explicación e uso correcto de expresións latinas de uso actual e etimoloxías.
3. Cultura: exposición escrita dun tema ou contestación a preguntas tipo test.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / CORRECCIÓN DA PROBA:

Apartado 1 = 8 puntos (entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa)

Apartado 2 = 1 punto

Apartado 3 = 1 punto

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA:

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos tres apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA:

A data de realización desta proba extraordinaria determinarase de acordo co calendario xeral establecido polo centro (maio). A duración máxima da proba será 90 minutos.

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL

A nota final será a resultante da suma que se realice entre a ponderación dun 20% para a realización correcta do caderno de traballo e o 80% da puntuación obtida na proba obxectiva.

11.11.2 MATERIA NON SUPERADA NO CURSO PRECEDENTE E QUE NON SE ESTUDA NO ACTUAL / DISCIPLINA EX PRAESENTI CURSU REPROBATA NON HODIERNO STUDENDA

CARACTERÍSTICAS DO PROGRAMA

Alumnos que non continúan estudiando a materia con contidos progresivos en cursos superiores:

A este tipo de alumnado o xefe de departamento entregaralle no comezo de curso (setembro-outubro) un plan de traballo (follas de traballo específicas e individuais) para realizar na casa (véxase máis abaixo o esquema de plan de traballo), e informarase tamén dos criterios de cualificación da/s proba/s parciais e final que se estableza así como dos contidos mínimos da mesma e da súa estrutura. Esta proba final celebrarase no mes de maio. No caso de que o centro estableza a posibilidade dunha proba en xaneiro, realizarase esta coas mesmas características que a que se desenvolverá a de maio, co engadido de que tamén a de xaneiro será global e de que quen a supere estará aprobado, aínda que oficialmente non se poida realizar o trámite ata a data fixada

para a avaliación de probas extraordinarias de materias pendentes de cursos anteriores. A nota final será a resultante da suma que se realice entre a ponderación dun 20% para a realización correcta do caderno de traballo e o 80% da puntuación obtida na proba obxectiva final ou, de ser o caso, en media aritmética coa/s parcial/ais realizada/s.

PLAN DE TRABALLO

Para estes casos, o plan de traballo xirará en torno aos puntos que a continuación se expresan:

- ❖ Exercicios sobre a flexión nominal e pronominal,
- ❖ Exercicios sobre a flexión verbal : regulares (activos e pasivos), verbo SUM,
- ❖ Exercicios de análise e tradución de oracións : atributivas, transitivas, relativas, comparativo e superlativo, pasivas, de infinitivo, de participio, UT e CUM.
- ❖ Exercicios de léxico latino no galego e no castelán,
- ❖ Aspectos culturais básicos : historia, filosofía, arte, literatura, medicina, etc.

CARACTERÍSTICAS E ESTRUCTURA DA PROBA

CONTIDOS MÍNIMOS DESTE TIPO DE PROBA:

Serán os mesmos que se practican no curso ordinario e, en todo caso, estarán referidos sempre ao que aparece recollido no PLAN DE TRABALLO

DESEÑO/ESTRUTURA DA PROBA:

Constará de 3 apartados básicos:

- 1) Análise e tradución de frases ou dun texto, que recollerá aqueles aspectos traballados durante o curso
- 2) Léxico: coñecemento de vocabulario; explicación e uso correcto de expresións latinas de uso actual e etimoloxías
- 3) Cultura: exposición escrita dun tema ou contestación a preguntas tipo test

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN / CORRECCIÓN DA PROBA:

Apartado 1 = 8 puntos (entre a análise e a tradución terá que haber a debida correspondencia, polo que non se admitirá unha excelente tradución cunha análise deficiente ou viceversa)

Apartado 2 = 1 punto

Apartado 3 = 1 punto

As incorreccións na escrita (faltas de ortografía, gramática e léxico) serán penalizadas con 0,1 ata un máximo de 1 punto

OBTENCIÓN DA NOTA E VALORACIÓN POSITIVA DA PROBA:

A nota da proba corresponderase coa suma total da puntuación obtida nos tres apartados. Para acadar unha cualificación positiva nesta proba deberá lograrse un mínimo global de 5 puntos. Toda puntuación inferior a 5 indica que a proba non está superada.

DATAS DE REALIZACIÓN E DURACIÓN DA PROBA:

A data de realización desta proba extraordinaria determinarase de acordo co calendario xeral establecido polo centro (maio). A duración máxima da proba será 90 minutos.

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL

A nota final será a resultante da suma que se realice entre a ponderación dun 20% para a realización correcta do caderno de traballo e o 80% da puntuación obtida na proba obxectiva.

11.11.3 CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES PARA A RECUPERACIÓN DE LATÍN I / MINIMAE CONTINENTES RES NECESSARIAE AD LINGVAE LATINAE I NOVAM ACQUISITIONEM

MÍNIMOS ESIXIBLES EN LATÍN DE 1º DE BACHARELATO PARA A OBTENCIÓN DUNHA AVALIACIÓN POSITIVA

NIVEL	BLOQUES	CONTIDOS
1º CURSO LATÍN I	<ul style="list-style-type: none"> • Concepto de caso e declinación 	<ul style="list-style-type: none"> • Os casos e os seus valores. Só se terán en conta as funcións máis habituais ou primarias. • As cinco declinacións: agrupacións morfolóxicas caracterizadas por trazos inconfundibles.
	<ul style="list-style-type: none"> • Flexión nominal 	<ul style="list-style-type: none"> • As cinco declinacións, sen recorrer a casos especiais. • Declinación de adxectivos. • Comparativos e superlativos. • Pronomes.
	<ul style="list-style-type: none"> • Flexión verbal 	<ul style="list-style-type: none"> • Elementos constituíntes dunha forma verbal. • As catro conxugacións regulares en activa e pasiva. Verbo SUM.
	<ul style="list-style-type: none"> • A oración 	<ul style="list-style-type: none"> • A oración simple. Concordancias. • Principais complementos verbais. • Oración complexa : relativo, UT e CUM. • Oración de infinitivo. • Análise e tradución de oracións simples e subordinadas.
	<ul style="list-style-type: none"> • Léxico latino e evolución 	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer un mínimo de 50 vocablos latinos. • Evolución ás linguas romances de vogais, consoantes e grupos consonánticos máis importantes.

11.11.4 ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS DA MATERIA DE CONTINUIDADE NON CURSADA ANTERIORMENTE / *COGNITIONUM FIDES DE REPROBATA DISCIPLINA NON PER PRAECEDENTEM CURSUM STUDENDA*

Segundo a normativa vixente, a materia Latín II é unha materia de continuidade. Segundo esa mesma normativa, o alumnado poderá matricularse da materia de 2º curso sen ter cursado a correspondente materia de 1º curso, sempre que o profesorado que a imparta considere que o alumnado ou alumna reúne as condicións necesarias para poder seguir con aproveitamento a materia de 2º curso.

Ao abeiro desta normativa e en previsión de que se poida producir esta circunstancia, o departamento de latín elabora o seguinte procedemento para a acreditación de coñecementos da materia de continuidade non cursada anteriormente.

PROCEDEMENTO

1. Actuacións previas do departamento:

Coñecida a situación de alumnado con estas características, a xefatura de departamento reunirse persoalmente con este tipo de alumnado para:

- ❖ Informar da situación e do plan establecido para a acreditación de coñecementos.
- ❖ Coñecer a disposición do alumnado.
- ❖ Ofrecer os tempos necesarios (durante as clases ou fóra do horario de clases) a axuda que precisen.

2. Tratamento:

Esta situación particular presenta similitudes e diferencias con respecto ao alumnado que, estando matriculado en 2º na materia de latín, cursou a materia de primeiro pero non a ten superada. Precisamente por iso, o procedemento de acreditación que se vai desenvolver aunar semellanzas e distincións con respecto ao procedemento arbitrado para a recuperación da metria pendente de 1º curso.

3. Procedemento de acreditación:

3.1 Instrumentos de avaliación: Como instrumentos de avaliación para a acreditación de coñecementos, o departamento empregará os seguintes:

- ❖ Observación e comprobación sistemática do desenvolvemento académico do alumnado en 2º curso (especialmente na 1ª e 2ª avaliacións)
- ❖ Plan de traballo: cadernos de exercicios de carácter obrigatorio.
- ❖ Probas obxectivas parciais.

3.2 Plan de traballo trimestral: Para cada trimestre (1º e 2º) o departamento elaborará e entregará ao alumnado uns cadernos de exercicios, de realización obrigatoria por parte do alumnado, que deberá entregar na data que o departamento determine (con carácter xeral, antes da sesión de avaliación parcial de cada trimestre).

3.3 Procedemento de avaliación:

- ❖ O alumnado que supere a 1ª e a 2ª avaliación do 2º curso de latín e teña entregados en tempo e forma e con valoración positiva os cadernos do plan de traballo trimestral (1º e 2º trimestre), terá superada a materia do 1º curso.
- ❖ O alumnado que non opte polo procedemento anterior (avaliación positiva na 1ª e na 2ª avaliacións de 2º curso), poderá someterse trimestralmente (1º e 2º trimestre) a probas obxectivas parciais, que, no caso de ter valoración positiva en ambas as dúas e ter presentados os cadernos trimestrais en tempo e forma, así como a valoración positiva destes en cada un dos trimestres, determinará a superación da materia do 1º curso. O departamento informará ao alumnado sobre os contidos de cada unha das probas parciais, que terán como base os contidos mínimos esixibles para a superación da materia de latín de 1º curso.
- ❖ No caso de que por ningún dos dous procedementos anteriores o alumnado acade a superación da materia, presentarse a unha proba final extraordinaria no mes de maio (antes da sesión de avaliación final ordinaria de 2º curso) que se conformará sobre os contidos mínimos esixibles para a superación do latín de 1º curso.

Todo o referente a contidos, traballos para realizar e configuración das probas ou procedemento de valoración global e de cada apartado das probas queda sometido ao recollido no "Programa de reforzo para a recuperación de materia de continuidade non superada no curso precedente".

4. Informe sobre a condición de acreditación ou non acreditación de coñecementos de materia de continuidade non cursada.

Transcorrido o prazo para a superación da materia e previamente á realización da avaliación final ordinaria de 2º curso, o departamento elaborará por escrito (para entrega á xefatura de estudos e

arquivo e/ou constancia nas actas do departamento) un informe que recolla a situación de acreditación ou non acreditación de coñecementos na materia por parte do alumnado.

Como modelo deste informe, o departamento ofrece o que aparece na sección de ANEXOS (PARS TERTIA) desta programación.

11.12. INFORMACIÓN SOBRE A ABAU/ DE ABAU NUNTIVM

11.12.1 INSTRUCIÓNS / ORDINACIONES

PROBAS DE AVALIACIÓN DO BACHARELATO PARA O ACCESO Á UNIVERSIDADE ORIENTACIÓNS PARA A MATERIA "LATÍN II" Curso 2018-2019

O grupo de traballo da materia "Latín II" acordou manter para o curso 20182019 os mesmos contidos, a mesma estrutura da proba e os mesmos criterios de valoración utilizados no curso 2017-2018. Polo tanto, así continuarán sendo as catro partes das que constará a proba e a distribución da puntuación asignada a cada unha desas partes:

PARTE 1: TEXTOS (ata 6 puntos)

1. Tradución dun fragmento dun texto latino da obra de Eutropio (opción A) ou da obra de Fedro (opción B).

Haberá que traducir ao galego ou ao castelán o fragmento proposto, demostrando que se comprende correctamente o texto orixinal, que se recoñecen con exactitude o seu léxico e as súas estruturas gramaticais e que se é capaz de trasladar todo o seu contido de forma precisa e equivalente na lingua de destino. Soamente se pide a tradución correspondente. Poderase utilizar un dicionario de latín, incluíndo o apéndice gramatical que poida levar anexo ese dicionario como parte orixinal e inseparable do conxunto.

PARTE 2: MORFOLOXÍA E SINTAXE (ata 1 punto: ata 0,5 cada pregunta)

2. Análise morfolóxica das palabras dun fragmento sinalado no texto proposto para tradución.

Haberá que identificar correctamente que clase de palabra é cada unha das unidades propostas e indicar os accidentes gramaticais de cada unha delas.

3. Análise sintáctica dun fragmento sinalado no texto proposto para tradución.

Haberá que explicar as estruturas sintácticas que haxa no fragmento e as funcións de cada un dos elementos que integran esas estruturas.

Para as dúas preguntas admítese calquera método de análise que sexa correcto.

PARTE 3: LITERATURA LATINA (ata 1,5 puntos)

4. Descrición das características principais dos xéneros literarios latinos e explicación dos autores e das obras máis representativos.

Propoñeranse dúas preguntas e haberá que responder só a unha delas.

Neste curso serán obxecto de avaliación exclusivamente os seguintes xéneros e autores:

- a) Teatro. Plauto
- b) Oratoria e retórica. Cicerón
- c) Historiografía. Livio
- d) Épica. Virxilio
- e) Lírica. Horacio

PARTE 4: LATÍN ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO (ata 1,5 puntos: ata 0,75 cada pregunta)

Haberá que responder soamente a dúas das tres preguntas propostas. Para as dúas últimas preguntas continuarase utilizando este curso a listaxe publicada na páxina web da CIUG para anos anteriores.

5. Explicación de procedementos de derivación e composición produtivos en latín e dos seus resultados na lingua galega ou na lingua castelá.

6. Explicación do significado de locucións ou expresións latinas e exemplificación en contextos adecuados.

7. Comentario etimolóxico de topónimos.

Santiago de Compostela, outubro 2018

Xosé Carracedo Fraga

Director do grupo de traballo

LATÍN II MODELO DE EXAME

OPCIÓN A

PARTE 1: TEXTOS (ata / hasta 6 puntos)

1. Tradución do seguinte texto / Traducción del texto siguiente:

Actividade militar de Escipión en África / Actividad militar de Escipión en África

Anno quarto decimo posteaquam in Italiam Hannibal venerat, Scipio, qui multa bene in Hispania egerat, consul est factus et in Africam missus. Is in Africa contra Hannonem, ducem Afrorum, pugnat; exercitum eius interficit. Secundo proelio castra capit cum multis militibus.

PARTE 2: MORFOLOXÍA E SINTAXE / MORFOLOGÍA Y SINTAXIS (ata / hasta 1 punto: 0,5 cada pregunta)

2. Análise morfolóxica das palabras do fragmento subliñado no texto proposto para tradución / Análisis morfológico de las palabras del fragmento subrayado en el texto propuesto para traducción.

3. Análise sintáctica do fragmento subliñado no texto proposto para tradución / Análisis sintáctico del fragmento subrayado en el texto propuesto para traducción.

PARTE 3: LITERATURA (ata / hasta 1'5 puntos)

Respóndase soamente a unha das dúas seguintes cuestións / Respóndase solamente a una de las dos siguientes cuestiones:

4a. A poesía lírica de Horacio / La poesía lírica de Horacio.

4b. A obra historiográfica de Tito Livio / La obra historiográfica de Tito Livio.

PARTE 4: LATÍN ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO / LATÍN ORIGEN DE LAS LENGUAS ROMANCES Y LÉXICO (ata / hasta 1'5 puntos: 0'75 cada pregunta)

Respóndase soamente a dúas das seguintes tres cuestións / respóndase solamente a dos de las siguientes tres cuestiones:

5. Sinálese o prefixo e explíquese que significado aporta nas seguintes palabras / Señálese el prefijo y explíquese qué significado aporta en las siguientes palabras: "cohabitación", "extrapolar", "ultratumba".

6. Explíquese o significado das expresións seguintes / Explíquese el significado de las expresiones siguientes: "alma mater", "grosso modo", "in fraganti".

7. Explíquese o significado dos seguintes topónimos / Explíquese el significado de los siguientes topónimos: "Celanova", "Fisterra", "Vigo".

LATÍN II MODELO DE EXAME

OPCIÓN B

PARTE 1: TEXTOS (ata / hasta 6 puntos)

1. Tradución do seguinte texto / Traducción del texto siguiente:

A serpe malvada / La serpiente malvada

Qui fert malis auxilium post tempus dolet.

Gelu rigentem quidam colubram sustulit

sinuque fovit contra se ipse misericors;

namque ut refecta est, necavit hominem protinus.

PARTE 2: MORFOLOXÍA E SINTAXE / MORFOLOGÍA Y SINTAXIS (ata / hasta 1 punto: 0,5 cada pregunta)

2. Análise morfolóxica das palabras do fragmento subliñado no texto proposto para tradución / Análisis morfológico de las palabras del fragmento subrayado en el texto propuesto para traducción.

3. Análise sintáctica do fragmento subliñado no texto proposto para tradución / Análisis sintáctico del fragmento subrayado en el texto propuesto para traducción.

PARTE 3: LITERATURA (ata / hasta 1'5 puntos)

Respóndase soamente a unha das dúas seguintes cuestións / Respóndase solamente a una de las dos siguientes cuestiones:

4a. A poesía lírica de Horacio / La poesía lírica de Horacio.

4b. A obra historiográfica de Tito Livio / La obra historiográfica de Tito Livio.

PARTE 4: LATÍN ORIXE DAS LINGUAS ROMANCES E LÉXICO / LATÍN ORIGEN DE LAS LENGUAS ROMANCES Y LÉXICO (ata / hasta 1'5 puntos: 0'75 cada pregunta)

Respóndase soamente a dúas das seguintes tres cuestións / respóndase solamente a dos de las siguientes tres cuestiones:

5. Sinálese o prefixo e explíquese que significado aporta nas seguintes palabras / Señálese el prefijo y explíquese qué significado aporta en las siguientes palabras: "cohabitación", "extrapolar", "ultratumba".

6. Explíquese o significado das expresións seguintes / Explíquese el significado de las expresiones siguientes: "alma mater", "grosso modo", "in fraganti".

7. Explíquese o significado dos seguintes topónimos / Explíquese el significado de los siguientes topónimos: "Celanova", "Fisterra", "Vigo".

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE EN LATÍN DE BACHARELATO / *ACTIONES AD DISSIMILITUDINES CURANDAS EX BACCALAUREATUS LATINA LINGUA*

Un dos principios básicos que debe ter en conta toda intervención educativa é a da individualización, consistente en que o sistema educativo ofrezca a cada alumno ou alumna a axuda pedagóxica que necesiten en función das súas motivacións, intereses e capacidades de aprendizaxe. Desto xorde a necesidade de atender esta diversidade.

No bacharelato, as diferenzas persoais en capacidades específicas, motivación e intereses soen estar bastante definidas e a propia organización do ensino permite que o alumnado teña unha resposta a esta diversidade mediante a elección de modalidades e itinerarios.

Non obstante, desde as propias materias debemos acometer o tratamento da diversidade en bacharelato, e máis especificamente desde a materia de latín, desde dúas vías:

- a. A atención á diversidade na programación dos contidos, presentándoos en dúas fases: a información xeral e a información básica, que se tratará mediante esquemas, resumos, paradigmas, etc.
- b. A atención á diversidade na programación de actividades. As actividades constitúen un excelente instrumento de atención ás diferenzas individuais do alumnado. A variedade e abundancia de actividades con distinto nivel de dificultade permiten adaptarse ás diversas capacidades, intereses e motivacións.

Os dous principais problemas que se abordan en 2º de bacharelato relaciónanse con diferenzas a nivel de grupo e individuais:

- 1. A nivel de grupo**, poderemos atoparnos coa complicada situación de abordar as clases con alumnado que acceden a este nivel de 2º curso tan só con 1 ou 2 anos impartidos na asignatura, en relación coa elección da opcional homónima de 4º curso de ESO. Para solventar esta situación, o departamento deberá deseñar unha proposta de actividades complementarias que teñan como fin acadar no menor tempo posible o nivel mínimo de coñecementos propio do curso no que se está matriculado/a. Realizarase unha fase temporal de repaso efectivo de contidos mínimos do curso precedente, así como actividades diferenciadas.
- 2. A nivel individual**, por primeira vez poderemos encontrar alumnado con altas capacidades como diagnosticados polas súas necesidades especiais, xunto con pendentes do curso anterior,

cuxo fracaso non debe estar necesariamente relacionado coas capacidades ou aptitudes individuais.

Tanto no primeiro caso como no segundo, desempeñará un papel fundamental a **proba de avaliación inicial**, deseñada a tal fin, grazas á que se analizará a situación de partida de forma obxectiva, e se deseñarán as estratexias aplicables durante o curso.

Tanto os posibles casos de altas capacidades como os de alumnado con necesidades educativas especiais deberán partir dun diagnóstico externo sobre o que se articulará, a través do departamento de orientación, a actuación posterior coa materia. Non obstante, tanto nun caso como noutro, desempeñarán un papel importante a selección de exercicios complementarios individuais que o departamento de latín ofrecerá ao alumnado e os fragmentos seleccionados de cada autor para responder á adaptación que este alumnado, con diagnóstico previo, necesita.

No bacharelato, a diferenza da ESO, trátase de poñer en funcionamento medidas que non impliquen modificacións substanciais do currículo, é dicir, adaptacións de acceso ao currículo e adaptacións curriculares non significativas (priorización dos obxectivos e contidos, adaptacións metodolóxicas e procedementos e instrumentos de avaliación).

Entre as medidas que o departamento poderá utilizar para atender este alumnado figuran as seguintes:

1. Actividades de reforzo: Están pensadas para o alumnado que presenta problemas de aprendizaxe ou falta de base, co fin de que este tipo de alumnado acade os contidos mínimos. Consistirán en diferentes tipos de actividades vinculadas ás características dos bloques temáticos da materia: tratamento da información ou investigación (literatura, léxico), aumento dos exercicios necesarios para a análise morfolóxica e sintáctica, información gráfica sobre uso de dicionario.

2. Ampliacións: Están pensadas para aquel alumnado que pode e debe profundizar na aprendizaxe dos contidos. Teñen un tratamento similar ás actividades de reforzo coa excepción de que o seu carácter é máis analítico.

Tanto un tipo como o outro deben cumprir dúas características esenciais:

- Non deben ser demasiado sinxelas, para non ser pouco interesantes e motivadoras.
- Non deben ser demasiado difíciles, para non ser desmotivadoras.

En conclusión, para o alumnado con dificultades de aprendizaxe (con independencia da súa causa), o departamento preparará e entregarlle un material de apoio para traballar durante as fins de semana e períodos vacacionais. Este material (que se elaborará determinando aqueles aspectos que o alumnado non consegue realizar, os contidos que hai que traballar e a metodoloxía que hai que utilizar) deberao presentar rematado despois das fins de semana ou unha vez rematado o período vacacional. Nas clases poderán resolverse as súas dúbidas mentres o resto do alumnado prepara outra actividade. O tipo de traballo que se preparará obedecerá a unha ampla gama de exercicios e actividades, estruturada da seguinte forma:

- Exercicios previos para comprender mellor a materia.
- Exercicios prácticos variados para desenvolver os contidos necesarios.
- Exercicios de repaso daqueles coñecementos pouco adquiridos.
- Repaso de traducións realizadas para aprender a mecánica de tradución de textos.
- Do mesmo xeito, a aquel alumnado que amosen especial interese procurarase entregarlle material (todo tipo de materiais e recursos na rede) para ofrecerlle a posibilidade de profundizar en aspectos concretos do programa de contidos.

13. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN LATÍN DE BACHARELATO/ *COLLATERALIUM ELEMENTORUM DEFINITIO EX BACCALAUREATUS LATINA LINGUA*

1. FOMENTO DA LECTURA, COMPRENSIÓN LECTORA, EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA (*Véxase, ademais, o "Plan de lecturas do departamento"*)

Ao tratarse o latín dunha lingua, un dos obxectivos primordiais é o tratamento da competencia en comunicación lingüística, e, para isto, considérase como un dos mellores procedementos o fomento da lectura e da escritura. Unha correcta competencia lectora e escritora facilita ademais os mecanismos que permiten a autonomía na aprendizaxe, a achega ás fontes de información e a posibilidade de estimular a formación do seu espírito estético.

A través da materia de Latín II, promoverase e fomentarse a lectura desde distintas vertentes:

- Dentro da dinámica das sesións de clase, procurarase que todo o alumnado lea e declame textos (incluídos textos clásicos adaptados) durante o proceso de

desenvolvemento das unidades didácticas para mellorar a súa comprensión lectora e a súa expresión oral e escrita.

- A exposición de traballos realizados cando sexa necesario.
- Traballo co vocabulario (derivación e composición, étimos, locucións) que proporcionará ao alumnado un mellor coñecemento do galego e do español e os seus correctos usos
- Propiciarase que o alumnado participe en todas aquelas actividades promovidas desde o plan de fomento da lectura a nivel de centro

2. PLAN TIC

O fomento do uso das TIC, como obxectivo legalmente establecido, será tamén un obxectivo importante para a materia de Latín, utilizando a rede informática para realizar traballos de investigación e encontrar información (uso dos contidos *on line* de páxinas web especializadas en contidos clásicos), incentivando no alumnado o uso dos recursos informáticos para, de ser o caso, presentación de traballos, así como medio de comunicación co profesorado (correo electrónico). Por outra banda, advertirase dos riscos que supón a utilización das TIC sen as debidas medidas de seguridade.

En resumo, a materia de latín en 2º de bacharelato contribuirá á aplicación das TIC no desenvolvemento do proceso de ensino – aprendizaxe a partir de:

- Na aula: utilización de proxeccións.
- Na aula de informática-audiovisuais ou biblioteca: manexo de ordenadores para a busca de información e elaboración de tarefas.
- Na casa: formulando traballos de consulta, busca, selección e elaboración da información.
- Presentando ao alumnado, como material didáctico complementario, unha proposta de páxinas web para a súa consulta e utilización.
- Utilización do correo electrónico para a interacción académica profesor-alumno e familias. Envío de información e material para traballar durante o curso.

3. OUTROS CONTIDOS TRANSVERSAIS (Véxase, ademais, as "Accións para contribuír ao Plan de convivencia")

Desde a materia de latín, e durante o seu desenvolvemento (a través de textos, expresións latinas, vocabulario específico e desde as actitudes individuais observadas), abordaranse fundamentalmente os seguintes contidos:

- Educación ambiental
- Educación para o consumo
- Educación para a paz e resolución de conflitos pola vía pacífica (explicitación do plan de convivencia do centro).
- Prevención da violencia, en calquera das súas manifestacións, contra as persoas diferentes.
- Igualdade entre homes e mulleres e prevención da violencia de xénero.
- Educación para a saúde.

***PARS TERTIA:
ADDITAMENTA
SIVE
ADIUNCTA***

ANEXO I

INFORME SOBRE A ACREDITACIÓN OU NON ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS

IES GONZALO TORRENTE BALLESTER. PONTEVEDRA

DEPARTAMENTO DE LATÍN

MATERIA PARA ACREDITAR: LATÍN I (1º curso de bacharelato)

ALUMNO/A:

ANTECEDENTES

1. Con data....., o departamento de latín ten constancia de que o/a alumno/a arriba indicado/a, matriculado/a na materia de Latín II en 2º curso de bacharelato, non realizou estudos desta materia de continuidade en 1º curso (Latín I).
2. A lexislación vixente contempla que, nestas situacións, o departamento, ao abeiro de que está permitida a matrícula na materia do curso superior, elabore un procedemento polo que se acredite a adquisición de coñecementos da materia de 1º curso, *conditio sine que non* para que se poida realizar a súa avaliación en 2º curso.
3. Esta acreditación deberá efectuarse (tanto no senso positivo como no negativo, segundo corresponda) con anterioridade á data de realización da sesión de avaliación final ordinaria de 2º curso.

FEITOS

1. Con data....., a xefatura de departamento convoca unha reunión co alumnado afectado para informar sobre os condicionantes e a planificación do traballo que se debe realizar para obter unha valoración positiva.
2. Despois de realizar o plan de recuperación, pola vía de, e resultando que a valoración obtida, a través deste procedemento e dos instrumentos utilizados para a verificación do proceso de avaliación, é POSITIVA / NEGATIVA, a xefatura de departamento emite o seguinte

INFORME

O/a alumno/a....., matriculado no ano académico/..... na materia de Latín II (2º curso de bacharelato), baixo o condicionante de ter que acreditar os seus coñecementos da materia Latín I (1º curso), por non tela cursado no currículo deste nivel, unha vez executado o plan de recuperación elaborado polo departamento, acadou a valoración de:

ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS DA MATERIA LATÍN I

NON ACREDITACIÓN DE COÑECEMENTOS DA MATERIA LATÍN I

E para os efectos que corresponda, asina o presente.

Pontevedra,.... de.....de.....

O/a xefe/a de departamento

Asdo.:.....

ANEXO II
INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL
MATERIAL PARA O PROFESORADO

CURSO:.....

REGISTRO POR MATERIAS PARA A AVALIACIÓN INICIAL

MATERIA	PROFESOR/A	CURSO E GRUPO	DATA

1. Nivel de partida do grupo respecto aos coñecementos específicos da materia (se é o caso)
2. Dificultades principais do grupo cos contidos propios da materia:
 - Conceptos básicos (especifíquense cales):
 - Procedementos e destrezas (especifíquense cales)
3. Dificultades do grupo en habilidades básicas (indíquense):
 - Comprensión escrita
 - Comprensión oral
 - Expresión escrita
 - Expresión oral
 - Outras:
4. Actitude xeral do grupo cara á aprendizaxe da materia:
 - Interese e motivación: positiva, normal, negativa
 - Atención e concentración: positiva, normal, negativa
 - Constancia e regularidade: positiva, normal, negativa
 - Explicación do profesor: positiva, normal, negativa
5. Alumnos con especiais dificultades na materia (especifíquense)

6. Outros aspectos destacables

NOTA: Este documento pode ser utilizado polos profesores que o desexen para sintetizar información relevante para a avaliación inicial.

GUIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

(Profesorado)

A) VALORACIÓN XERAL SOBRE O GRUPO

- Actitude xeral cara á materia que se imparte
- Participación na clase
- Realización de traballos na casa
- Rendimento nas probas realizadas
- Orde e comportamento
- Asistencia

B) ANÁLISE SOBRE ALUMNOS CONCRETOS

- Dificultades de aprendizaxe na materia (informes, se é o caso, de competencia curricular nas áreas instrumentais)
- Dificultades de integración

C) PROPOSTAS QUE SE PRESENTAN

- Académico-pedagógicas: proposta de reforzo/apoio, etc
- Propostas organizativas

ANEXO III

MODELO DE PROGRAMACIÓN REDUCIDA (PROCEDIMIENTO DE INFORMACIÓN SOBRE AS PROGRAMACIÓN DOS CURSOS)

1. Obxectivos da materia
2. Contidos do curso
 - 2.1 Xerais
 - 2.2 Distribución por avaliacións
3. Bloques temáticos. División e valoración
4. Contidos mínimos para probas extraordinarias
5. Criterios de avaliación
6. Criterios de cualificación e corrección
7. Instrumentos de avaliación. Valoración
8. Procedementos de avaliación
 - 8.1 Mecanismos
 - 8.2 Número de probas obxectivas
 - 8.3 Avaliación continua e métodos substitutorios específicos
 - 8.4 Determinación de bloques temáticos con % de valoración (*vide* punto 3)
9. Obtención de nota en avaliacións parciais
10. Criterios para a recuperación de avaliacións suspensas durante o curso (*vide* punto 8)
11. Mínimos esixibles para obtención de avaliación final positiva
12. Perda do dereito á avaliación continua. Consecuencias
13. Abandono da materia. Consecuencias
14. Plans e programas de recuperación da materia pendente de cursos anteriores
15. Material necesario para o desenvolvemento da materia polo alumnado:
 - 15.1 Material curricular: libro de texto, dicionario, etc
 - 15.2 Material instrumental: caderno ou libreta, folios individualizados para a materia, etc.

ANEXO IV
MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 2º BACHARELATO

ALUMNO/A:				MATERIA: LATÍN			CURSO: 2º BACH			GRUPO:				
☐ AVALIACIÓN PARCIAL:				☐ AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA										
BLOQUES TEMÁTICOS	ESTÁNDARES BÁSICOS	ÍNDICE DE LOGRO					COMPETENCIAS ASOCIADAS							
		MÍNIMO ASIGNADO	NON LOGRADO		LOGRADO			CCL	CAA	CD	CSC	CCEC	CMCCT	CSIEE
			1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10							
1. TEXTOS 57% de 60%	LA2B5.1.1	13,5% de 27%												
	LA2B5.2.1	15% de 30%												
2. a MORFOLOXÍA 4,75% de 5%	LA2B2.1.1	0,875% de 1,75%												
	LA2B2.3.1	1,5% de 3%												
2.b SINTAXE 4,5% de 5%	LA2B3.2.1	0,625% de 1,25%												
	LA2B3.4.1	1% de 2%												
	LA2B3.5.1	0,625% de 1,25%												
3. LITERATURA 13,75% de 15%	LA2B4.2.1	1,875% de 3,75%												
	LA2B4.3.2	5% de 10%												
4. LATÍN, ORIXE LINGUAS ROMANCES E LÉXICO 13,5% de 15%	LA2B6.2.2	2,25% de 4,50%												
	LA2B6.3.1	2,25% de 4,50%												
	LA2B6.4.1	2,25% de 4,50%												
VALORACIÓN PARCIAL (X de 12)														
VALORACIÓN GLOBAL														

ANEXO V

MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 4º ESO

DISCUPULORUM/ARUM TABULA	ÍNDICE DE LOGRO E PUNTUACIÓN DAS COMPETENCIAS ASOCIADAS											
	NON LOGRADO		LOGRADO			4 Bloques CCL	4 Bloques CAA	4 Bloques CD	B2 CSC	B2 CCEC	B1 + B2 CMCCT	B2 CSIEE
	1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10							

ANEXO VI

MODELO DE AVALIACIÓN DE COMPETENCIAS EN 1º BACHARELATO

MATERIA: LATÍN I	CURSO: 1º BACHARELATO	GRUPO:
☐ AVALIACIÓN PARCIAL:	☐ AVALIACIÓN FINAL ORDINARIA	

DISCIPULORUM/ARUM TABULA	ÍNDICE DE LOGRO E PUNTUACIÓN DAS COMPETENCIAS ASOCIADAS											
	NON LOGRADO		LOGRADO			4 Bloques CCL	4 Bloques CAA	B1+B2+B4 CD	B2 CSC	B2 CCEC	B1 + B2 CMCCT	B2 CSIEE
	1 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10							
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												
14.												
15.												
16.												
17.												
18.												
19.												
20.												
ESTADÍSTICA GLOBAL												

CLAVES			
CCL: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5.	CAA: A nota será a mesma que se obteña na puntuación global. A puntuación máxima será 10 e a mínima para entender que a competencia está lograda será 5	CD: A nota será a mediaa que se obteña da suma dos tres bloques. A puntuación máxima será 8,75 (=6+1,5+1,25) equivalente a 10, e a mínima para entender que a competencia está lograda será 4,7 (=5).	CMCCT: Bloque 1 + Bloque 2 Nota máxima global que se pode obter é 7,5 (6 + 1,5) que equivalerá a 10 puntos. A puntuación mínima para entender que a competencia está lograda será 3,75 (=5)
CSC: Bloque 2 Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)	CCEC: Bloque 2 Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)	CSIEE: Bloque 2 Nota máxima global 1,5 (=10) Puntuación mínima de logro: 0,75 (=5)	

A large red circle with a thin white border is centered on the page. Inside the circle, the text is written in a bold, black, sans-serif font, arranged in three lines.

PARS QUARTA:
IDENTITATIS
CHARTA PROBATIVA

REXISTRO DE IDENTIFICACIÓN DOCUMENTAL / IDENTITATIS CHARTA PROBATIVA

1. TIPO DE DOCUMENTO	Programación didáctica
2. ÓRGANO EMISOR	Departamento de latín do IES G. Torrente Ballester. Pontevedra
3. ÁMBITO DE APLICACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> • 4º Educación Secundaria Obrigatoria • 1º Bacharelato • 2º Bacharelato
4. DESTINATARIO/AS	<ul style="list-style-type: none"> • Servizo Técnico de Inspección Educativa • Xefatura de estudos do IES (Equipo directivo) • Alumnado • Familias
5. CONTIDO E FINALIDADE	<ul style="list-style-type: none"> • Actuacións didáctico-organizativas do departamento na impartición das materias sobre as que ten competencia. • Homoxeneización de criterios e establecemento de criterios de revisión e modificación
6. PERÍODO DE VIXENCIA DO DOCUMENTO	Curso académico 2019 - 2020
7. PERSOA RESPONSABLE DA ELABORACIÓN E DIFUSIÓN	José Ramón Couto Fariña. Xefe de departamento
8. DATA DE CONFORMIDADE	16 de setembro de 2019
9. DATA DE ENTREGA	19 de setembro de 2019